

[Formanden]

indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Der gøres indsigelse).

Der må herefter foretages afstemning om, hvorvidt sagerne kan behandles i dette møde.

Afstemning

Afvigelsen fra den i forretningsordenen fastsatte frist

vedtoges med 85 stemmer (S, KF, V, RV, CD og KrF) mod 5 (SF og VS).

Man gik da til:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om fornyelse og forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m.v.

(Fremsat 27/3 85).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 2-8 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om tilskud til arbejdsgivernes betaling af arbejdsmarkedsbidrag.

(Fremsat 27/3 85).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 213:

Forslag til lov om forlængelse af overenskomster m.v. inden for den offentlige sygesikring.

(Fremsat 27/3 85).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 208:

Forslag til lov om bunden opsparring.

(Fremsat 27/3 85).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 209:

Forslag til lov om ændring af selskabsskateloven. (Ændring af beskatningsprocenter m.v.).

(Fremsat 27/3 85).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 211:

Forslag til lov om begrænsning i stigninger i avancer og priser.

(Fremsat 27/3 85).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 212:

Forslag til lov om begrænsning af tantieme og vederlag m.v.

(Fremsat 27/3 85).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 210:

Forslag til lov om ændring af lov om real-kreditinstitutter. (Ændrede regler om ejerskiftelån samt lån til om- og tilbygning m.v.).

(Fremsat 27/3 85).

Formanden:

Jeg skal gøre opmærksom på, at det er aftalt, at ordførerne har en taletid på 20 minutter i første omgang og 10 minutter i anden omgang. For andre medlemmer gælder forretningsordenens bestemmelser.

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Auken (S):

Må jeg uden for dagsordenen sige, at vi i den socialdemokratiske folketingsgruppe – som jeg går ud fra at alle vore kolleger her i folketinget gør – tager klar og utvetydig afstand fra det, der er sket på slotspladsen i dag. Det er helt uantageligt, at medlemmer af dette høje ting formenes adgang til at passe det hverv, som vælgerne har valgt dem til.

Naturligvis forstår vi de folkelige protester mod regeringens indgreb, men efter vores opfattelse er det ikke i overensstemmelse med god skik og demokratisk sædvane, at man griber til den slags metoder, som vi har været vidne til i dag.

Det forunderlige ved den nuværende situation er i øvrigt, at regeringen tilsyneladende regner med at slippe fra dette indgreb uden synderlige skrammer, slippe godt fra det hidtil voldsomste og mest ensidige indgreb i arbejdsmarkedets forhold. Det regner man med stort set uden videre bliver accepteret. Det er efter vor opfattelse regeringen, der tager hele samfundet som gidsel i sin kamp mod arbejdsmarkedet. Det er regeringen, der har ønsket denne konflikt for at få lejlighed til at gennemføre det indgreb, vi i dag skal diskutere.

Ifølge arbejdsministerens forslag til fornyelse og forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler dikteres lønmodtagerne nogle lønrammer, der er helt ude af trit med

[Svend Auken]

pris- og produktivitetsudviklingen i samfundet. Sidste år steg priserne med knap 6 pct., og ingen regner med andet end et mindre fald i stigningen i år. Alligevel fastsættes en lønramme på 2 pct., alt inklusive, og det vil sige, at almindelige lønmodtagerfamilier skal reducere deres levestandard med 2½-3 pct., og det vel at mærke uden, at der bevilges dem så meget som ét minut i nedsat arbejdstid. Til næste overenskomstår bliver lønrammen 1½ pct., og der kommer et reallønsfald på 2½-3 pct., hvis regeringens forudsætninger i øvrigt holder stik.

Faldet i realløn kan blive endnu større, fordi regeringens beskæring af kommunernes bloktilskud uundgåeligt vil sætte sig igennem i væsentlige skatte- og takstforhøjelser ude i kommunerne.

Der er i øvrigt en uklarhed i forligsteksten: i hvilket omfang er det radikale venstre efter forligsteksten bundet til regeringens forslag om yderligere 3 mia kr.s nedskæring af bloktilskuddet til næste år?

Heller ikke i 1986 giver den rivende teknologiske udvikling og den store arbejdsløshed regeringen anledning til at foreslå ét minuts nedsættelse af arbejdstiden. Først i 1987, ved udløbet af den overenskomstperiode, vi står over for, vil der blive bevilget en i øvrigt skatteyderfinansieret nedsættelse af arbejdstiden, så man ad den vej allerede tager hul på næste overenskomstperiode. Der er ingen arbejdstidsnedsættelse i denne overenskomstperiode, bortset fra i nogle få måneder. Arbejdstidsnedsættelsen er først fra næste overenskomstperiode. Det er efter vor opfattelse en perspektivløs, en uretfærdig og en urealistisk politik, der lægges op til her.

Men uanset hvor skævt og hvor virkelighedsfjernt man rammer, tror regeringen, at den slipper godt fra det.

Lad os gøre tingene konkrete og se på et par enkelte lønmodtagers situation.

Lad os som det første eksempel tage tilfældet med en ufaglært kvindelig butiksfunktionær, måske en kassedamme, der med 50 kr. i timen og meget stressende arbejde er meget dårligt stillet. Efter overenskomstlovens § 3, jfr. § 10, er hendes organisation, HK, afskåret fra generelt at forhandle forbedringer i hendes situation. Alt, hvad hun skal have, skal hun sammen med sine kollegaer forhandle sig frem til op til det fyrstelige beløb af 1 kr. i timen. Hvis virksomheden siger nej,

har hun ingen konfliktret, og intet forhindrer virksomheden i at skævdele eventuelle forbedringer til fordel for det overordnede personale.

Efter lovforslaget har den pågældende lavtlønnede butiksfunktionær ikke lovligt krav på én øre i lønforhøjelse i 1985 og 1986, og hendes fagforening har i praksis få mulighed for at hjælpe hende på grund af den nuværende store ledighed i denne gruppe.

Det andet eksempel, jeg vil tage frem, er en specialarbejder i jernindustrien. Lad os antage, han tjener 70 kr. i timen. Han er på en virksomhed med en teknologisk udvikling, der svarer til gennemsnittet inden for fremstillings erhvervene, dvs. ca. 5 pct. Hans organisation, SiD, og Centralorganisationen af Metalarbejdere kan heller ikke forhandle generelle forbedringer. Til trods for den teknologiske udvikling får disse medlemmer ingen arbejdstidsnedsættelse i år eller til næste år. I alt er de maksimalt berettiget til 1 kr. 40 øre mere i timen i løbet af perioden frem til 1. marts næste år og 95 øre det følgende år, hvis man vel at mærke bruger det bevægelige lønsystem på virksomheden og virksomheden fordeler rammen med lige store andele til alle, men det har virksomheden naturligvis ikke efter forslaget nogen pligt til. Glem ikke Danfoss-sagen sidste år. Vi vil i de kommende måneder blive vidne til mange Danfoss-sager. Men lad os nu gå ud fra, at statsministerens løfter holdes og de får deres 1 kr. 40 øre mere i timen. Hvordan ser situationen så ud for arbejderen og for virksomheden? Produktiviteten stiger som nævnt med 5 pct. og lønomkostningerne med 2 pct., men det mener regeringen er alt for hårdt for virksomheden, og derfor tilbyder den at tilbagebetale 1½ pct. i form af lettelser af arbejdsgiverafgifterne, altså en nettoomkostningsforøgelse på ½ pct. i forhold til de 5 pct. i produktivtetsgevinst, og resten af beløbet skal forbeholdes virksomheden.

Regeringen regner selv med, at der til disse arbejdsgiversubsidier, som man mener man har råd til med det kæmpeunderskud, der er på statsbudgettet, bruges næsten 3 mia kr. Det er næsten det samme, som man vil spare i forhold til kommunerne, og det er 2½ gang mere, end det koster at give efterlønsmodtagerne, dagpengemodtagerne, de arbejdsløse og de syge en regulering med 5 pct. Hverken økonomisk eller fordelingsmæssigt

[Svend Auken]

hænger det sammen. Alligevel er regeringen forvisset om, at den slipper godt fra det. Den regner sikkert med, at lønmodtagerne og deres demokratisk valgte repræsentanter i organisationerne vil medvirke til at få planen til at virke.

Naturligvis er jeg overbevist om, at fagbevægelsen vil overholde landets love, men dette diktat vil uundgåeligt sætte fornuftige samarbejdsrelationer på arbejdsmarkedet i stå, hvis det skal efterleves. Årtiers – årtiers – styrke i fælles indsats for en bedre og mere effektiv produktion vil gå fløjten. Dette gælder ikke kun i den private sektor. Det vil i høj grad også gælde ansatte i stat, amt og kommuner. Her er samarbejdet og situationen i forvejen meget anspændt. Med disse helt urealistiske lønrammer og de forestående omfattende nye nedskæringer kan man frygte, at tidligere tiders velfungerende offentlige servicesektor vil blive en skueplads for konfrontationer, og at arbejdsglæden, som de fleste offentligt ansatte stadig har, helt vil forsvinde.

Arbejdsministerens lovforslag vidner i øvrigt om den samme mangel på håndlag, som har karakteriseret regeringens behandling af arbejdsmarkedet de sidste 2½ år. Det er et produkt af en nyliberal skrivebordsfilosofi uden anden kontakt med arbejdsmarkedet end et lejlighedsvis besøg af Dansk Arbejdsgiverforenings direktion.

Ud over de urealistiske lønrammer og den manglende aktive arbejdstidspolitik vil paragraffernes udformning give anledning til utallige problemer i hverdagen. Tidligere har jeg illustreret, at minimallønsbestemmelserne vil virke urimeligt. Bl.a. betyder den manglende mulighed for at forhandle specielle spørgsmål f.eks., at der i de kommende to år overhovedet ingen mulighed er for justering af lærlinge- og elevlønninger, og det skal ses på baggrund af, at undervisningsministerens lovforslag om at fjerne transportstøtten til lærlingene og eleverne gennemføres samtidig. Disse mennesker skal altså bære alle prisstigningerne selv og derudover yderligere have forringet deres forhold.

På normallønsområdet kræves det, at man overenskomstråde for overenskomstråde kender den samlede lønsum, men sandheden er jo, at der ikke er noget menneske, der kender den samlede lønsum i de enkelte overenskomstråder. De tal eksisterer sim-

pelt hen ikke, men de skal kendes, for at man kan udmønte rammen, og hvis man ikke bliver enig om fordelingen af en sådan ramme, skal udestående spørgsmål afgøres i et paritetisk nævn.

Har man overhovedet i regeringen tænkt over, at der alene på normallønsområdet er 4.000 overenskomstråder? Hvis man blot i en fjerdedel af disse tilfælde ikke kan nå frem til enighed mellem parterne, skal der etableres 1.000 paritetiske nævn, vel nok det mest groteske bureaukrati, man nogen sinde har set på arbejdsmarkedet. Jeg tror faktisk, at regeringen ikke aner, hvad den har med at gøre. Ellers kunne den ikke komme til et så tosset resultat.

Jeg nægter også at tro, at resultatet var blevet så dårligt, hvis man havde gjort sig den ulejlighed at forhandle med arbejdsmarkedets parter. Tidligere kunne vi her i Danmark – lykkeligvis – tale om en vis grundlæggende enighed om arbejdsmarkedspolitikken – for at bruge et fint ord, der er oppe i tiden, en vis consensus omkring arbejdsmarkedspolitikken. Efter 2½ års borgerligt styre eksisterer denne enighed desværre ikke længere. Der er et svælg mellem den borgerlige og den socialdemokratiske opfattelse af arbejdsmarkedspolitikken. Uenigheden drejer sig om metoden, byrdefordelingen og perspektivet i den politik, der føres.

I socialdemokratiet er respekten for arbejdsmarkedets parter rodfæstet. Vi oplever dem ikke som modstandere og ballademagere, der skal statsadministreres. Styrken ved det danske system er netop, at der i hverdagen løses mange problemer uden statsregulering i kraft af gode forhold til trods for grundlæggende interesseforskelle mellem arbejdere og arbejdsgivere.

Hos regeringen er synet det modsatte. Alt skal helst dirigeres og administreres og det ned til sidste brøkdelt af en decimal. Den form for indkomspolitik eller rettere løndiktatpolitik er urealistisk. Måske kan man i en kort periode via lønstoplove og ved anvendelsen af Dansk Arbejdsgiverforening som lønpoliti bremse op, men al erfaring – se blot på, hvad der skete i Norge efter 1979-lønstoppet – tyder på, at en stopperiode efterfølges af et ukontrollerbart lønpres.

For os er kun en forhandlet indkomspolitik holdbar. Det skete for to år siden, hvor arbejdsmarkedet til trods for regeringens

[Svend Auken]

provokerende lovgivning selv løste problemerne.

Nu er situationen helt kaotisk på arbejdsmarkedet. Regeringen har alene sin egen ensidighed og kluntethed at takke herfor. Allerede for et år siden antydede man meget kraftigt en 2 pct.s ramme, ja, de radikale – de ærlige mennesker – sagde det ligeud.

Derefter nægtede man at tage realistisk del i trepartsforhandlingerne på arbejdsmarkedet, hvilket skabte stor bitterhed i alle lønmodtagerorganisationerne. I stedet for en positiv lovgivning gennemførte man dagpengeforliget, og nu venter man, at lønmodtagerne skal pudse den støvle, der sparkede dem. Op til den sidste runde i forligsinstitutionen talte flere ministre om rammer på mindre end 2 pct., og på den baggrund kan det jo ikke overraske nogen, at Dansk Arbejdsgiverforening overhovedet ikke var til at få i tale, men blot lænede sig tilbage i stolen og ventede på, at vennerne i regeringen skulle redde dem.

Da endelig forligsmanden udarbejdede en forhandlings- og mæglingsskitse, skyndte regeringens medlemmer sig at betegne denne skitse som helt uansvarlig. Det var en ualmindelig ubehagelig indblanding i forligsinstitutionens arbejde, der gør det meget svært for forligsmanden at fungere i fremtiden, og som i alt fald bevirkede, at Dansk Arbejdsgiverforening naturligvis gik helt i baglås.

Så brød konflikterne ud, og regeringen ville ikke gribe ind, sagde statsministeren. Men allerede dagen inden konflikten startede fik offentligheden kendskab til intense, time-lange, mørklagte forhandlinger i statsministeriet med de radikale forhandlere, ikke om, hvorvidt der skulle gribes ind, men om indholdet af det politiske indgreb. Formålet var helt tydeligt at tømme fagbevægelsens konfliktfonde – efter vores opfattelse en meget kynisk fremgangsmåde, som til ingen verdens nytte har medført store økonomiske tab og også bitterhed fra næsten alle i samfundet.

Regeringen har lagt op til indgreb. Nu har den fået det, og nu skal det bruges til at afprøve de nyliberale ideer om total frihed for erhvervslivet i øvrigt og detaljeret planøkonomi på overenskomstområdet.

Det må i den forbindelse undre, at man i det mindste ikke har taget udgangspunkt i forligsmandens mæglingsskitse,

Hvad angår byrdefordelingen og perspektivet, kommer forskellen mellem en borgerlig og en socialdemokratisk opfattelse tydeligt frem, hvis man sammenligner regeringens indgreb med vort alternativ. Socialdemokratiets alternative oplæg til en samlet løsning med perspektiv tager sit udgangspunkt i vort program, den solidariske vej, om den økonomiske politik i resten af 1980'erne. Det hviler på de samme forudsætninger og sammenhænge. Det rummer 6 hovedpunkter:

For det første: lønomkostningsstigninger i underkanten af udlandets, dvs. højst 5 pct. i hvert af de to overenskomstår inklusive generelle tillæg, kompensation for nedsat arbejdstid og tillæg efter det bevægelige lønsystem. Omkostningsstigningerne svarer i øvrigt helt til den aftalte løsning i Sverige.

For det andet: inden for rammen af de 5 pct. gennemføres en arbejdstidsnedsættelse i år med 1 time og i andet år med 1½ time, i alt 2½ time eller halvdelen af vejen til de 35 timer. Ved indregningen i rammen er der brugt helt de samme forudsætninger om afledt produktivitet af en arbejdstidsnedsættelse, som regeringen går ud fra i sit indgreb, og som blev understreget af statsministeren i går. Rammen for sats- og lokale lønstigninger er fastsat til godt 2½ pct., og derudover er der afsat 1 pct. til specielle krav og forhøjelse af ATP-bidraget i første overenskomstår.

For det tredje: et lavtlønsværn, der sikrer de lavtlønnede dækning, hvis priserne stiger ud over 4 pct. Samtidig understreger vi, at der må ske en parallel udvikling mellem den offentlige og den private sektors indkomstudvikling.

For det fjerde: et egentligt pris- og avancestop i resten af året og derefter en væsentlig stramning af prisloven. Også et loft over honorarer og tantiemer.

For det femte: en opretning for efterløns- og dagpengemodtagerne med 5 pct. her og nu og til næste år en regulering svarende til årslønudviklingen for de beskæftigede.

For det sjette er socialdemokratiet endelig villig til at finde udveje for en samlet formindskelse af betalingsbalanceunderskuddet på 3 mia kr. ud over den formindskelse af underskuddet, der ligger i vort oplæg. Her er vi parat til at diskutere alle forslag, også ubehagelige forslag, der kan føre til dette helt nødvendige mål.

[Svend Auken]

Vi lover ikke guld og grønne skove. Det program, vi stiller op, stiller fordringer til solidariteten og samarbejdet i samfundet. Netop den helt nødvendige kombination af arbejdstidsnedsættelse og fortsat forbedret konkurrenceevne stiller som bekendt store krav til lønmodtagerne, som vi tror de er parate til at leve op til, hvis de kan se en retfærdig byrdefordeling og et positivt perspektiv. Det er netop den manglende retfærdige byrdefordeling og det perspektivløse i regeringens indgreb, der gør det ubrugeligt.

Vi har i den socialdemokratiske folketingsgruppe været inde i overvejelser om at fremsætte et alternativt beslutningsforslag, men vi foretrækker aktivt at virke for disse synspunkter under den videre behandling i folketinget. Det socialdemokratiske alternativ ville virke klart positivt på beskæftigelsen, betalingsbalancen og de offentlige finanser.

På papiret har regeringens lovbuket også en række positive virkninger, men det er netop på papiret. I praksis vil det vise sig, at de dumsmarte teorier – for nu at citere Hendes Majestæt – ikke er holdbare, og at befolkningen vil komme til at stå over for nye ubehagelige indgreb i nær fremtid. Sandheden er nemlig, at til trods for et internationalt opsving er det danske samfund som næsten det eneste land i Nordeuropa ude i alvorlige betalingsbalancevanskeligheder på grund af regeringens skæve og ineffektive økonomiske politik.

De øvrige forslag i regeringens lovbuket skal jeg ikke kommentere nærmere. Noget af det er vi positive over for og har vi været positive over for hele tiden, også i perioder, hvor regeringen var klart negativ over for de samme forslag. Andet er vi meget negative over for som f.eks. de foreslåede arbejdsgiversubsidier. De enkelte punkter vil imidlertid fra vores side blive kommenteret af de enkelte socialdemokratiske gruppemedlemmer undervejs i debatten.

Sammenfattende skal jeg sige, at socialdemokratiet vender sig klart og utvetydigt mod regeringens overenskomstdiktat. Det har sin rod – jeg er ked af at sige det, men vil gøre det alligevel, så statsministeren har mulighed for at høre det – i lige dele uforstand og ond vilje. Det forunderlige er, at regeringen regner med at slippe godt fra det.

Gammelgaard (KF):

Indledningsvis vil jeg på den konservative folketingsgruppes vegne klart og utvetydigt tage afstand fra det, der er sket på Slotspladsen i dag. Det er ikke i overensstemmelse med det danske demokrati, at folketingets medlemmer forhindres i at udføre det arbejde, som de er valgt til.

Det, folketinget skal tage stilling til i dag, er, om regeringens genopretningspolitik skal fortsættes, eller om vi skal vende tilbage til den politik, der skabte alle de økonomiske ulykker her i landet, den politik, som den socialdemokratiske ordfører netop har talt så kraftigt for.

Konflikten skal standses. Hvis konflikten fortsætter, vil den være til skade for flere og flere svage grupper, der efterhånden rammes, og til skade for de lønmodtagere, som ikke har en chance for at få højere realløn, selv om en tilsyneladende bedre ordning for løn og arbejdsvilkår blev gennemført. Alternativet til regeringens løsning er let at få øje på. Det er en fortsættelse af konflikten til den bitre ende, altså til elværkerne begynder at gå i stå, til den offentlige sektor inddrages med sygehuse og meget mere, til forsyningerne i fødevarerbutikkerne svigter. Det er, hvad der sker, hvis regeringens forslag om at gribe ind ikke vedtages.

Så kan man selvfølgelig sige: ja men vi ønsker et andet indgreb, et indgreb med mere i løn og med 2-3 timers kortere arbejdstid. Men det vil medføre, at reallønnen vil blive lavere end efter regeringens indgreb, og samtidig vil det medføre, at vi igen kommer ud i håbløsheden, ja, kommer til den afrundende rand, som den tidligere finansminister så malende beskrev, da han skulle betegne den situation, hans politik havde ført landet ud i.

Hvis vi følger socialdemokratiets forslag, skal vi igen have nye skatter og afgifter, så skal vi igen forbruge mere, end vi producerer, sådan som vi gjorde det i 1970'erne, så skal vi igen have restriktioner, der hindrer os i at producere mere, så skal vi igen have nye offentlige udgifter, der underminerer statsregnskabet og betalingsbalancen.

Det er ejendommeligt at se socialdemokratiets såkaldte modspil til regeringen. Det er jo ikke alene lønforhøjelser og nedsat arbejdstid ud over alle grænser, det er også store nye statsudgifter. Man er altid parat til at bagatellisere regeringens resultater i den økonomiske politik, men alligevel mener

[Gammelgaard]

man altså, at regeringen har fremkaldt en situation, der gør det muligt at bruge store nye statsudgifter og give store lønførhøjelser. Hvor er logikken?

Bliver socialdemokratiet da aldrig klogere? Man kan blot se på resultaterne: da socialdemokratiet var ved magten, gik det hele tiden ned ad bakke. Vi havde rekord i prisstigninger, og det gik helt galt med beskæftigelsen. Nu er prisstigningerne halveret, og arbejdsløsheden er for nedadgående.

Ændringen er kommet, fordi vi nu sætter tæring efter næring, fordi vi bygger på, at erhvervslivet skal kunne producere os ud af vanskelighederne. Fordi vi har gjort op med overbud, restriktioner og værdiløse stigninger i pengeløn.

Op så kommer socialdemokratiet minsanden og foreslår, at vi skal vende tilbage til den gamle politik igen! Det er socialdemokratiets svar på regeringens udspil. Med andre ord: der er intet alternativ.

Jeg står her med et papir, som den socialdemokratiske ordfører i går forsøgte at få vedtaget som beslutningsforslag i den socialdemokratiske folketingsgruppe. Det skulle indeholde et alternativt socialdemokratisk forslag til indgreb i overenskomstsituationen, men gruppen underkendte beslutningsforslaget. Det forstår man godt, når man ser indholdet. Selv den socialdemokratiske folketingsgruppe har indset, at socialdemokratiets politik ikke kan bruges til at standse konflikten. Befolkningen har kun én mulighed, kun ét håb for at få standset denne ulykkelige konflikt, og det er regeringens forslag. Socialdemokratiets er ubrugeligt.

Nu hører vi igen bemærkningerne fra den såkaldte arbejderbevægelse om, at vor politik vil få arbejdsløsheden til at stige. Det siger socialdemokratiet jo altid. Det sagde de i valgkampen for godt et år siden, og det sagde de det meste af året 1984, alt imens flere og flere kom i arbejde og arbejdsløsheden faldt på grund af regeringens politik. Sådan vil det også gå denne gang. Regeringens politik vil sikre større beskæftigelse, flere kommer i arbejde, arbejdsløsheden falder, men forinden skal vi altså endnu en gang høre den socialdemokratiske påstand om det modsatte.

Kendsgerningen er, at den største sociale forbedring som følge af helhedsløsningen er den fortsatte forøgelse af beskæftigelsen. Sta-

dig flere vil komme i arbejde. Den positive udvikling, vi har oplevet i beskæftigelsen gennem det sidste år, vil fortsætte. Arbejdsløshedstallet vil derfor blive reduceret og vil ved udgangen af dette årti udgøre ca. 230.000, hvilket er et fald på ca. 30.000 i forhold til det nuværende.

Hvis vi ser på det såkaldte, må vi kalde det, alternative socialdemokratiske forslag, ja, hvori består så det? Man ønsker en over dobbelt så stor lønomkostningsudvikling som den af regeringen foreslåede samt en række andre forslag vedtaget. Hvad vil resultatet blive, hvis denne løsningsmodel gennemføres? Arbejdsløshedstallet vil stige til omkring 300.000 ved slutningen af dette årti, altså mere end 60.000 flere arbejdsløse, end hvis regeringens forslag gennemføres. Lønmodtagerens disponible realløn vil blive markant dårligere grundet øget inflation og øgede skatter og afgifter, som utvivlsomt må følge i kølvandet på de socialdemokratiske forslag, hvis landet ikke fuldstændig skal miste sin økonomisk-politiske handlefrihed grundet på øget gældsætning til udlandet.

Den stramme finans- og indkomstpolitik, som er indeholdt i forslaget til helhedsløsning, vil bane vejen for et yderligere rentefald. Det er ikke urealistisk at forudse et sådant i de kommende måneder. Det vil forstærke opsvinget i form af flere investeringer, øget produktion og oprettelse af titusinder af nye arbejdspladser. Et større kapitalapparat vil skabe forudsætningen for større eksport. Op igennem 1970erne var problemet jo netop, at produktionsapparatet var for lille. Der var simpelt hen ikke overskud til eksport. Langt størstedelen af produktionen blev forbrugt indenlands. Det er de forsømte investeringer i 1970erne, der nu skal virkeliggøres.

Helhedsløsningen er en klar manifestation af regeringens økonomiske genopretningspolitik. Regeringens fastsatte målsætning fra dens tiltræden kan opretholdes. Det betyder, at vi ikke alene kan se frem til, at ledigheden vil fortsætte med at falde de kommende år, men også at betalingsbalanceunderskuddet vil være ude af verden i slutningen af 1988, samt at statens finanser vil være i balance ved udgangen af dette årti.

Et helt afgørende element i helhedsløsningen er indkomstpolitikken. Den ramme, helhedsløsningen fastlægger, vil bringe den danske lønudvikling flere procentpoints under

[Gammelgaard]

vore udenlandske konkurrenters, og dermed vil vor internationale konkurrenceevne blive væsentligt forbedret. Det betyder ikke alene, at vi kan vinde markedsandele på de udenlandske markeder, men virksomhederne vil også stå stærkere på hjemmemarkedet. Indkomstpolitikken virker derfor på to fronter: dels øges eksporten, dels mindskes importen, hvilket tilsammen vil forbedre betalingsbalancen markant. Samtidig vil statsfinanserne blive forbedret.

Vi har også i dag hørt den socialdemokratiske ordfører beskyldte helhedsløsningen for at være ensidig og udelukkende vendt mod lønmodtagerne. Det er en påstand uden indhold. Den indkomstpolitik, vi foreslår, sikrer reallønnen i langt, langt højere grad end det, socialdemokratiet kommer med. Har man dog ikke lært af erfaringerne?

Hvis vi ser på udviklingen i pengelønnen fra 1970 til 1984, konstaterer vi, at den er steget med 330 pct., men hvad har lønmodtagerne fået ud af denne vældige lønfremgang? Ikke noget som helst. Hele denne vældige lønstigning er blevet ædt op af stigende priser samt af skatter og afgifter.

Ser man på de officielle tal for reallønnen, er der ingen tvivl om, at reallønnen er faldet gennem de sidste 6-7 år, men dette fald skyldes ikke regeringens indkomstpolitik, som har skabt 62.000 nye arbejdspladser sidste år og samtidig dæmpet prisstigningerne og sænket renteniveauet.

Det største reallønsfald oplevede lønmodtagerne i den socialdemokratiske regeringsperiode. Således oplevede LO-arbejderne et reallønsfald i 1979-80 på 4,8 pct. og i 1980-81 på 4,3 pct., hvilket er langt mere end det, man har oplevet under firkløverregeringen.

Hr. Svend Auken bør derfor rette skytset indad og erkende, at store pengelønsstigninger blot fører til øget inflation og udhuling af købekraften, hverken til gavn for den enkelte lønmodtager eller for landets økonomi.

Ud over indkomstpolitikken indeholder helhedsløsningen andre elementer. Den er netop en helhed. Ser man på det samlede resultat af forslagene, viser der sig en socialt afbalanceret politik. Den tvungne opsparring omfatter eksempelvis udelukkende højere indkomstgrupper, og ud over den tvungne opsparring indeholder helhedsløsningen begrænsning af erhvervenes avancer samt stop

for stigning i honorarer m.v. for liberale erhverv.

Der er intet ansvarligt realistisk alternativ til den politik, den nuværende regering fører på det økonomiske område. Der er en holdning i den politik, regeringen fører, nemlig at forsvare Danmark udadtil, at forsvare den danske økonomi.

Allerede perspektivplanredegørelserne understregede behovet for en modoffensiv over for de angreb, dansk økonomi og dansk samfundsstruktur har været ude for. Regeringen er i færd med at slå disse angreb tilbage. Det er simpelt hen nødvendigt at gøre denne indsats, hvis der i det lange løb skal skabes plads for den enkelte borgers og den enkelte families udfoldelse. Restriktioner, gæld og inflation gør det umuligt for den enkelte at udfolde sig frit og tage det størst mulige ansvar for sin egen tilværelse.

Der er et godt stykke vej igen, før regeringen har fuldført den genopretning af økonomien, der er så hårdt brug for. Vi skal langt væk fra de økonomiske vanskeligheder, som blev skabt af den tidligere regering. Nu skabes forudsætningen for den langsigtede omstilling af det danske samfund, hvor vi lægger vægt på udviklingen i de private virksomheder, den positive udvikling, som lønmodtagere og selvstændige bidrager til.

Den politik, vi fører, og som her fortsættes, er nødvendig for bevarelsen af det danske velfærdssamfund. En kendsgerning er det, at man kun kan skabe varige nye arbejdspladser til de arbejdsløse, sikre de socialt svagt stillede et fortsat veludbygget socialt ydelses- og servicesystem og give pensionisterne pensioner, der ikke udhules i årene fremover, ved at der føres en gennemgribende og stabil genopretnings- og omstillingspolitik. Danmark skal fortsat ligge i spidsen med hensyn til det ydelsesniveau og den service, det offentlige tilbyder borgerne. Hvis den tidligere tilbagegangslinje ikke var blevet brudt og opsvinget ikke havde kunnet fastholdes, så ville den økonomiske situation være blevet så alvorlig, at der måtte gribes til midler, som ville forhindre, at Danmark fortsat var et land med en meget høj social standard.

Vi kan fastslå, at Danmarks økonomi er bedre, end den har været i mange, mange år. Det kan uden tvivl også fastslås, at dette skyldes regeringens økonomiske politik, ind-

[Gammelgaard]

komstpolitikken, besparelserne, reformerne. Men det vil være meget letsindigt at tro, at al fare dermed er overstået. Tværtimod er Danmarks økonomi, takket være den oparbejdede kæmpemæssige gæld, bl.a. staten har i ind- og udland, meget, meget følsom. Blot et lille fejltrin kan standse opsvinget. Dette lille fejltrin kunne være en tøven i den faste finanspolitik eller en tøven i den stramme indkomstpolitik.

Den foreslåede helhedsløsning betegner en ubrudt fortsættelse af den politik, regeringen indledte ved sin tiltræden. Den positive udvikling skal fastholdes. Derfor må helhedsløsningen vedtages af folkettinget.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Når jeg hører statsministeren og hr. Gammelgaard bruge udtrykket helhedsløsning om den lovbuket, vi her diskuterer, giver det mig de samme følelser, som da jeg for nogle år siden hørte fremskridtspartiets årsmøde synge »Danmark for folket«.

Der var ikke mange sande betragtninger i hr. Gammelgaards indlæg. For det første er det ikke rigtigt, at den socialdemokratiske gruppe ikke står 100 pct. bag det alternativ, jeg har lagt frem her i dag, og som vi lagde frem for offentligheden i går. Diskussionen gik alene på, om man i den aktuelle situation skulle fremsætte et forslag, der ikke var flertal for i folkettinget.

Det er ikke rigtigt, at det er socialdemokraterne, der fremsætter forslag om store, nye offentlige udgifter. Vi har fremsat forslag om opretning for de ledige og efterlønsmodtagerne på 1 mia kr. Regeringen har fremsat forslag om generelle arbejdsgivertilskud og subsidier på knap 3 mia kr.

Det er heller ikke rigtigt, at regeringen går imod restriktioner, og at socialdemokratiet går ind for restriktioner. Hele lønpolitikken er én stor, bureaukratisk mølle af restriktioner i forhold til arbejdsmarkedet med Dansk Arbejdsgiverforening som officielt indsat lønpoliti.

Det er heller ikke rigtigt, at man nu sætter tæring efter næring i ordets almindelige forstand. Det, man gør, er, at man retter op på det overforbrug, den bedrestillede del af befolkningen havde sidste år, og den store ind-

komstfremgang, der var her, ved at nulstille de lavestlønnedes indkomster.

Endelig vil jeg sige, at det er rigtigt, at der var et reallønsfald under den økonomiske krise fra 1980 til 1982. Det var nødvendigt, for at Danmark kunne forbedre sin konkurrenceevne. Det er den chance, vi har fået. Nu skulle vi gerne høste frugterne i fællesskab. Det, man siger fra den borgerlige regerings side, er selvfølgelig, at det kun er dem i toppen af systemet, der skal høste frugterne.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Man kan i dag i hr. Svend Aukens hoforgan, Aktuelt, læse om, hvorledes hr. Svend Aukens forslag til et beslutningsforslag her i folkettinget, der skulle være et alternativ til regeringens politik, blev jordet i den socialdemokratiske folketingsgruppe, hvorledes hr. Svend Auken blev nedstemt. Det står der i Aktuelt. Jeg refererer bare hr. Svend Aukens eget blad, hr. Svend Aukens egen avis.

Men jeg forstår altså, at man har valgt at fremsætte nogle synspunkter og ikke fremsætte et forslag. Det kan jeg kun tage som udtryk for, at man ikke mener, at det forslag, hr. Svend Auken har udarbejdet, duer som grundlag for et indgreb i den nuværende overenskomstkonflikt.

Hvis der er noget, der skaber nye store offentlige udgifter ud over sociale problemer, så er det den politik, socialdemokratiet foreslår, som uomtvisteligt vil føre til en stor stigning i arbejdsløsheden.

Derudover vil jeg gerne gøre opmærksom på, at man i hr. Svend Aukens papirer – som altså ikke er et beslutningsforslag, vel knap nok et forslag – f.eks. går ind for at forhøje satserne for dagpenge og efterløn med 5 pct. fra 1. april 1985. Ja men igen: det er jo en tilbagevenden til den politik, som spillede fallit. Det er en tilbagevenden til den politik, som gav den store arbejdsløshed, som gav underskuddet på statsfinanserne, og som gav det store betalingsbalanceunderskud.

Hvornår opdager socialdemokraterne, at den gamle politik ikke duer længere?

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

[Svend Auken]

Hr. Gammelgaard har ret i én ting: at regulere de arbejdsløses, de syges og efterlønsmodtagernes indtægtsforhold er at vende tilbage til den gamle politik, ikke bare under den tidligere regering, men under alle tidligere regeringer, i hvert fald i de sidste 50 år. Jeg tror, man skal tilbage til et af hr. Gammelgaards forbilleder, nemlig Madsen-Mygdal, hvis man skal finde noget, der blot tilnærmelsesvis minder om det, regeringen lægger frem.

Det er ikke de arbejdsløses og efterlønsmodtagernes merforbrug, der har væltet samfundsøkonomien. Det, det koster at rette op for denne gruppe – ikke sådan, at den får mere end andre, men sådan, at den indvinder noget af det, den har tabt i forhold til andre befolkningsgrupper – er kun en tredjedel af det beløb, hr. Gammelgaard og statsministeren og hele det borgerlige flertal herinde ønsker at give i generel støtte, socialhjælp, til virksomhederne, til arbejdsgiverne. Så hvis man sammenligner beløbene, er der ingen tvivl.

Endelig vil jeg sige, at det da er rigtigt, at det socialdemokratiske forslag ikke duer som alternativ til regeringens. Hvorfor ikke? Fordi der er et borgerligt flertal i denne sal for en anden politik. Det er jo det, der er realiteterne. Derfor er det helt afgørende, hvis der skal følges en anden hovedlinje herhjemme, at dette flertal bliver ændret.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg håber, at der er mange, også ude i landet, som hører på denne debat, der mærkede sig det, den konservative ordfører her sagde: en bare delvis genopretning af den ødelæggelse af dagpengene for de arbejdsløse, en bare delvis genopretning af den ødelæggelse, der er foregået, vil være tilbagevenden til en gammel og forkastelig politik.

Det vil altså sige, at den ødelæggelse af dagpengene, den nedpresning af dagpengenes købekraft, som har været i gang i de senere år, skal fortsættes. Det vil sige, at det imponerende resultat, den konservative ordfører forudså at vi i 1989 var kommet – han sagde »ned på«, og det er jo teknisk også rigtigt – ned på, 230.000 arbejdsløse, skal skaffes ved, at disse 230.000 – jeg tror i øvrigt selv, det bliver betydelig flere, men selv

230.000 er mange – skal leve i en større elendighed.

Det er det, der ligger i den konservative holdning: bare en beskedent forbedring i forhold til det, man har ødelagt, hvad angår de arbejdsløse, er tilbagevenden til den gamle og forkastelige politik, mente den konservative ordfører. Så ved vi det, og jeg synes, det er rart at få konstateret, at det er den konservative opfattelse, at fremskridt skal købes ved fattigdom for de mange. Det er konservativ politik.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Jeg ved ikke, hvor meget hr. Svend Auken kender til historie, men hr. Svend Auken nævnte jo et tidligere fremtrædende medlem af dette ting. Jeg vil gerne sige, at det eneste, det konservative folkeparti og jeg har med Madsen-Mygdal at gøre, er, at han blev begravet af et tidligere konservativt medlem af dette ting.

Derudover vil jeg godt sige, at forudsætningen for – det er et svar både til hr. Svend Auken og til hr. Gert Petersen – at de økonomisk svage bliver bedre stillet, er, at vi får orden i økonomien igen. Vi skal have orden i den danske samfundsøkonomi. Det giver de bedste vilkår for de økonomisk svagt stillede. Jeg skal i øvrigt blot henvise til resultaterne af regeringens politik.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, hvad der skete, medens hr. Svend Aukens politik blev ført ud i livet i hr. Anker Jørgensens regeringsperiode, nemlig en kraftig stigning af arbejdsløsheden. Og hvad sker der nu? Flere og flere kommer i arbejde, flere og flere kommer i beskæftigelse, arbejdsløsheden falder. Nej, der er sandelig intet alternativ til den nuværende regerings politik.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg bemærkede, at det var en følelsesladet tale, hr. Gammelgaard holdt – følelsesladet på den måde, at den var bomhård over for de arbejdsløse og dem på dagpenge og dem på efterløn, mens den var meget sød og venlig over for pensionisterne. Det synes jeg er interessant, og derfor har jeg bedt om det.

[Lilli Gyldenkilde]

Vi hørte jo også statsministerens tale i går, der blev holdt 3 timer efter, at der var givet dispensation, så pensionisterne ikke skulle sidde og fryse oppe i Nordjylland. Den handlede meget om de stakkels pensionister, så jeg kan forstå, at pensionisterne ligger de konservative meget på sinde. Derfor vil jeg spørge: er virkeligheden ikke den, hr. Gammelgaard, at når pensionisterne får det, man med et flot ord herhjemme kalder en velstandsstigning, så får de den på baggrund af, hvad der faktisk sker på arbejdsmarkedet? Det vil sige, at når der ikke sker noget på arbejdsmarkedet, så får pensionisterne ingenting. Det er det ene.

Det andet er, om hr. Gammelgaard vil garantere fra folketingets talerstol, at der ikke bliver grebet ind over for den såkaldte velstandsstigning, pensionisterne skal have. Det bliver ikke meget, efter at dette er vedtaget, men det er vigtigt at vide, for der rumler faktisk rygter om, at der også vil ske et indgreb dér, og så synes jeg, pensionisterne skal vide nu, at dette indgreb også får betydning for dem.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg skal ikke forlænge den historiske redegørelse. Hr. Gammelgaard vil selvfølgelig vide – han har fået en god uddannelse – at de konservative hjalp samtlige sociale nedskæringer igennem i Madsen-Mygdals periode. De væltede Madsen-Mygdal, fordi han blev så konsekvent, at han også ville spare på forsvaret, og det er jo noget helt andet.

Så vil jeg spørge hr. Gammelgaard – måske er det bedre at stille spørgsmålet til finansministeren, han får jo lejlighed til at svare senere i dag –: hvad er egentlig regeringens planer for reguleringen for efterlønsmodtagere og arbejdsløse i den periode, vi her taler om? Man kunne næsten forstå hr. Gammelgaard sådan, at der slet ikke skulle være nogen regulering, heller ikke i den kommende periode. De skulle presses længere og længere og længere ned, og hvis de levede ind i 1990'erne, så skulle de altså kunne håbe på, at de var blandt de 30.000, der var kommet i arbejde.

Vi har jo haft denne debat, jeg tror de første 30 gange i folketingssalen, om, hvad der skete under den socialdemokratiske regering,

og hvad der er sket under den borgerlige regering. Jeg har efterhånden lært, at det kræver betydelig tålmodighed at banke fornuft ind i hovedet på hr. Gammelgaard – næsten lige så megen tålmodighed, som det kræver at sømme en budding fast til en væg.

Hvad var det, der skete under den socialdemokratiske regering? Da havde vi en international krise med tilbagegang i den internationale produktion, negativ økonomisk vækst. Hvad skete der under den socialdemokratiske regering? Ikke desto mindre forbedrede man konkurrenceevnen med 16–18 pct., således at man har en mulighed for at udnytte det nuværende økonomiske opsving i Danmark. Det nytter ikke noget at sammenligne en situation uden konkurrenceevneforbedring og med betydelig international krise med en situation som den nuværende, hvor man har haft en forbedring af konkurrenceevnen og man har haft et internationalt opsving.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Først vil jeg gerne sige, at pensionerne dyrtidsreguleres, og at pensionisterne under den nuværende regering har haft en realindkomstfremgang – jeg kunne godt sige: i modsætning til andre grupper. Man kan ikke fra fru Lilli Gyldenkildes side komme her og angribe, at vi behandler pensionisterne – som fru Lilli Gyldenkilde sagde det – dårligere end andre grupper. Vi har den fulde dyrtidsregulering.

Jeg vil godt sige generelt, at jeg forstår da godt, at hr. Svend Auken er rystet over og ikke rigtig kan bortforklare resultaterne. Jeg kan nu bedst lide at se på de resultater, skiftende regeringer opnår. Beskæftigelsesudviklingen var negativ under den socialdemokratiske regering. Nu er den positiv. Det er da det bedste bevis på, at vi fører den rigtige politik herhjemme.

Jeg kan tilføje, at beskæftigelsesudviklingen er mere positiv i Danmark, end den er i det øvrige Vesteuropa. Det er da det bedste bevis på, at vi skal fortsætte den indkomstpolitik og finanspolitik, vi har indledt, det bedste bevis på, at helhedsløsningen skal vedtages.

Endelig vil jeg gerne slå fast endnu en gang, at man sikrer de socialt svagt stillede

[Gammelgaard]

bedst ved at få orden i økonomien. Hvis ikke der var blevet grebet ind fra den nuværende regerings side, fra flertallets side, i den økonomiske udvikling, så havde det været nødvendigt at gennemføre indgreb over for også de svagt stillede, som virkelig ville sætte spørgsmålstegn ved velfærdssamfundet. Nu bevarer vi velfærdssamfundet.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det skal nok blive kort, men sandheden er, at når man ikke får svar, er man nødt til at spørge igen.

Vi ved alle, at pensionisterne fik dyrtidsreguleringen igennem. Det skyldtes ikke denne regering. Det skyldtes, at de radikale dog ikke ville være med til, at det ikke skulle dyrtidsreguleres. Derfor var der et flertal bestående af VS, SF, socialdemokratiet og de radikale for, at pensionister skulle have dyrtidsregulering.

I øvrigt har jeg slet ikke omtalt det punkt, men når nu hr. Gammelgaard svarer på den måde og fortæller, at det vel nok er godt, at de får dyrtidsregulering, så synes jeg, sandheden skal frem.

Det, jeg spurgte om, var: er det ikke sådan, at efter et overenskomstresultat bliver der en såkaldt velstandsregulering for pensionisterne, som ikke har noget med dyrtidsregulering at gøre? Det sker altid efterfølgende.

Der går rygter om, at den velstandsregulering, som ikke bliver nogen særlig stor velstandsregulering, ikke skal komme igennem til gavn for pensionisterne. Derfor spørger jeg hr. Gammelgaard, om vi, når både statsministeren i går og hr. Gammelgaard i dag har talt så smukt og varmt for pensionisterne, ikke kan få et svar på, om den velstandsstigning kommer igennem, selv om den er lille.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg bemærkede, at hr. Gammelgaard i sit forsøg på at svare hr. Svend Auken fremhævede, at beskæftigelsen havde været bedre i Danmark end i så mange andre lande det sidste par år.

Der har vel været en vis vækst i beskæftigelsen, og den har også været større end i nogle andre lande, men til gengæld har Danmark gjort mindre ved sit betalingsbalanceproblem, end man kunne have gjort i kraft af bedre konjunkturer end i så mange andre lande. Er det ikke sådan, hr. Gammelgaard, at kunsten i den økonomiske politik er, når der er gode konjunkturer, at gøre noget ved begge problemerne samtidig, ikke prøve at løse det ene på det andets bekostning?

Så vil jeg i øvrigt spørge hr. Gammelgaard, når han nu alligevel skal op at svare: hvem var det, der sikrede, at pensionisterne fortsat fik fuld pristalsregulering, da regeringen i 1982 foreslog noget andet?

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Først til fru Lilli Gyldenkilde: den automatiske pristalsregulering sikrer pensionernes købekraft. Derfor er der ikke planer om at foretage nogen yderligere velstandsregulering efter denne overenskomstsituations forløb. Pensionerne har været pristalsreguleret, og pensionisterne har derfor haft en bedre realindkomstudvikling. De har haft en realindkomstfremgang, en bedre udvikling end andre grupper i samfundet, og derfor er der ikke behov for en yderligere velstandsregulering, efter at overenskomstsituationen er forbi.

Jeg skal sige til hr. Lykketoft, at det er rigtigt – det har regeringen aldrig lagt skjul på – at betalingsbalanceunderskuddet er for stort. Det hænger ikke mindst sammen med det opsving af ret kraftige dimensioner, som kom sidste år som følge af regeringens beskæftigelsesfremmende politik. Vi ved alle, at det ser man ofte ved begyndelsen af et opsving, ved begyndelsen af virkningen af en politik, der igen får hjulene til at rulle. Men det betyder naturligvis ikke, at regeringen ser overfladisk på betalingsbalanceunderskuddet. Hele tiden har man gjort opmærksom på, at der ikke fortsat kunne accepteres et underskud af den størrelsesorden, som vi havde i 1984. Bl.a. derfor er helhedsløsningen fremlagt her i folketinget, og bl.a. derfor er det nødvendigt, at den bliver vedtaget.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

[Lilli Gyldenkilde]

Det skal blive kort, for jeg synes anstændigvis, jeg skal kvittere for, at jeg fik et svar her fra hr. Gammelgaard.

Svaret var, at der ikke kommer nogen velstandsstigning for pensionisterne. De får dyrtidsregulering, som de plejer, og så er det slut. Det vil jeg sige tak for. Nu ved man ude i landet, at sådan ligger det altså. Der skal der også skæres i forhold til, hvad der tidligere er blevet gjort, for den velstandsregulering plejer altid at komme.

Jeg synes, det er passende, at vi snart holder op med alt det hykleri om, at det er godt med indgreb for de svageste stillede, for så går det dem så godt. Når der på baggrund af dette ingen velstandsregulering kommer for pensionisterne, så tager man i hvert fald noget fra dem, som de har forventet at få, og som de altid tidligere har fået.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Pensionisterne har altså dyrtidsregulering, og det sikrer dem, og så er der ikke grundlag for at foretage yderligere velstandsregulering.

Derudover vil jeg gøre opmærksom på, at hvis regeringen ikke havde indledt sin økonomiske genopretningspolitik, så havde det været nødvendigt med ubehagelige indgreb over for de socialt svagt stillede af et omfang, som man ikke tidligere har set. Det er den stramme finans- og indkomspolitik, som sikrer velfærdssamfundet, som sikrer et fortsat højt socialt ydelses- og serviceniveau i dette land.

Tørnæs (V):

Jeg skal i lighed med de øvrige ordførere på mit partis vegne skarpt tage afstand fra den fysiske blokade, vi i dag har oplevet. Det vil aldrig kunne retfærdiggøres, at fysiske blokader hindrer folk i at udføre deres lovlige erhverv.

Vi havde naturligvis ønsket og håbet, at parterne på arbejdsmarkedet selv havde kunnet indgå aftale om løn- og arbejdsforhold, så vi kunne have undgået den konflikt, vi nu oplever, men den aftale, som regeringen og det radikale venstre har indgået for at bringe den ulykkelige konfliktsituation til standsning, er blevet modtaget med stor lettelse i befolkningen. Lettelse for dem, der har været tvunget ud i en konflikt, som de ikke har

kunnet se nogen fornuftig mening med og derfor ikke har ønsket at deltage i, lettelse for de virksomheder, der har følt, at deres produktion og afsætning var alvorligt truet, hvis konflikten fik lov til at fortsætte, lettelse hos de samfundsgrupper, der ikke direkte er part i konflikten, men som i høj grad er blevet ramt af den. Desværre er det sådan, at i alt for stor udstrækning er det uskyldige, der rammes og tages som gidsler i en arbejdskonflikt. Det gælder landmænd, der har svært ved at se, hvordan de fortsat skal kunne passe deres dyr på en forsvarlig måde, når de hindres i at skaffe sig det nødvendige foder. Men allerstørst er lettelsen hos de svage grupper i samfundet, for hvem en fortsættelse af konflikten ville indebære risiko for liv og helbred.

Der er således generelt tilfredshed med, at et folketingsflertal har udvist den nødvendige ansvarsbevidsthed for at få en unødvendig og samfundsskadelig konflikt bragt til ophør. Samfundsskadelig, fordi en fortsættelse af konflikten uundgåeligt ville få så store skadevirkninger, at den positive udvikling, som erhvervslivet og hele den økonomiske udvikling det sidste par år har været inde i, ikke ville kunne fastholdes, men tværtimod ville sættes over styr, så man igen ville komme ind i økonomisk stagnation og tilbagegang med faldende produktion og stigende ledighed til følge.

Det har derfor været et helt overordnet mål for os, at stigningen i beskæftigelsen kunne fastholdes og arbejdsløsheden fortsat formindskes. Det er derfor efter vores opfattelse et af de allervigtigste led i indgrebet, at det sikrer, ikke blot at konkurrenceevnen fastholdes, men at den stadig kan forbedres. En stigning med 2 pct. det første år og 1½ pct. det efterfølgende overenskomstår vil klart medvirke til en yderligere konkurrenceevneforbedring, idet vi kan påregne, at gennemsnittet af de lande, vi handler med, vil få omkostningsstigninger, der ligger herover. Konkurrenceevneforbedringen vil dermed skabe mulighed for øget produktion og beskæftigelse. Vi forventer, at den positive beskæftigelseseffekt af indgrebet vil blive 60.000 nye arbejdspladser.

Med de øvrige begrænsninger i avancer, honorarer osv. vil det samlet betyde en meget begrænset prisudvikling, således at den stramme indkomspolitik ikke alene sikrer

[Tørnæs]

øget beskæftigelse, men også bliver den bedste reallønssikring og hermed den bedste sikring for de svagest stillede i samfundet. Det er jo for længst bevist, at en stærk timelønstilligning ikke giver nogen som helst reallønssikring.

Med hensyn til arbejdstidsnedsættelsen er det overordentlig vigtigt, at arbejdsmarkedets parter er indstillet på at finde en fornuftig løsning, således at arbejdstidsnedsættelsen ikke får negativ beskæftigelseseffekt, men at der gennem forhandling i de forskellige brancher bliver taget hensyn til de forskellige erhvervsområders behov for en betydelig fleksibilitet i forbindelse med arbejdstidsnedsættelsen.

Den sociale balance i de samlede forslag understreges af, at de højere indtægter pålægges en bunden opsparring med et samlet provenu på ca. 2 mia kr. Den bundne opsparring skal først og fremmest medvirke til at reducere forbruget. Det har ofte været kritiseret, at de modeller, man hidtil har set for bunden opsparring, ikke har haft nogen særlig forbrugsbegrænsende effekt. Det, der her er tale om, er da også, at pengene rent faktisk skal indbetales, og at det ikke kan foregå ved, at man flytter fra én konto til en anden. Den bundne opsparring vil dermed klart virke forbrugsbegrænsende og dermed også være medvirkende til at reducere betalingsbalancunderskuddet.

Der vil endvidere blive indført begrænsninger i lånefinansieringen af det private forbrug.

For yderligere at understrege vigtigheden af at forbedre konkurrenceevnen nedsættes de indirekte lønomkostninger med ½ pct., og som led i helheden forhøjes aktieselskabsbeskatningen fra 40 pct. til 50 pct. Der er i høj grad tale om en forbedring af de små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne, idet de privatejede virksomheder i forhold til de selskabsejede er underlagt en betydelig højere skatteprocent. Man kan sige, at der herved tages det første skridt til en større skattemæssig ligestilling mellem selskabsejede virksomheder og privatejede virksomheder.

Alt i alt er der tale om et indgreb, der er socialt velafbalanceret, samtidig med at det forbedrer beskæftigelsen og fastholder de økonomiske mål, som regeringen allerede

ved sin tiltræden satte sig, og dermed skaffer basis for et yderligere rentefald.

Der er således ved dette indgreb vist en betydelig solidaritet med de svagest stillede grupper i samfundet, en solidaritet, som på ingen måde er kommet til udtryk i de udtalelser og i den skarpe kritik af aftalen, der er fremkommet også fra socialdemokratiets formands side, en kritik, som oven i købet kom til udtryk, endnu før aftalens indhold var bekendtgjort.

Lad os så prøve at kigge lidt på, hvad det egentlig er, der kan være baggrund for denne skarpe kritiske holdning fra socialdemokratiets side. Nå ja, det kan vel næppe være forhøjelsen af selskabsskatten, ej heller, at de små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne forbedres ved, at de indirekte lønomkostninger nedsættes, så meget mindre som socialdemokratiet jo selv har foreslået forhøjelse af selskabsbeskatningen. Man kan vel heller ikke forestille sig, at det er den bundne opsparring, der giver anledning til kritik, blot fordi den er mere effektiv end det, som tidligere har været gennemført. Man kan vel heller ikke forestille sig, at det er begrænsninger i priser og avancer, der møder modstand i socialdemokratiet.

Alene står altså tilbage forholdene omkring løn- og arbejdsforhold. Ifølge sit eget forslag, hvad enten det skal betragtes som et beslutningsforslag eller som tanker, socialdemokratiet gør sig, siger socialdemokratiet: det, vi foreslår, er en lønstigning på 5 pct. pr. år. Jeg går ud fra, at socialdemokratiet har læst det økonomiske råds rapport om, hvad en sådan lønstigning vil betyde for beskæftigelsen, nemlig at man i løbet af 2 år vil få mindst 32.000 flere ledige, og at der i løbet af 5 år af den grund vil blive en stigende ledighed på mindst 90.000, samtidig med at det vil medføre øgede prisstigninger og ikke være noget som helst reallønsværn. Hvilke yderligere supplerende foranstaltninger forestiller socialdemokratiet sig for at dæmme op mod den stigende arbejdsløshed i form af kunstige jobskabesordninger og andet?

Men det stopper ikke derved. Socialdemokratiet foreslår også øgede udgifter i dagpenge- og efterlønssektoren. Hvordan har man forestillet sig at skaffe de ekstra 9-10 mia kr., som socialdemokratiets forslag vil indebære? Har man slet ikke skønnet, at det vil give en tilbagevenden til den situation, vi tidligere

[Tørnæs]

oplevede: faldende realløn, stigende priser, faldende beskæftigelse, hele den situation i øvrigt, der jo betød, at den socialdemokratiske regering måtte give op over for de voksende økonomiske problemer?

Der findes således ikke noget som helst realistisk alternativ til den helhedsløsning, den aftale, som er fremlagt, en aftale, der er et godt stykke håndværk, som på en socialt afbalanceret måde bør kunne sikre arbejdsroen de næste år. Vi kan fra venstres side give fuld tilslutning til de fremsatte lovforslag. Kursen er sat frem mod fuld beskæftigelse.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hr. Tørnæs udtalte sig skarpt imod fysiske blokader. Forstår hr. Tørnæs da ikke, at der er en vilje og en aktivitet, et ønske om at gå imod det regeringsindgreb, der kommer, og som vil betyde, at almindelige mennesker falder utrolig meget i realløn?

Vi har hørt – ja, vi har ikke selv hørt det, fordi vi ikke havde mulighed for at være her – at nogle såkaldt ansvarlige herinde skal have sagt alle de sædvanlige ord om folketingets ukrænkelighed. Jeg finder disse udtalelser, disse dommedagsudtalelser, mere end hykleriske og helt utilstedelige. Hvis man havde ment noget reelt med sine udtalelser, havde man nok udsat folketingsmødet, indtil alle havde mulighed for at være her. Det viser, at det kun er hykleri, ord uden reelt indhold, og at folketingets såkaldte ukrænkelighed rager alle en høstblomst, når det kommer dem selv til gavn.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg bad om ordet, før jeg hørte den sidste udtalelse. Jeg synes ikke, de var særlig kloge, de bemærkninger, der kom dér. I Danmark har vi altså nogle små venstreekstremistiske grupper. I andre lande har man højreekstremistiske grupper. Uanset om det er den ene eller den anden form for ekstremisme, er noget så selvfølgelig som, at et folkevalgt parlament kan fungere i et demokrati, selvfølgelig noget, vi alle burde være enige om at sikre.

Men det, der kaldte mig herop, var hr. Tørnæs, som gav argumentationen yderligere

et skud vitamin, da han sagde, at socialdemokratiets forslag om forhøjelse af dagpenge- og efterlønsatserne med 5 pct. og selvfølgelig også en tilsvarende forhøjelse af kontingenterne netto ville koste statskassen 9–10 mia kr. Det er et interessant tal. Nu forstår jeg, at hr. Tørnæs bliver manuduceret. Jeg tror, at der skal mere end nogle få minutters manuduktion til for at sandsynliggøre dette tal. Det koster 1 mia kr., og det skal ses i forhold til, at regeringen vil udbetale 2½ mia kr. i arbejdsgiversubsidier.

Så vil jeg i øvrigt sige til hr. Tørnæs, at det økonomiske råds formandskab aldrig har regnet på socialdemokratiets forslag »Den solidariske vej«. Det har derimod andre. På sine opstillede forudsætninger holder planen, og det, der er kunststykket, og efter vor opfattelse det nødvendige kunststykke, er at kombinere arbejdstidsnedsættelsen med en fortsat forbedring af konkurrenceevnen, og det er netop det alternativ, vi har lagt frem her i dag.

Så skal jeg endelig sige, at hr. Tørnæs taler om, at vi nu er på vej mod fuld beskæftigelse. Hr. Gammelgaard var jo noget mere realistisk, da han sagde i overensstemmelse med regeringens hidtidige oplysninger, at vi med regeringens politik i bedste fald kommer lidt under ¼ million arbejdsløse i 1990.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Jeg har desværre ikke haft mulighed for at være til stede før nu, men jeg forstår, at folketinget finder det passende på den ene side at udtale sig skarpt om det, der foregår udenfor, og på den anden side alligevel at starte mødet.

Årsagen til, at jeg tager ordet, er, at hr. Tørnæs gjorde sig til talsmand for, at denne særlige indbetalingsform for den bundne opsparing nu skulle betyde, at man ikke bare som ved andre lejligheder kunne flytte pengene fra den ene konto til den anden, og det undrer mig lidt. Jeg kan ikke se, at der er nogen som helst forskel på, om man skal binde sin opsparing i et pengeinstitut eller om man, som i dette tilfælde, skal indbetale beløbet til statskattedirektoratet. Der vil stadig være de samme muligheder for, at de bedrestillede kan låne eller hæve beløbet, og derfor er virkningen rent økonomisk selvføl-

[Lenger]

gelig lige så begrænset, som den plejer at være. Jeg vil gerne citere, hvad venstres ordfører, daværende folketingsmedlem Henry Christensen, sagde under en debat om bunden opsparing. Det står i folketingets forhandlinger den 5. marts 1963, sp. 4348, ganske vist i en anden udformning. Han sagde, at denne opsparing for en meget stor dels vedkommende blot vil betyde overflytning til bunden opsparing af den frivillige opsparing, som private ville have foretaget selv.

For mig at se er der ingen som helst forskel på det, som Henry Christensen sagde i 1963, og så den ordening, man forsøger at få indført med dette forslag om bunden opsparing.

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Jeg skal prøve at svare så godt, som tiden tillader det inden for de korte bemærkninger.

Fru Elisabeth Bruun Olesens bemærkninger kan vel ikke forbavse, men jeg vil tillade mig at citere fra Danmarks Riges Grundlovs § 34, hvori det hedder: »Folketinget er ukrænkeligt. Enhver, der antaster dets sikkerhed eller frihed, enhver, der udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende befaling, gør sig skyldig i højforræderi.« I øvrigt kan man vel sige, at hvis der var generel utilfredshed i befolkningen med det, som er blevet lavet, så havde det sikkert ikke været nødvendigt for HK at pålægge mødepligt til demonstrationer i morgen, som vi hørte det til morgen i Radioavisen.

Hr. Svend Auken siger, at de økonomiske vismænd ikke har regnet på socialdemokratiets forslag. Nej, det kan godt ske, at de ikke har det, men de har regnet med en forudsætning på 5 pct., som også hænger sammen med det, som er foreslået i det socialdemokratiske forslag, og oven i købet også sammenlignet det med en udvikling på 2 pct. Derfor er det ret præcise tal, der ligger i det økonomiske råds beretning om, hvad konsekvenserne af det vil blive.

I øvrigt forholder det sig jo sådan, at hvis en arbejdstidsnedsættelse skal give nogen som helst beskæftigelsesmæssig effekt, så skal den være uden lønkompensation. Det fremgår af det udvalgsarbejde, der er foretaget herom. Men socialdemokratiet foreslår netop en lønkompensation.

Til hr. Lenger skal jeg sige, at den afgørende og væsentlige forskel i forhold til tidligere tiders bundne opsparing også i denne sammenhæng er, at der ikke gives renter af den bundne opsparing.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Fru Elisabeth Bruun Olesen har skrevet under på følgende: »Folketinget er ukrænkeligt. Enhver, der antaster dets sikkerhed eller frihed, enhver, der udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende befaling, gør sig skyldig i højforræderi.«

Må jeg derefter sige, at det er fuldstændig uacceptabelt, at fru Elisabeth Bruun Olesen kan komme med det indlæg, det ærede medlem kom med før.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg synes egentlig, det er ganske interessant, at ord som højforræderi og folketingets ukrænkelighed flyver gennem luften lige i øjeblikket, når man betænker, hvad der foregår udenfor, og baggrunden for det, der foregår. Egentlig er det, man laver herinde fra regeringspartierne og det radikale venstres side, medvirken til højforræderi, hr. Tørnæs. Hvordan burde det opfattes? Er det agentvirksomheden fra justitsministerens retsplejeforslag, der er slået igennem på den facon?

Hr. Svend Auken siger, at det selvfølgelig bør være sådan, at folketinget kan samles. Ja, naturligvis. Da nogle stykker af os forsøgte at komme igennem politiblokaden ved Marmorbroen, blev vi afvist, idet man ikke kunne lukke os ind, før et behjertet menneske havde forklaret, hvem vi var. I øvrigt havde politiet glemt at følge grundlovens bud om at opløse demonstrationen i overensstemmelse med bestemmelsen i grundlovens § 80, så der er altså lidt kludder med formaliteterne.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg synes ikke, det var særlig klogt af hr. Svend Auken at referere til, at der skulle eksistere en mindre gruppe ekstremister i fagbevægelsens egne rækker. Den situation, vi snakker om nu, er en fysisk blokade. Indtil 1976 mente socialdemokratiet selv, at det var

[Anne Grete Holmsgård]

en hævdvunden ret, oven i købet nedfældet i grundloven, som den danske befolkning havde, og som det var fagbevægelsens ret at bruge.

Jeg skal endnu en gang beklage, at man gik ind i at lave et blokadecirkulære, men det, jeg godt vil sige til hr. Svend Auken, er, at hr. Svend Auken jo også ved, at hvis dette indgreb skal fjernes fra folketinget, så kan det kun fjernes ved, at fagbevægelsens egne medlemmer sætter sig i bevægelse. Jeg er sikker på, at hr. Svend Auken også udmærket forstår den harme, den vrede og det raseri, der er baggrunden for, at en gruppe faglige folk har blokeret indfaldsvejene til Slotsholmen i dag. Jeg forstår den i virkeligheden godt, og jeg bakker op, at de gør det. Jeg mener, det er vigtigt, at fagbevægelsen forstår, at det er nu, der skal slås et meget vigtigt slag for aktionsretten, for aktionsretten er ikke noget værd, hvis det er noget, man har på et stykke papir, men ikke kan bruge i realiteternes verden.

Op så giver jeg ikke en høstblomst for det hykleri, som både hr. Gammelgaard og hr. Tørnæs leverede her, hvor de også straks tog skarp afstand. Det er hykleri. Det er ikke mere end et halvt år siden, at hr. Knud Østergaard, gruppeformanden i den konservative gruppe, refererede til en konflikt på Vestkysten, hvor nogle fiskere havde blokeret en havn, og hvor politiet var blevet udstationeret. Råbte hr. Knud Østergaard: »Lov og orden!« i den situation? Nej, det gjorde han ikke. Han sagde, at der må være en alvorlig social baggrund, når en konflikt skærper til på den måde. Ja, det var der, og det er der også i dag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Nu skal jeg ikke gentage, både hvad fru Anne Grete Holmsgård har sagt, og hvad der blev sagt fra SFs side, blot sige til hr. Svend Auken, der talte om venstrestremisme: hvis venstrestremisme betyder, at folk er villige til at aktionere, til at sætte sig imod et regeringsindgreb, der betyder et fortsat reallønsfald for dem, så er jeg glad for, at der findes så mange venstrestremister i Danmark.

Så vil jeg godt spørge hr. Svend Auken: tror hr. Svend Auken, at HT-konflikten ville have fået den slutning, den fik, hvis de men-

nesker, hr. Svend Auken så hånligt kalder venstrestremister, ikke have været så aktive i den konflikt, som var en konflikt, der forsvarede enhedsfagbevægelsen? Det kan venstrestremister eller såkaldte venstrestremister også bruges til.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Jeg beklager, at jeg først kunne deltage i debatten her i folketinget efter klokken 20 minutter over 10, da jeg som fri mand kunne gå over Marmorbroen. Se, det er de betingelser, som venstrestremister eller socialister byder folketinget og byder folkestyret, det er jo netop det, der er problemet. Det er ikke, om man laver en blokade, men det er metoderne for at sætte et demokrati ud af spillet. Jeg beklager selvfølgelig, at politiet ikke for længe siden, allerede kl. 7 i morges, havde forudset, hvad der her ville ske, og med det samme havde sørget for, at der var fri og uhindret adgang for parlamentets medlemmer hertil.

Jeg beklager også, at folketinget har åbnet mødet, når det vitterlig har været sådan, at intet folketingsmedlem frit har kunnet bevæge sig herind fra kl. 8.30 til kl. 10. Det har de ikke kunnet gøre, men de er blevet smuglet ind. De er blevet kørt herind ved politiets hjælp. Jeg nægter at deltage i den form for farce. Jeg vil have lov at gå som en fri mand, når jeg skal deltage i folketingets møder, og det kunne jeg først efter kl. 10.20.

Derfor er det altså umuligt for mig overhovedet at kommentere hr. Svend Aukens tale, men jeg hørte dog nogle af de borgerlige partiers ordførere, og her blev jeg bekymret over, at man prøvede på at forsvare f.eks. selskabsskatten. Det er ganske urimeligt. Hvis man slår op under finanslovbehandlingen den 12. december 1984, kan man jo se, hvad man selv sagde, da man imødegik socialdemokratiets forslag om at indføre denne selskabsskat. Der var simpelt hen tale om pessimisme i erhvervslivet og om faldende investeringer, produktion og beskæftigelse. Hvorfor i alverden vil man indføre noget sådant makværk blot for at takkes dem, der er parat til at anvende antiparlamentariske midler, når de ikke kan få deres parlamentariske vilje?

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Hr. Tørnæs sagde i sin korte bemærkning, at forskellen på denne form for bunden opsparing og tidligere former for bunden opsparing er, at denne gang får man ikke renter. Det ved jeg godt, men det, jeg anfægtede, var hr. Tørnæs' udtalelser om, at bunden opsparing nyttede bedre, når beløbet skulle indbetales i statsskattedirektoratet, end når det blot skulle indbetales på en konto i et pengeinstitut. Det mener jeg ikke at hr. Tørnæs sandsynliggjorde.

Må jeg så tilføje om debatten her på det sidste, at jeg også godt kender reglerne om folketingets ukrænkelighed, og det, jeg føler mig krænkede over, er, at folketinget tillader sig at starte mødet vel vidende, at et stort antal medlemmer ikke kan komme ind, og vel vidende, at de, der er kommet ind, ikke er ganske tilfældige medlemmer. Det er dem, der har de bedste muligheder for at komme igennem en sådan blokade.

Hvis det er tilfældet, at folketinget har den mulighed for at starte med et ikke tilfældigt sammensat antal medlemmer, så synes jeg, der foreligger en ganske interessant situation, som vi er nødt til at følge op. Det er det, som jeg føler mig krænkede over.

Formanden:

Jeg skal ikke gå ind i debatten, men jeg skal give tinget den oplysning, at folketingets møde er startet på formandens ansvar, og formanden har konstateret, at alle partier bortset fra de frie demokrater var repræsenteret, og at et flertal af folketingets medlemmer var til stede.

Der er endnu enkelte korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg beklager, at jeg optræder her i dag uden jakke. Den måtte jeg efterlade på den anden side af Marmorbroen. Jeg var et af de 12 folketingsmedlemmer, der stod nede på den anden side. Der var socialdemokrater, der var radikale, der var fremskridtsfolk, der var folk fra venstre, og der var konservative, og jeg synes ikke, at den debat, der nu er opstået, er overstået. Jeg synes, at de tre første ordførere, som tog skarp afstand, som

kaldte det fysiske blokader, var alt, alt for milde. Det er godt, at vi har fået citeret grundlovens paragraf, for det var det, der skete, og det, der stadig væk foregår. Det var højforræderi. Jeg tror, at alle kan huske, hvad der skete i Spanien for et par år siden. Man så en militærmand, som erobrede parlamentet, og som holdt parlamentsmedlemmerne som gidsler. Jeg husker den forargelse, det med fuld ret vakte her og i alle andre lande, men det, der reelt er sket de sidste par timer, er jo en udvikling, som vi vel alle sammen troede det var fuldstændig utænkeligt at vi kunne opleve i Danmark. Jeg synes altså, at man ligesom sætter et spørgsmålstegn ved alle de ting, vi har kæmpet for her, vores frihed, vores demokrati, vores frie valg. Derfor synes jeg, det er utroligt, at det har kunnet lade sig gøre, og jeg håber, at der vil blive taget skridt til, at den slags aldrig mere kan finde sted her i Danmark.

Jeg synes, at det er – jeg kan ikke finde ord for det – det er uantageligt.

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Fru Anne Grete Holmsgård brugte i sit indlæg ordet »galskab«. Ja, det er den galskab, som fru Anne Grete Holmsgård repræsenterer og forsvare, vi kæmper imod.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det tegner til at blive en dag, som vedrører væsentlige forfatningsretlige spørgsmål, og så synes jeg også, det måske var på tide at tage det spørgsmål ind, om retten til arbejde er omhandlet i grundloven. Det er den som bekendt, men det er aldrig rigtig lykkedes grundlovsfædrene at gøre det til nogen ret, man kunne gennemføre ved domstolene.

Hr. Helge Adam Møller ville formentlig ved domstolene kunne få dømt en række mennesker for at have taget hans jakke, men da vi ikke ønsker, at de fuldt berettigede demonstrationer, der har fundet sted her i formiddag som følge af det overordentlig provokerende indgreb, regeringen foretager sammen med det radikale venstre, skal få et lille efterspil ved domstolene, har hr. Jimmy Stahr og jeg dannet en komité til indsamling,

[Leif Hermann]

således at hr. Helge Adam Møller kan få en ny jakke uden domstolenes indblanding.

Formanden:

Hr. Bernhard Baunsgaard har ordet for en kort bemærkning, og mon ikke vi nærmer os tidspunktet for næste ordfører?

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er blot i anledning af hr. Lengers bemærkning om, at man jo nok vidste, hvem det var, der kom igennem. Ja, hr. Leif Hermann fortalte for et øjeblik siden, at det var nok for ham at meddele, at han var SF'er, så fik han lov at komme igennem.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

I hr. Helge Adam Møllers opregning af, hvilke folketingsmedlemmer der stod og ventede foran demonstrationen, glemte han, at der stod en lang række medlemmer af socialistisk folkepartis folketingsgruppe, herunder jeg selv, og disse medlemmer fik ikke adgang til at passere demonstrationen, lige så lidt som nogen andre fik det.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Hr. Tørnæs mente, at jeg repræsenterede galskaben. Hvad er det så for en galskab? Det er den galskab, der består i at slås for noget så fundamentalt som aktionsretten. Det er øjensynlig det, der er galskab i hr. Tørnæs' øjne, for dette her handler jo om retten til at aktionere. Bare den regering, der sidder i dag, havde respekteret aktionsretten, som den plejer at tale så smukt om, specielt når det handler om Polen, og hvor man er helt vild med frie fagforeninger, bare det ikke smitter og kommer til Danmark. Bare det ikke smitter og kommer til Danmark i den forstand, at en fri fagforening selvfølgelig også indeholder retten til at aktionere.

Men hvad er det så, regeringen gør? Den provokerer i et helt år forud for overenskomstforhandlingerne ved at sige: bevares, I kan godt have fri forhandlingsret, men I skal bare vide, at hvis I ikke lægger jer på maven og sluger den lønramme, som regeringen vil have, så kommer der med sviende sikkerhed

et indgreb, og så kan I kigge i vejviseren efter aktionsretten. Hvis det er galskab at slås for at bevare den aktionsret, så påtager jeg mig gerne det ansvar at være gal.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg har et meget enkelt og konkret spørgsmål til hr. Leif Hermann. Jeg tror, det vil være i manges interesse at få det oplyst.

Hr. Leif Hermann talte om de berettigede demonstrationer, og demonstrationer er jo noget, man, for at det kan blive gennemført i vores ordnede retssamfund, anmelder til politiet et bestemt antal timer i forvejen. Jeg vil godt spørge hr. Leif Hermann, om han er vidende om, at disse aktioner, der har fundet sted til morgen og spærrede adgangen til Christiansborg, har været lovligt anmeldt.

Formanden:

Hr. Leif Hermann for den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg kan dårligt forestille mig, at så effektive blokader, som der har været tale om her på Slotsholmen, har været anmeldt til politiet i forvejen. Det må jeg dog indrømme.

Men jeg brugte udtrykket »berettigede«, og når der tales så meget om, hvad der bliver krænkede herinde, så må man jo spørge sig selv, hvad det er, der udløser disse krænkelse. Det var det, jeg mente, da jeg talte om medvirken til højforræderi. Det var det, jeg mente, da jeg talte om berettigede og fuldt berettigede blokader og demonstrationer.

Gert Petersen (SF):

Jeg vil komme med nogle generelle betragtninger, og senere, når den egentlige ordførerrække er sluttet, vil ordførere fra SF gå ind på de enkelte lovforslag.

Jeg kunne godt have lyst til at starte med den diskussion, som lige har kørt: berettiget og lovlig. Da det i USA til sidst for 20-25 år siden lykkedes at få gennemført, at samtlige sorte i Sydstaterne fik stemmeret, skete det igennem en række aktioner, store demonstrationer, udfoldelse fra nogle, der kaldte sig Freedom Riders, altså frihedsridderne, som

[Gert Petersen]

aldeles ikke var lovlige. Disse aktioner var ikke lovlige. Men jeg tror, at alle i denne sal – det håber jeg da, jeg kan jo ikke være helt sikker – vil give mig ret i, at de var berettigede. Der kan udmærket godt være en forskel.

Sagen er altså den, at en statsmagt kan træde så længe og så hårdt på meget store grupper i et samfund, at de griber til det, som med et bestemt udtryk blev kaldt fortvivlelsens selvhjælp. Det udtryk stammer fra en af de borgerlige grundlovsfædre i dette land, Orla Lehmann, og dengang han erklærede, at man måtte gribe til fortvivlelsens selvhjælp, var han sandelig ikke i overensstemmelse med den tids grundlov.

Hvis regeringen havde været dum nok til det, kunne den have anklaget ham for højforræderi. Nej, den var klogere, og den accepterede i stedet.

Jeg vil sige, at det er mærkeligt at tale om venstreekstremister i forbindelse med et forsøg på at få udsat folketingets møde i 3 timer. Det kunne der også siges meget morsomt om – det, der er revolutionen i Danmark, er altså, at man får folketingets møde udsat i 3 timer – men det skal jeg lade være med, jeg vil bare sige, at jeg synes, at det er at skyde helt over målet at bruge udtrykket venstreekstremisme om det. Med venstreekstremisme forstår de allerfleste mennesker noget meget mere ubehageligt, noget, hvor der virkelig er tale om anvendelse af vold. Det er der jo ikke i dette tilfælde, der er tale om en slags fortvivlelsens selvhjælp for at understrege, hvor langt man føler sig kørt rundt med og trykket nedad på grund af denne regerings virke.

Jeg vil også sige, at når man citerer grundlovsparagraffer, så var der også anledning til at citere en paragraf i grundloven, hvor der rent faktisk står, at regeringen forpligtes til at tilstræbe, at der er arbejde til alle arbejdsduelige borgere. Det er muligt, at regeringen mener, den lever op til denne forpligtelse. Den er jo meget stolt af, at den har fået reduceret arbejdsløsheden fra 1983 til 1984 med en halvtredsindstyvededel. Det er den meget stolt af, og så vil den måske hævde, at den lever op til forpligtelsen i grundloven om, at den skal tilstræbe at sikre arbejde til alle arbejdsduelige borgere.

Hvis de 300.000 arbejdsløse synes, at regeringen ikke lever op til den forpligtelse, at regeringen begår grundlovsbrud, at den be-

går højforræderi, ja, så er det svært at for-tænke dem i det.

Endelig vil jeg sige, at jeg synes, man skal se i øjnene, at det er risikabelt, og at det ikke er godt for demokratiet, hvis der regeres eller forsøges regeret direkte imod arbejderklassen i ordets videste forstand, helt uden at tage den med på råd, helt uden at tale med den, helt uden at interessere sig for de behov og ønsker, som gør sig gældende hos den. De ansvarlige for følgerne af en sådan regeren direkte mod arbejderklassen er selvfølgelig ikke dem, som på fredelig vis sætter sig til det, Orla Lehmann kaldte fortvivlelsens modværge, fortvivlelsens selvhjælp, men det er da dem, der tager initiativet til at fremkalde polariseringen og skærpe modsætningerne, og det er i det her tilfælde regeringen og folketingsflertallet.

Det var i øvrigt en fantastisk oplevelse i går at høre statsministeren begrunde, hvad der er det groveste indgreb nogen sinde mod danske lønmodtagere. Statsministeren sagde, at det var hensynet til de syge og de gamle. Det sagde han altså, selv om han meget vel ved, at i det konkrete tilfælde, Ålborg, kunne Nordkraft bare forlade Dansk Arbejdsgiverforening, så havde der ikke været noget problem.

I øvrigt vil jeg godt minde om, at der ligger et forslag på folketingets bord om, at virksomheder som kraftværkerne ikke må være medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening. Det forslag har SF fremsat, men det har ikke interesseret statsministeren.

Statsministeren må jo også have vidst, da han holdt sin tale, at dispensationen allerede var givet for Nordkraft, men ikke desto mindre lod statsministeren som ingenting.

Endelig vil jeg sige, at det var stærkt at høre statsministeren ytre en så dyb medfølelse med de gamle og de syge, den samme statsminister, som har ophævet pristalsreguleringen for de syge, den samme statsminister, hvis politik er skyld i, at der er mange gamle, som ikke kan komme på plejehjem. Nej, sandheden var, at statsministeren og hans radikale venner skulle have et påskud til at gribe ind. Først undergravede regeringen arbejdernes forhandlingsmuligheder ved at give en uforbeholden støtte til Dansk Arbejdsgiverforenings nej-politik. Man har vel troet, at det kunne gå lige så fint som i 1983, men det gjorde det altså ikke. Dengang måtte LO-for-

[Gert Petersen]

handlerne have visse resultater med hjem, og det kunne de altså ikke få; fagbevægelsen blev nødt til at vælge kampen, hvorpå regeringen straks rykker Dansk Arbejdsgiverforening til undsætning.

Jeg tror, det hele har været planlagt for længst med henblik på den situation, at det skulle blive nødvendigt. Det hele har været et cirkus, som regeringen lod opføre. I tre, fire måneder lod den parterne forhandle, i virkeligheden ganske omsonst, fordi regeringen hele tiden bakkede arbejdsgiverparten op og var indstillet på, når det førte til et sammenbrud og konflikt, at gribe ind, eventuelt efter at der var gået en uge eller to, sådan at folk dog fik konflikten at mærke.

Det er en kynisk og brutal diktatpolitik, som her er kommet til udtryk, uden ringeste hensyn til de synspunkter og behov, som findes hos lønmodtagerne og på arbejdspladserne.

Med sine egne ansatte har regeringen jo ikke forhandlet tre, fire måneder; den har dårlig nok nået at høre de ansattes mening, før den griber ind og dikterer. Det er i virkeligheden i strid med alle demokratiske grundregler, uskrevne grundregler, og det er for den sags skyld, så vidt jeg da ved, også i strid med alle moderne principper for god virksomhedsledelse.

Hvad er det så for et indgreb, regeringen og dens radikale følgesvende præsenterer os for? Det er usandt, at det skulle være socialt afbalanceret. Den bundne opsparring er struktureret sådan, at den er som et lækkert mudderhul for de rige skatteål – dér kan de rigtig vride sig og have det godt. De såkaldte indgreb mod priser og tantiemer er endnu en form for kosmetik. Så er der forhøjelsen af selskabsskatten; det er noget, SF ofte har efterlyst, men den udlignes til gengæld af en reduktion af arbejdsgivernes afgifter, så det ender også med at være kosmetik.

Hvad der derimod ikke er kosmetik, men helt ægte, er indgrebet mod lønarbejderne. Som altid rammer det de dårligst stillede, de lavtlønnede, hårdest og denne gang endda meget hårdt. Sammen med de arbejdsløse, efterlønsmodtagerne, de gamle osv. må de imødesee en meget stor nedgang i reallønnen, og andre lønarbejdere må imødesee en betydelig nedgang. Der er ingen, der skal bilde mig ind, at prisstigningerne vil komme ned på henholdsvis 2 pct. og 1½ pct. i de næste

to år; det er der ingen der tror på. Der er tale om et lønloft, der er lagt så lavt, så tæt på nul, at det helt givet vil blive overfløjet betydeligt af prisstigninger og dermed medføre en alvorlig reallønstilbagegang, som selvfølgelig er hårdere for dem, der i forvejen ikke har meget at tage af, altså de lavtlønnede, for slet ikke at tale om arbejdsløse. Men det er vel også meningen, det kalder regeringen at styrke konkurrenceevnen – som om konkurrenceevnen forbedres af et forringet arbejdsklima og et dårligt arbejdshumør, som om utryghed, fattigdom, utilfredshed og uro skulle være vejen til fremstilling af gode og kvalificerede varer, der kan sælges til udlandet. Jeg forstår ikke, at man kan tro det.

Men sandheden bag indgrebet er, at det generelt skal styrke profitdannelsen i samfundet. Det er målet for denne regering og for dette flertal, og dette indgreb må også ses som led i en større helhed.

Lad mig nævne nogle elementer i denne helhed: den snart 4-årige suspension af dyrtidsreguleringen, fastfrysningen af dagpengenes maksimumssatser, nulstillingen af efterlønsatserne, indførelsen af karensdagen, nedskæringen af beskæftigelsesydelse og ødelæggelsen af jobskabelsesloven, forøgelsen af byrderne for A-kassernes medlemmer, det skændige indgreb mod de langtidsledige og forberedelsen af det helt store attentat på dagpengesystemet, det, man skamløst kalder forberedelsen af dagpengereformen. Alt dette skal ses i sammenhæng med, at finansministeren for nogen tid siden, da vi havde en debat her i folketinget om de økonomiske overskud, glædede sig over væksten i profitdannelsen og i overskuddene, og han fortalte, at det skulle gå endnu stærkere.

Regeringens og de radikales indgreb tjener det samme overordnede formål; det er, hvad man må have lov til at kalde en renlivet borgerlig klassespolitik. Man vil virkelig for alvor uden at rødme bilde os ind, at det er vejen til nedbringelse af arbejdsløsheden. Varerne skal jo sælges, det skal guderne vide, og så må man give dem en indpakning, så man ikke kan få øje på indholdet. For sandheden er da, at et sådant angreb på hjemmemarkedets købekraft, som der her er tale om, uundgåeligt, uanset hvad der kommer ud af de computere, som regeringen selv putter sine oplysninger ind i, fører til en nedgang på hjemmemarkedet, i hjemmemarkedsvirksom-

[Gert Petersen]

hederne, og dermed også en øget arbejdsløshed. Jeg tvivler ikke på, at der måske kan sælges nogle billigere varer til udlandet i konkurrence med Hong Kong – det er åbenbart dem, vi skal til at konkurrere med – men bliver disse varer mere kvalificerede, når arbejdshumøret bliver ødelagt af det, man foretager sig? Bliver det bedre varer, vi kan sælge? Vil de blive leveret mere rettidigt, når klimaet på arbejdspladserne bliver, som det bliver, som følge af dette indgreb? Naturligvis ikke. Så heller ikke med hensyn til eksporten tror jeg man skal vente sig for meget, og under alle omstændigheder vil en opgang dér ikke på nogen måde være i stand til at løse det arbejdsløshedsproblem, som vi slås med.

Vi benægter fra SFs side aldeles ikke, at der er krise, og vi benægter ikke, at vort land har svære problemer, ligesom andre lande har det. Vi påstår heller ikke, at disse problemer kan løses i et snuptag, og jeg vil heller ikke påstå, at man bare helt ubegrænset kan lade løndannelsen køre, men SF afviser kategorisk, at problemerne skal løses ved en proces, som kendetegnes af, at realindkomsten for LO-arbejderne i de sidste ti år er faldet med ca. 15 pct., mens den er steget næsten lige så meget for de selvstændige erhvervsdrivende og det især inden for de sidste fire-fem år. Overhovedet er det i det sidste par år under denne regering, at svælget for alvor er vokset.

Vi mener da også i SF, at en pakkeløsning er en nødvendighed. Men en sådan pakkeløsning skal være demokratisk, og det vil sige, at den må godkendes af lønarbejderne i den private såvel som i den offentlige sektor, og det skal ikke være en pakkeløsning, der er udarbejdet i forståelse mellem regeringen og Dansk Arbejdsgiverforening eller direkte i fællesskab imellem dem. Det skal være en pakkeløsning, der er udarbejdet i forståelse og samarbejde mellem en regering og lønmodtagerorganisationerne. En sådan pakkeløsning vil gøre det muligt at sikre en hurtig overgang til en 35 timers arbejdsuge, som er det mest effektive og mest mærkbare indgreb mod arbejdsløsheden, indførelse af lavtlønsværn og standsning af reallønsfaldet, samtidig med at udlandsgæld og statsgæld nedbringes. Det vil også kræve ofre – det benægter vi aldeles ikke – hvis det skal være realistisk, men så skal det være de samfundsgrup-

per, som denne regering forgylder, der må betale deres fulde andel og gerne lidt til. Det lader sig simpelt hen ikke gøre under denne regering og under dette flertal.

Det, vi oplever nu, understreger stærkere end nogen sinde nødvendigheden af, at der skabes et andet flertal, ikke i tro på mirakler, men for at sikre en anden fordelingspolitik og give den økonomiske politik et demokratisk og socialt sigte.

Men indtil videre er det jo herinde det nuværende reaktionære flertal, der bestemmer og giver landets love. Det vil tromle sin vilje igennem herinde. Kan det også tromle sin vilje igennem uden for denne bygning? I hvert fald bør det ikke ske uden modstand og protester.

Her har jeg noget ganske bestemt i tankerne, nemlig følgende: hvis regeringens og dens nære radikale venners diktat bare besvares med passivitet, hvis man derude mere eller mindre opgivende og træt trækker på skuldrene og, jeg var lige ved at sige lader sig kue, så vil flertallet herinde i denne bygning tro, at de kan byde lønarbejderne hvad som helst, og de vil gøre det. Jeg kunne forestille mig, at næste store aktion, det næste store angreb fra regeringens side, er det planlagte attentat på dagpengesystemet. Derfor skjuler jeg ikke, at det er mit håb, at det, som man nu vil foretage sig, hvis det bliver ført ud i livet – og det er jeg meget bange for at det bliver – bliver besvaret med protester og aktioner fra arbejdspladsernes side, som kan sætte sig dybe spor i det politiske liv. Så kan det være, at denne regering og dette flertal bliver lidt mindre fremfusende, mens regeringen endnu har sit politiske liv i behold. Man bedes lægge mærke til, at jeg sagde det politiske liv.

Socialistisk folkeparti er naturligvis imod det indgreb, som her er foreslået. Vi er imod det, både fordi der er tale om et indgreb i demokratiske rettigheder, fordi lønarbejderorganisationerne må føle sig ført bag lyset af regeringen, og fordi det i sit indhold og i sin struktur er et totalt ubalanceret, asocialt og dybt farligt indgreb, farligt, også fordi det vil være med til at skabe en yderligere polarisering, en yderligere uro i det danske samfund, men også farligt, fordi det virkelig rammer hundredtusinder af mennesker meget hårdt. Der er hundredtusinder af arbejdsløse, efterlønsmodtagere, lavtlønnede og mange andre

[Gert Petersen]

grupper, som må betale for, at regeringen kan pryde sig med, at overskuddene og profitterne stiger. Sådan forholder det sig.

Jeg håber, at den politik snart bliver bragt til ophør, og jeg håber i hvert fald, at regeringen vil blive belært om, at den skal fare mere med lempe, end det hidtil har været tilfældet.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.01

Mødet genoptaget kl. 13.30

Forhandlingen genoptoges.

Forhandling

Niels Helveg Petersen (RV):

Lad mig først på den radikale folketingsgruppes vegne tage meget stærk afstand fra de aktioner, som fandt sted i morges, og som forhindrede folketingsmedlemmer i at komme til stede. Det er en hån imod folketinget og dermed jo i virkeligheden en hån imod de 3½ million danske vælgere, der har valgt disse 179 medlemmer med alle de meningsforskelle, der nu eksisterer imellem os, til at varetage de opgaver, som grundloven henlægger til folketinget. Det er det, der er sagens kerne; vi er en forskellig flok, og det, der forener os, er, at vi er valgt, og at vælgerne ved næste valg kan vælte os. Jeg forstår ikke, at noget medlem i salen vil påtage sig at forsvare aktioner af den art.

Konflikten løber jo nu i sit femte døgn. Det radikale venstre har fra starten ønsket og krævet et hurtigt indgreb. De forløbne 5 døgn viser, at konflikter og storstrejker af denne art er et aldeles uegnet middel til at løse problemer med. Der kommer jo ikke flere penge i det danske samfund, fordi en konflikt løber. Der bliver ikke mere at dele, fordi der strejkes – der bliver mindre. Direkte vedrører konflikten på LO-DA-området ca. 300.000 mennesker, men konflikten rammer også de øvrige 4,7 millioner og rammer på mange måder dem hårdere end dem, der er direkte indblandet i konflikten.

Det radikale venstre har aldrig accepteret det synspunkt, at vi nu skulle have en lille rask storkonflikt for at tømme nogle strejkekasser; intet er efter min mening mere ligegyldigt. Det er ikke noget formål i sig selv at tømme strejkekasser. Når vi nu ser forløbet af konflikten, tør vi også trygt påstå, at parterne har lagt sagerne sådan til rette, at der måtte komme et hurtigt indgreb. Den dispensationspraksis, som har været lagt, og som vi for eksempel har set i Ålborg og i forbindelse med udkørsel af medicin, er jo en klar anvisning for regeringen og folketinget om, at denne konflikt ikke skal løbe, og fagbevægelsen har selvfølgelig udmærket vidst, at et politisk indgreb var uundgåeligt, når konsekvenserne blev af den art.

I den forbindelse vil jeg derfor også gerne spørge den socialdemokratiske ordfører: hvor længe synes socialdemokratiet at konflikten skulle løbe? Mener ikke også socialdemokratiet, at man er nødt til at gribe ind over for en konflikt af denne art? Det har i hvert fald socialdemokratiet ved mange andre lejligheder ment. Hvor længe mener socialdemokratiet at denne konflikt skulle løbe uden et indgreb?

Kernen i sagen er jo, at regering og folketing, når LO og Dansk Arbejdsgiverforening ikke kan gøre det arbejde, de er sat til, nemlig frivilligt at forhandle sig frem til nogle aftaler, ikke kan sidde med hænderne i skødet. Jeg vil også føje til, at jeg synes, det er et fantastisk nederlag for organisationerne, at de ikke nåede frem til et forhandlingsresultat, og at det i hvert fald er en fiasko for hele ideen om de centrale forhandlinger. LO og Dansk Arbejdsgiverforening valgte i denne omgang en forhandlingsform, der har afskåret de enkelte fagområder fra at forhandle decentralt og prøve at løse nogle af problemerne dér, hvor de virkelig findes og kendes, og det er forhåbentlig sidste gang, at de centrale organisationer vælger en forhandlingsform, der næsten er dømt til ikke at føre til et resultat.

Og så til indholdet af indgrebet. Det er ikke nok at gribe ind, indgrebet skal jo også føre frem til en god udvikling i dansk økonomi i de kommende år og især på ét vigtigt område, nemlig vedrørende beskæftigelsen. Ledigheden er så langt vort største problem. Vi må angribe det problem med de midler, vi nu har til rådighed, anvende dem, også selv

[Niels Helveg Petersen]

om de ikke altid er bekvemme. Man kan ikke tale ledigheden ned – så var den aldrig steget, heller ikke i hr. Svend Aukens tid som arbejdsminister – vi kan kun nedbringe ledigheden, hvis vi bruger de midler, vi nu engang har til vores rådighed, og vi har kun ét middel, og det er en stram indkomspolitik; der findes intet andet middel, men det virker til gengæld også. Vi har set i de sidste 2½ år, at der er sket en vending i ledigheden; udviklingen er vendt. Efter en meget lang periode, en næsten 10-årig periode, med ubrudt stigning i ledigheden er udviklingen vendt, men det er ikke nok, og vi kan ikke tillade os at slappe af. Vi kan ikke tillade os at give afkald på de metoder, der kan føre frem mod en bedre beskæftigelse.

Det samme gælder i øvrigt i forhold til betalingsbalancen og vores kroniske underskud over for udlandet. Vi har en forbedring til gode på betalingsbalancen, og det er jo ikke blevet nemmere af, at dollarkursen går os imod. Men også over for udviklingen på betalingsbalancen er den stramme indkomspolitik det bedste virkemiddel. Dette er sandt for dyden ikke noget nyt radikalt synspunkt. Vi har sagt det igennem årene gang på gang, og vi mener, det er afgørende, at indkomspolitikken fortsætter på et stramt niveau og med en indbygget nedsættelse af arbejdstiden.

Der er nogle meget reelle problemer forbundet med at indpasse en nedsat arbejdstid i en stram indkomspolitik. Det er ikke nogen enkel sag at gøre det, men for os var det afgørende, at perspektivet en nedsat arbejdstid var med i indgrebet. Det er afgørende for os, fordi vi har den opfattelse, at den udvikling, der i øvrigt sker i vort samfund på det teknologiske område, gør en nedsat arbejdstid mulig og ønskelig i de kommende årtier, og det problem må vi tage fat på at løse, og det sker med dette indgreb.

Det er et gennemgående træk i den offentlige diskussion at sige, at den stramme indkomspolitik er en straf over for organisationerne og lønmodtagerne. Men det er ikke en straf, for det er den eneste metode, vi har til både at sikre reallønnen for dem, der er i beskæftigelse, og at få flere i arbejde af dem, der er ledige.

Danmark er fortsat i en fantastisk økonomisk klemme. Der er ting, der er begyndt at gå bedre, men arbejdsløsheden er stadig alt

for stor, underskuddet på betalingsbalancen er alt for stort, og statens underskud er alt for stort.

Der er ét krav, vi ikke kommer uden om, hvis vi skal løse disse problemer, og det er at sige sandheden til befolkningen; og jeg må dér sige, at det skuffer mig, hvad socialdemokraterne har meddelt den danske befolkning i denne sammenhæng.

Det socialdemokratiske oplæg: ønskerne om nedsættelse af arbejdstiden med 2½ time og lønrammer på 5 pct., er ikke et bud på at løse de problemer, vi skal løse. Gik vi den vej, ville problemerne i de kommende år øges for ledigheden og for betalingsbalancen.

På en måde ligger der en erkendelse af det i det socialdemokratiske oplæg, for det slutter med at sige, at der for at opnå en positiv virkning på betalingsbalancen skal laves et valutaværn af forbrugsbegrænsninger. Man vil opnå en positiv virkning på 3 mia kr. Ja men hvad betyder det? Efter min regnestok skal man for at opnå en positiv virkning på betalingsbalancen stramme skatter og afgifter med et meget stort milliardbeløb. Jeg ved ikke, hvor stort milliardbeløbet er, men 7–8 mia kr. i hvert fald, og hvad betyder det, hvis man kombinerer den socialdemokratiske løsning med den nedsatte arbejdstid og 5 pct.s lønrammer med en finanspolitisk stramning i den størrelse? Det betyder faldende realløn, og det betyder især, at perspektiverne for beskæftigelsen fuldstændig forringes, så vi med sikkerhed kan imødesee en stigende ledighed i de kommende år.

En sådan politik vil vi i det radikale venstre ikke lægge ryg til. Jeg synes, socialdemokratiet skylder at forklare, hvordan deres oplæg kunne medføre en forbedring i de kommende år, især af beskæftigelsen, men også på andre centrale punkter i vores økonomi.

Denne indkomspolitiske løsning er i øvrigt tilrettelagt på følgende måde: hvis den samlede politik fører til en større indtjening i erhvervene – og det gør den forhåbentlig, for det er vejen til at forbedre investeringer og beskæftigelse – så sættes der til gengæld også en stærkere beskatning ind over for overskuddet i form af en højere selskabsskat, ligesom der i øvrigt i indgrebet sættes ind over for erhvervenes avancer og sættes ind over for indkomstudviklingen i de liberale erhverv for de mennesker, der handler fast ejendom, for tantiemer, bestyrelsesvederlag m.v.

[Niels Helveg Petersen]

Indgrebet over for betalingsbalancen i form af bunden opsparing er ikke en udformning, der er så retfærdig, som den burde være, men der er dog det tilbage som noget centralt ved den bundne opsparing, at de, der rammes, er mennesker, der har mere end 150.000 kr. i skattepligtig indkomst, og som hører til dem, der bedst kan pålægges byrder. De kommer til via denne bundne opsparing at yde et reelt bidrag til samfundsøkonomien, fordi de bundne penge er rentefri og derfor selvfølgelig mister værdi, mens de er bundet.

Men lad mig føje til, at intet vel egentlig tydeligere viser det nuværende skattesystems skavanker end netop et forslag om bunden opsparing, der bygger på den skattepligtige indkomst.

Det er helt uomgængelig nødvendigt, at folketinget i løbet af dette forår enes om principperne for en skattereform, således at det perspektiv kan holdes frem for befolkningen, at man får et skattesystem, der er mere mening i, som giver en bedre fordeling af skattebyrden, og som i øvrigt betyder, at vi kommer væk fra den skattetænkning og den forvriddning af menneskers dispositioner, der følger deraf.

Når jeg, som har gjort turen med i dansk politik igennem 1970'erne – det meste af tiden i hvert fald – skal se tilbage, synes jeg, det er slående, at grunden til, at Danmark som land kom så dårligt igennem 1970'erne – også dårligere end de lande, der omgiver os – var, at der i 1970'erne ikke var de politiske muligheder for over en længere periode at lægge en økonomisk kurs og fastholde den. De politisk-økonomiske indgreb, vi foretog, blev for kortsigtede, og det næste, der kom, virkede tit i modsat retning af det, man havde vedtaget for et par år siden. Snart lempede man, snart strammede man, snart lempede man og strammede så igen til stor forvirring selvfølgelig for befolkningen og med meget dårlige resultater for den samlede økonomiske politik, herunder især beskæftigelsen og betalingsbalancen.

Jeg tror, opgaven for os nu er for første gang i mange år at fastholde en linje, der er lagt, fastholde en linje med en stram indkomstpøolitik og en ubehageligt stram udgiftspolitik, for at vi efter en periode kan arbejde os frem til ligevægt på betalingsbalancen og frem til en betydelig bedre beskæftigelse end den, vi har i øjeblikket. Det er opgaven, og

det nytter ikke noget, at folketinget skubber opgaven fra sig og ikke tør bruge de metoder, der nu engang findes – og de eneste, der findes – til en bedre udvikling.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Hr. Niels Helveg Petersen sagde, at man skal sige sandheden til befolkningen.

Hvem var det, der sidste år gang efter gang efter gang sagde sandheden om udviklingen i underskuddet i forhold til udlandet og hver eneste gang pegede på, at det var nødvendigt at gribe ind over for årsagerne til det stigende betalingsbalanceunderskud?

Det var socialdemokratiet.

Hvem var det, der den ene gang efter den anden sagde, at problemerne forsvinder af sig selv?

Det var det radikale venstre og navnlig regeringen.

Hvem var det, der for et år siden sagde, at det, regeringen i virkeligheden pønser på, er i forbindelse med fornyelse af overenskomsterne at sige, at alle problemer nu skal løses ved yderligere at stramme i forhold til dem, der i forvejen har opnået et reallønsfald?

Det var os, og det har jo vist sig at være sandheden.

Jeg vil gerne med det samme rette den misforståelse, også for at vi ikke senere i debatten i dag kommer ind i nogle fuldstændig absurde tallege, at vort oplæg hviler på en finanspolitisk stramning over det almindelige forbrug i størrelsesordenen 8–9 mia kr. Det, vi har sagt sidste år, og som vi siger igen i dag, er, at vi er parat til at finde måder til at angribe det, der er årsagen til underskuddet på betalingsbalancen. Men almindelige finanspolitiske stramninger af forbruget ud over den indeksering af giftskatterne, vi altid har erklæret os parat til, har vi selvfølgelig ikke med, og derfor skal man ikke senere komme med beregninger, der viser 8–9 mia kr. i momsforhøjelse, og bruge det til at forvride billedet fuldstændig.

Der er i det socialdemokratiske alternativ, vi har fremlagt, indbygget en forbedring af betalingsbalancen ved, at vi ikke lover folk et stigende privatforbrug, men at vi lover folk en øget fritid.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Der var et par af de ting, som hr. Niels Helveg Petersen sagde, der forvirrede mig. Hr. Niels Helveg Petersen opholdt sig ved årsagerne til, at Danmark kom så dårligt igennem 1970'erne, både hvad angår beskæftigelsen og betalingsbalancen. Kan hr. Niels Helveg Petersen fortælle mig, hvilke år i 1970'erne arbejdsløsheden var så høj, som den var i 1983, 1984 og 1985?

Hvad angår betalingsbalancen, kan jeg ikke nøjagtig huske, om underskuddet på noget tidspunkt i 1970'erne har været oppe på 17 mia kr., som det var i 1984, men det er da muligt, det har været det et enkelt år. Jeg synes, det er fantastisk at stille det op på den måde, at Danmark kom så elendigt gennem 1970'erne, men at det nu går vældig godt, fordi vi nu fører denne stramme indkomspolitik. Sandheden er, at Danmark på nogle områder kom rimeligt gennem 1970'erne – på andre områder var det ikke så godt, det skal jeg da villigt indrømme – men i dag er det langt værre, både hvad angår beskæftigelse, og hvad angår betalingsbalance.

Et andet spørgsmål, jeg har til hr. Niels Helveg Petersen, vedrører hans betragtninger om den bundne opsparing. Den er jo noget uretfærdig, indrømmede han, men hvad – noget skal vi jo gøre. Så vil jeg gerne have at vide, hvorfor de radikale i foråret 1982, da vi var så ulykkelige at skulle samarbejde med dem og vi havde foreslået en særskat på store indtægter – jeg tror, det var over 175.000 kr. – afviste det med den, som vi efterhånden måtte indrømme meget rigtige begrundelse, at den ramte meget uretfærdigt med det skattesystem, vi har. Hvad er det, der har fået de radikale til nu at acceptere i dette tilfælde den bundne opsparing? Skattesystemet er lige så uretfærdigt nu; det hjælper jo ikke, at det bliver lavet om i 1986 eller 1987, når det er det nuværende system, der gælder.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil gerne stille den radikale hr. Niels Helveg Petersen et helt konkret spørgsmål.

Der er en forskel i formuleringen i aftalen mellem regeringen og de radikale. Vedrørende de private overenskomster står der, at de

kollektive overenskomster fornys og forlænges, medens der for det offentlige står, at man fornyr og forlænger de nuværende overenskomster.

Ligger der i denne forskellige formulering for det private og det offentlige område, at man har taget hensyn til, at der på det private område er indgået nogle overenskomster og aftaler – jeg tænker på bankfunktionærerne og en række chaufførgrupper – og har respekteret, at disse aftaler er indgået, og at de kører videre?

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Der er vel ikke noget nyt i, at de radikale stemmer for et betalingsbalanceunderskuds-begrænsende forslag, der er asocialt – jeg tænker på den bundne opsparing – men jeg synes da godt, de radikale kunne have overvejet lidt, om det virkelig får den effekt, man postulerer. Det tror jeg nemlig ikke det gør, for det er ganske klart, at en meget stor gruppe af de mennesker, der bliver ramt af den bundne opsparing, vil have mulighed for simpelt hen at gå hen og låne pengene i et pengeinstitut til at indbetale på denne ordning, og det betyder, at det får nul effekt.

Det eneste sted, hvor man foreslår noget konkret, er med hensyn til realkredit; dér sætter man procentsatsen ned fra 80 til 70. Men hvad vil konsekvensen være af det? Den vil ganske enkelt være, at man udvider det grå pengemarked i stedet for. Alle fortilfælde viser, at det er konsekvensen. De eneste, der får en forbrugsbegrænsning, er de indtægtskategorier, der ligger lige over 150.000 kr., og som ikke har mulighed for enten at optage et lån i et pengeinstitut eller få det ind ad de kapitalformidlende institutioner.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg skal inden for rammerne af en kort bemærkning prøve at svare på disse spørgsmål. Det er ikke nogen enkel sag, og jeg risikerer, at det går, som det gik Niels Bohr, der engang blev bedt om at svare kort og klart, og som så sagde: ja, ja, så skal jeg gøre det; det bliver så kort, klart og forkert. For de

[Niels Helveg Petersen]

spørgsmål, der rejses, er jo så omfattende, at de godt kunne gøre krav på et langt svar.

Hr. Svend Auken og jeg diskuterer, hvem der har sagt sandheden om den økonomiske udvikling. Hr. Svend Auken har ret i – og det vil jeg gerne bekræfte – at betalingsbalanceudviklingen i 1984 udfoldede sig dårligere, end vi havde ventet og håbet, men hvis vi havde fulgt de anvisninger i den økonomiske politik – og det hører også med til sandhedsbilledet – som socialdemokratiet gav os, både når det drejede sig om udgiftspolitikken, og når det drejede sig om indkomspolitikken, havde betalingsbalanceunderskuddet med sikkerhed været langt, langt større. Det tror jeg heller ikke vi bliver uenige om.

Jeg forstod ikke helt hr. Svend Aukens indlæg vedrørende den finanspolitiske stramning. Jeg har læst med mine egne øjne i papiret, at der skal ske en positiv betalingsbalanceeffekt ved pålæggelse af afgifter på 3 mia kr., og det betyder afgiftsforhøjelser på minimum, vil jeg anslå det til, 8 mia kr. Nu kunne man diskutere, om man skulle lægge afgifter på for 8 mia kr., men det er indiskutabelt, at en sådan finanspolitisk stramning og afgiftsforhøjelse vil ramme beskæftigelsen, og det er det, der er det væsentligste problem i denne situation.

Til hr. Gert Petersen vil jeg sige, at der er i hvert fald den forskel – det ved jeg med sikkerhed – i forhold til alt, hvad hr. Gert Petersen og jeg har diskuteret om bunden opsparing, at det i denne samling indgår som led i en indkomspolitik. Jeg kan ikke huske de omstændigheder, vi drøftede det under sidst, men jeg er i hvert fald sikker på, at det ikke var i sammenhæng med en stram indkomspolitik, for så havde hr. Gert Petersen næppe overhovedet været med i drøftelserne.

Må jeg sige til hr. Carsten Andersen, at situationen er den, at endeligt indgåede overenskomster respekteres.

Til fru Anne Grete Holmsgård har jeg kun den ene korte bemærkning, at det er interessant at se fru Anne Grete Holmsgård i en ny rolle som forsvarer for de mennesker, der har de højeste indkomster.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Hr. Niels Helveg Petersen levede jo fornemt op til Niels Bohrs ord. Det var kort, klart og forkert, det, der blev sagt.

Vi lægger ikke i socialdemokratiets skitse op til en stramning af det almindelige forbrug med 8-9 mia kr. Der er indbygget i forhold til lønmodtagerfamilierne en betydelig tilbageholdenhed, hvad angår det private forbrug, når man ser på arbejdstidsnedsættelsen. Det er for os tilstrækkeligt.

Så er der alle de andre grupper og alle de andre forhold. Der er vi parat til at diskutere bunden opsparing, hvis vi kan tale om det på et bruttobeskatningsgrundlag. Vi er parat til at diskutere indskrænkninger i belåning af jord og fast ejendom – noget, vi også skal behandle senere her i dag. Vi er parat til at diskutere en anden finansieringsform end den vanvittig dyre form, man i øjeblikket har for betalingsbalanceunderskuddet.

Vi er endelig også parat til at diskutere indeksring af giftskatterne, og det har vi i øvrigt været enige med det radikale venstre om. Vi er kort sagt parat til alt, hvad der kan give en forbedring af vores betalingsbalance-situation, men vi er ikke parat til at diskutere en voldsom finanspolitisk stramning. Det tror vi ikke er klogt, og dér er vi enige med hr. Niels Helveg Petersen.

Derfor ønsker jeg altså ikke senere på dagen at blive præsenteret for tal fra budgetdepartementet, der hviler på den helt forkerte forudsætning, at socialdemokratiet har foreslået forbrugsbegrænsende foranstaltninger i størrelsesordenen 8-9 mia kr. Det har vi ikke.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Det er altid rørende at høre medlemmer af det radikale venstre stå her og udtale sig – den får lidt til den ene side, og den får lidt til den anden side.

For lidt siden hørte vi hr. Niels Helveg Petersen udtale sig om det positive ved en tvungen opsparing, fordi privatforbruget var for stort. Hvorfor tager det radikale venstre aldrig fat på det offentlige forbrug? Gang efter gang, f.eks. når vi diskuterer bloktilskud til kommuner og amter, har de radikale stået for den holdning, at tilskuddene simpelt hen ikke kunne blive store nok. Nu har man lige pludselig en helt anden holdning, og derfor må jeg konkludere, at det radikale venstre

[Dohrmann]

mener – og dér har de fundet nogle gode meningsfæller i regeringspartierne – at det ikke gør noget, at det offentlige forbrug svulmer op og bliver større og større, men det private forbrug skal altså holdes nede.

Det er også hykleri, når hr. Niels Helveg Petersen står heroppe og taler om, at vi skal have bedre beskæftigelse og gang i produktionen osv., samtidig med at man lægger navn til en stribe forslag, som suger penge ud af virksomheder, som suger penge ud af det produktive erhvervsliv, og som selvfølgelig vil være ensbetydende med, at investeringerne går i stå og vi får endnu flere arbejdsløse.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg fik et halvt svar fra hr. Niels Helveg Petersen, og jeg vil derfor bede hr. Niels Helveg Petersen om at uddybe udtrykket »endeligt indgåede overenskomster«. Dette udtryk er blevet brugt på mange forskellige måder. Det kan betyde alt, lige fra, at man er blevet enige om en skitse, til, at den færdigtrykte overenskomst udsendes. Da man forhandlede dette overgreb mellem de radikale og regeringen, vidste man, at der var nogle områder, der var færdigforhandlet, og hvor der egentlig kun manglede nogle formelle spørgsmål.

Derfor vil jeg bede hr. Niels Helveg Petersen om at gøre det klart, om man har sagt, at de overenskomster, som har et bedre resultat end det, der ligger i overgrebet, ikke skal have lov til at blive indgået, eller man har sagt, at man selvfølgelig vil respektere, hvad der er opnået på arbejdsmarkedet i forhandlings-situationen mellem parterne.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg ved ikke, om hr. Niels Helveg Petersen ikke havde hørt ordentligt efter eller han bare havde for lidt tid.

Det drejer sig selvfølgelig ikke om, hvorvidt de høje indkomster skal skæppe noget mere i kassen eller ej – det burde hr. Niels Helveg Petersen vide, eftersom han har sidet her sammen med VS i denne sal i mange år – det handler om, at den model til bunden opsparing, som de radikale og regeringen

lægger frem, er temmelig agurk. For det, man gør, er, at man tager udgangspunkt i den skattepligtige indkomst, og det vil sige, at alle, der har brugt skattefiduserne og nedbragt deres skattepligtige indkomst, slipper relativt lettere end dem, der ikke har gjort det.

Endvidere tager man udgangspunkt i 1984-indkomsterne, og det betyder bl.a., at folk, der har mistet deres arbejde i slutningen af 1984 og i dag er på understøttelse, skal betale, som om de stadig væk tjente det samme, som de gjorde i 1984.

Det betyder for det tredje, at langt de fleste private erhvervsdrivende går helt fri; de har nemlig ikke afleveret deres 1984-selvangivelse endnu. Den afleverer de først i maj måned, og man vil være godt dum, hvis man ikke foretager passende justeringer for at slippe for denne bundne opsparing.

Endelig sagde jeg, at det er topmålt tåbeligt, hvis det er forbrugsbegrænsning, man vil med dette, ikke samtidig at sørge for, at folk ikke kan optage banklån. Men det er jo lige præcis det, man ikke gør. Det eneste sted, man går ind, er på realkrediten, og resultatet vil helt sikkert være, som det har været de tidligere gange, hvor man har gjort det, at man udvider det grå lånemarked.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg skal lige hjælpe hr. Niels Helveg Petersens hukommelse.

Da vi diskuterede særskat i 1982, var det, fordi SF ønskede at foreslå et alternativ til afgiftsforhøjelserne, som de radikale til gengæld var så overmåde forelskede i. Da foreslog vi altså denne særskat, hvortil de radikale svarede, at den ramte så uretfærdigt, at det måtte man i hvert fald lade ude af betragtning. Vi lod os ærlig talt overbevise af de radikales argumentation, og det har vi gjort så meget, at vi også må sige om denne bundne opsparing, at den rammer branduretfærdigt. I virkeligheden er det sådan, at det først og fremmest er lejere, der tjener mere end 150.000 kr., der bliver ramt, mens husejere og mennesker, som har mulighed for at nedbringe deres indtægter, går fri.

Jeg skal videre sige om den bundne opsparing, at vi i SF principielt har forståelse for, at man strammer økonomien i den dyre

[Gert Petersen]

ende, om jeg så må sige, men så skal det da virkelig være i den dyre ende, og derfor foreslog vi selv – og det var samtidig med, at socialdemokratiet gjorde det, for ca. et halvt år siden – en bunden opsparing baseret på bruttoindkomsten, sådan at der var realitet i sagen, og sådan at den uretfærdighed, der her var lagt op til – og det er en meget grov uretfærdighed – ville blive undgået.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Når nu hr. Niels Helveg Petersen skal op og svare på korte bemærkninger om ændringen i realkreditinstituttloven, vil jeg gerne have at vide, om det forhold, at man nedbringer ejerskiftelånegrænsen til 70 pct., efter hr. Niels Helveg Petersens mening kunne indebære en risiko for, at ejendomspriserne stiger, når man i højere grad skal finansiere den manglende del ved udstedelse af private pantebreve eller finansiere det på det, der hedder det grå marked, som fru Anne Grete Holmsgård sagde.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Der var engang, jeg troede, jeg var enig med hr. Niels Helveg Petersen om, at en socialt afbalanceret indkomstpolitik kunne løse mange problemer, og måske også, at der var grænser for, hvilke problemer i samfundet indkomstpolitik kunne løse. Hr. Niels Helveg Petersen har jo fastholdt – det er derfor, jeg henvender mig til ham her – en teori om, at indkomstpolitik, vilkårligt stram, kan løse alle problemer, og derfor vil jeg gerne spørge hr. Niels Helveg Petersen: hvad er det for problemer, indkomstpolitikken efter hans mening har løst siden 1982?

Vi har fået en lavere inflation, ingen tvivl om det. Har vi fået en bedre konkurrencekraft over for udlandet ved den samlede økonomiske politik, der er blevet ført? Det er vist tvivlsomt. Den forbedring af konkurrenceevnen, vi har fået i de senere år, stammer altovervejende fra det indgreb, vi i fællesskab – socialdemokrater, radikale og andre gode mennesker – lavede i 1979. Vi har fået en bedre beskæftigelse, ja vel, i kraft af bedre konjunkturer og i kraft af en laden-stå-til fra regeringens og de radikales

side over for betalingsbalanceunderskuddet. Jeg kunne godt lide at høre hr. Niels Helveg Petersens vurdering af, hvor meget der ville være blevet tilbage af den merbeskæftigelse, han bryster sig af, hvis regeringen og de radikale med den øvrige politik, man har tilrettelagt, havde prøvet at leve op til deres egen målsætning om et betalingsbalanceunderskud i 1984 på 8 mia kr.

Dette fører mig frem til at sige, at den politik, der har været ført indtil nu, ikke har været nogen genial politik, der løser vores balanceproblemer i sammenhæng og samtidig. Den har løst nogle af dem på andres bekostning, men der er ikke blevet lagt grund til en varig løsning af problemerne. Tværtimod er der nu lagt op til en polarisering, der vanskeliggør en varig løsning.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er sikker på, at hr. Niels Helveg Petersen mindes det gamle ord om, at én tåbe kan spørge om mere, end 10 vise kan svare på. Han er bare kommet i den modsatte situation, men den er vel ikke morsommere at komme i.

Hr. Lykketoft fremhæver med fuld ret, at grundlaget for den indkomstpolitik, som regeringspartierne har søgt at føre fra den dag, de fik regeringsmagten, blev lagt i 1979 ved gode menneskers medvirken. Jeg kan for en gangs skyld blive regnet med dér, og det er lidt usædvanligt (*Munterhed*), men det blev jeg altså. Det er da fuldkommen rigtigt, men det logiske spørgsmål må så være: hvordan i alverden vover man så, som den verdensøkonomiske situation er, at afbryde den politik nu i stedet for at fortsætte den, sådan som netop regeringen ønsker det? Dermed har man i og for sig svaret på sin egen urimelige kritik, og jeg tror ikke, hr. Niels Helveg Petersen behøver at anstrenge sin hjerne meget for at affærdige det, der her er ført frem. Det, der er i vejen, er det samme, som fik socialdemokraterne til at gå af som regering: man tør ikke tage ansvaret for at gennemføre det, som man udmærket godt ved er det, der er nødvendigt, det, der skal til. Det må denne regering gøre, og vi er selvfølgelig dybt taknemmelige for, at de radikale her tør tage et medansvar.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg skal i min anden omgang komme tilbage til noget af det, jeg ikke når i denne omgang, og kun sige til hr. Lykketoft, at det, der især er lykkedes, og som er fuldstændig fundamentalt for vores økonomiske udvikling, er at sætte gang i investeringerne. Fra 1983 til 1985 voksede industriinvesteringerne med 60-70 pct., og det er en udvikling, som vi er nødt til at fastholde. Vi skal også have en stærk forøgelse af investeringerne i de kommende år for overhovedet at have en mulighed for at gnave os ind på ledigheden. Det er det, der er lykkedes, og det kan lykkes igen. Hvis vi viderefører en stram indkomstpoltik, vil det gavne investeringerne til gavn for beskæftigelsen.

Nør Christensen (CD):

Der har været tale om to former for forsinkelser i dag. Der har været tale om forsinkelsen på grund af aktionen ude på slotspladsen og så den anden, lidt mere demokratiske forsinkelse, der skyldes de mange, utrolig mange, korte bemærkninger, der har været, men langt om længe lykkes det jo alligevel.

Jeg vil godt have en lidt anden indfaldsvinkel for så vidt angår spørgsmålet om de aktioner, der har været. Naturligvis tager vi også afstand, klart afstand, fra dem og udtaler vor dybeste foragt for, at den slags ting kan finde sted, men på den anden side må man også have lov til at give udtryk for en vis form for tilfredshed, for skulle der være nogle tvivlere rundt omkring i samfundet, så tror jeg, at disse tvivlere er blevet overbevist om, at det ikke kan nytte noget at lade gaden parlament komme til at regere.

Men tilbage til det egentlige, det, det drejer sig om.

Det var selvfølgelig med den allerstørste beklagelse, at centrum-demokraterne konstaterede, at bestræbelserne for, at arbejdsmarkedsparterne selv fandt frem til en løsning, glippede. Den 21. marts 1985 er en dag, der vil blive husket meget længe. Den dato vil prente sig hos de fleste, ikke alene som dagen, da forligsmanden opgav mæglingsforsøget, men også som dagen, da forligsmanden anvendte det helt klare udtryk: »definitivt brudt sammen«. Der var altså ingen vej til-

bage for forligsmanden, parterne kunne ikke finde hinanden, og som sagt beklager vi det fra CDs side meget.

Under den efterfølgende debat, som sammenbruddet naturligvis medførte, har der været fremsat mange og heftige udtalelser. Spørgsmålet om skyld blev rettet mod modparten med den sædvanlige styrke og kraft, men man kan vel næsten sige, at situationen var særdeles traditionel. Det hører sig vel til, og sådan har det også været i alle kendte situationer, hvor arbejdsmarkedets parter ikke selvstændigt nåede frem til et resultat.

Må jeg hertil sige på CDs vegne, at vi har ikke haft travlt med at afgøre, hvem der var den skyldige eller den ikke-skyldige. Vi indstillede os omgående på den omstændighed, at Dansk Arbejdsgiverforening og LO ikke kunne nå frem til en fælles løsning, og så var det en opgave, en simpel pligt, for os, de folkevalgte, at gribe ind på et eller andet tidspunkt.

Det tidspunkt har regeringen altså fundet er nu, og jfr. statsministerens fremsættelse i går her i folketinget, er vi fra centrum-demokraternes side enige i, at tidspunktet for indgriben nu er passende.

Det siger sig selv, at det ikke er med nogen særlig lyst, vi foretager alle disse tiltag, men situationen kræver ikke alene handling, den kræver også relativt hurtig handling. Og så én ting til: det kræver mod at foretage disse sikkert i nogle kredse upopulære indgreb. Men som medlem af folketinget må man som ansvarlig også være parat til at tage standpunkt, til at gennemføre ting af den her forelagte art, uanset om det er populært eller det er upopulært.

Når jeg indledningsvis beklagede, at arbejdsmarkedets parter ikke selvstændigt nåede et resultat, skyldes det også dette, at der set med mine øjne fjernes et lille stykke af den frie forhandlingsret, hver gang drøftelserne mellem arbejdsmarkedsparterne mislykkes. Jeg ved godt, at nogle elsker at tale om den såkaldt frie forhandlingsret, men jeg vil gerne understrege, at vi i CD mener, der er tale om frie forhandlinger. Vi lægger også hos centrum-demokraterne stor vægt på at bevare denne ret for LO og Dansk Arbejdsgiverforening, idet vi mener, at netop de frie forhandlinger, der gennemføres med et positivt resultat, automatisk medfører en meget, meget høj grad af sikkerhed for et stabilt og

[Nør Christensen]

roligt arbejdsmarked, og det kan der være grund til at lægge vægt på.

Men det at have ret til frie forhandlinger lægger naturligvis også et stort ansvar på begge parter i retning af at bidrage til, at regering og folketing ikke alt for ofte tvinges til indgreb. En højere grad af ansvarlighed hos begge parter kunne skabe denne sikkerhed og fastholde og videreudvikle den.

Der er en god og en fornuftig tradition for et stabilt arbejdsmarked her i Danmark, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at opfordre til, at man til trods for disse indgreb fortsat som ansvarlig arbejdsmarkedspart vil tilstræbe at fastholde denne tradition. Det danske samfund har behov for denne sikkerhed, så vi kan videreføre regeringens genopretningspolitik.

De store strejker, de alt for store strejker, som vi kender alt, alt for godt fra vore nærmeste naboer, skal vi alle bidrage til at undgå. Jeg behøver blot at henvise til kulminestrejken i England, en strejke, der har været langvarig, og som har kørt alt for længe. Det er efter vores opfattelse bestemt ikke efterlignelsesværdigt. Det har været en stor belastning for det engelske samfund, og jeg opfordrer til, at vi undgår en lignende situation til trods for regeringens forskellige tiltag, tiltag, som jeg understreger er nødvendige.

Jeg understreger nødvendigheden af indgrebene og opfordrer til ansvarlighed med henblik på at sikre stabiliteten på arbejdsmarkedet. Der er ingen grund til at begynde at lege revolution og den slags. Det hører ikke hjemme hertilands, og de steder, hvor man har forsøgt sig med legen om revolution, har man sikkert i vidt omfang fortrudt, når man så kombinationen med kommunismen, altså diktaturet.

Til beklagelsen af, at enighed ikke blev opnået, vil jeg føje, at ønsket om, at arbejdsmarkedets parter selv havde fundet en løsning, naturligvis også forudsætter, at en sådan løsning havde været samfundsmæssigt økonomisk forsvarlig.

I bestræbelserne på netop at finde en samfundsøkonomisk forsvarlig løsning har regeringen fremsat sine forslag. I klar modsætning hertil står oppositionen med et alt, alt for højt niveau. En overenskomstløsning på det niveau ville ikke have givet mulighed for den forbedring af konkurrenceevnen, som regeringen så voldsomt higer efter.

Må jeg i øvrigt sige, at det kan føles lidt komisk, at der er folk, som stadig tror eller måske bare lader, som om de tror, at det at få mere i løn automatisk betyder højere levefod for gruppen af lønmodtagere. Lønstigninger vil, såfremt de overstiger fremgangen i produktionen, fremkalde prisstigninger, hvilket igen vil presse flere og flere ud i en situation, som vi alle her i tinget bestemt ikke har noget ønske om. Situationen er arbejdsløshed, og det er helt bestemt ikke det, vi har brug for.

Hertil vil jeg så gerne føje, at de stigende lønomkostninger igen vil presse varepriserne i vejret. Det medfører, at pengenes værdi udhules, og det samme gælder lønmodtagernes realløn efter skat. Simpelt hen alt forsvinder op i den blå luft med den skadelige virkning, at konkurrenceevnen er forringet, og med den følge, at eksporten falder og importen stiger. Det, at importen vil stige, medfører pr. automatik, at betalingsbalancen påvirkes i negativ retning, og så er vi ved vejs ende, for her står politikerne over for at skulle foretage indgreb i form af skatte- og afgiftsforhøjelser.

Vi vil så være omtrent lige vidt, blot med den forskel, at konkurrenceevnen er forringet. En sådan politik kan ingen fornuftig regering eller dens partier være med til at tage ansvaret for, det siger sig selv; det turde være indlysende, fuldstændig logisk.

Men det, der er det afgørende i det, jeg har sagt, er, at parterne selv burde have fundet en samfundsforsvarlig løsning. Når man ikke gjode det, tvang man rent faktisk regeringen til indgreb. Den havde intet valg, men blev simpelt hen tvunget til at foretage et indgreb. Der er ingen, der skal frygte, at man bliver bombet tilbage til hverken stenalderen eller bare til 1970. Reallønnen vil blive på det samme niveau.

Jeg har lyst til at føje til, at reallønnen i dag ligger på præcis samme niveau som i 1970, og de, der er i stand til at huske tilbage til 1970, kan vist ikke gyse ved tanken om, at det er lykkedes at fastholde dette niveau. Det var slet ikke så dårligt at være dansker i 1970, og det er det da for resten ej heller i dag.

Med henblik på at sikre et ikke-stigende forbrug har regeringen foreslået en bunden opsparing. Beregningen af den bundne opsparing sker på grundlag af indkomsterne i

[Nør Christensen]

1984, og herom vil jeg blot sige, at centrumdemokraterne tidligere har stemt for en bunden opsparring. Det kan vi også gøre ved denne lejlighed, blot er det nye denne gang, at der ikke sker nogen forrentning i perioden, og det synes jeg er værd at notere sig.

De opsparingspligtige tilfører statskassen ca. 2 milliarder kr. i den pågældende periode, men vi rammer her i alt væsentligt de højeste indkomster, idet beregningen sker på grundlag af den skattepligtige indkomst, alt under forudsætning af, at det nuværende renteniveau fastholdes. Men mon ikke vi kan se frem til et begyndende rentefald? Jeg vil gerne understrege, at vi tror i CD, at med disse tiltag fra regeringens side er vi på vej ind i en periode med fornyet rentefald.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger om det at føre indkomstpolitik.

I 1976 og 1977 slog indkomstpolitikken for alvor fejl, og det var i sommeren 1976, at Per Hækkerup lod skinne igennem, at der ikke var råd til lønstigninger på mere end et par procent pr. år fremover. Den linje skulle man have fastholdt. En indkomstpolitik på det plan ville have givet det danske samfund en ganske anden situation end den, vi er vidne til i dag. Jeg kan sige, at mit parti gerne ville have tilsluttet sig en sådan politik, hvad vi også gjorde senere, og hvad vi i dag gør med det forslag, som er lagt frem af de fire regeringspartier og det radikale venstre.

For resten har vi også et par gange hjulpet socialdemokratiet med at føre indkomstpolitik, og det er min opfattelse, at det i dag ville være særdeles klædeligt, om landets største parti ville vise lidt mere ryggrad, mod og handlekraft og give tilslutning til den foreslåede indkomstpolitik. Men jeg har forstået, at det skal vi ikke vente.

Jeg har ikke sagt dette for på nogen måde at genere socialdemokratiet. Jeg anmoder om, at det opfattes som en opfordring til at se andre veje og muligheder i den ny rolle som oppositionsparti. Det er for nemt bare at kritisere, det er for nemt bare at sige nej. Man skal altid være på vagt, når ordet »nej« anvendes. Det, socialdemokratiet skulle gøre, var præcis det samme, som vi gør i regeringspartierne. Vi indordner nemlig vor vilje under fornuftens love. Gør man det i et fornuftigt samarbejde, vil det også blive forstået uden for dette hus – ja, det skulle naturligvis også gerne forstås i dette hus.

Afslutningsvis vil jeg sige, at det var en fornuftig disposition, at regeringens leder erklærede, at regeringen ikke ved lovindgreb ville søge at hindre konflikten i at bryde ud. Jeg er ikke tankeløser, men mon ikke statsministeren ligesom vi andre på det tidspunkt endnu havde et lille håb om, at parterne ville finde en løsning til trods for forligsmændens ord om, at forhandlingerne var definitivt afbrudt? Håbet svandt dog ret hurtigt, og konflikten udviklede sig på en måde, så det var helt naturligt at gribe ind. I Ålborg var varmemforsyningen standset med en lang række alvorlige forhold til følge. Men en dispensation her var i første omgang umulig. Det har den også været andre steder, og der er grund til at udtrykke beklagelse over, at mennesker har været bragt i en så absolut betænkkelig situation.

Centrumdemokraterne har ved flere lejligheder givet udtryk for utilfredshed med folketingets sammensætning, ikke mindst hvad angår spørgsmålet om dansk forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik. På dette meget vigtige område er vi utilfredse med folketingets sammensætning. Hvad vi derimod er tilfredse med, er regeringen, og det er nok ej heller nogen særlig overraskelse. Jeg nævner kun dette for i dag at udtrykke tilfredshed med, at der i folketinget trods alt er et flertal for de økonomiske tiltag. Som sagt er de nok upopulære, i hvert fald i visse kredse, og de vil også komme til at gøre ondt, men det er nødvendigt.

Vi er som sagt tilfredse med, at der er et flertal for disse beslutninger. Der er ikke blandt dette flertal nogen, som tillader sig hverken at juble eller at klappe i hænderne af begejstring. Tværtimod er vi klar over, at vi befinder os i en alvorstund. Det var også de alvorlige miner og ord, kan jeg oplyse, der prægede CD's folketingsgruppe, da den forleden gav tilslutning 100 procent til disse 8 lovforslag. Vi har indordnet vores vilje under fornuftens love og indtaget en klart realpolitisk holdning til disse spørgsmål.

I forbindelse med den afstandtagen, der har været vedrørende blokaden i formiddags på slotspladsen, vil jeg gerne sige til hr. Svend Auken, hvis han er til stede – det er han tilsyneladende ikke, men så er der vel andre, der kan høre for ham – at det var glædeligt at høre socialdemokratiet klart og tydeligt tage afstand fra den, men jeg synes

[Nør Christensen]

samtidig, det var noget foruroligende, at hr. Svend Auken sagde, at der i fremtiden vil komme en lang række Danfoss-sager. Jeg vil gerne spørge hr. Svend Auken: er det en opfordring til rundt omkring at efterligne Danfoss-sagen? Det håber jeg sandelig ikke.

Og én ting til til hr. Svend Auken. Han sagde, at Dansk Arbejdsgiverforening læner sig tilbage i stolen og venter på, at vennerne i regeringen træder hjælpende til. Det kan være, han er kommet af med en gammel skade, for tidligere var det sådan, at det var LO, der lænede sig tilbage i stolene og ventede på, at hr. Svend Auken og hans socialdemokratiske regering ville træde til.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Jeg forstod hr. Erhard Jakobsens omvendte ordsprog på den måde, at 10 vise kan spørge om mere, end én tåbe kan svare på, og det skal jeg på baggrund af det indlæg, som vi senere hørte, gøre til mit også. Jeg er på det punkt enig med hr. Erhard Jakobsen.

Må jeg så sige om de frie forhandlinger, som hr. Nør Christensen var inde på, at det er så som så med dem. Det er jo ikke sådanne, arbejdsmarkedets parter har haft. De blev på forhånd mødt af blokeringer, ja, man kunne nærmest sige, at de har været ude for en blokade af deres demokratiske ret til at forhandle sig frem til overenskomster. Det har ligget klart, lige fra forhandlingerne startede, at hvis de ikke gjorde, som der blev sagt fra regeringens side, ville der enten komme et direkte indgreb, eller også ville regeringen efterfølgende gribe ind. Det er de rammer, de har måttet forhandle inden for. De har forlods måttet acceptere, at en stor del af lønarbejderne nu på fjerde år er underlagt begrænsninger i dagpengenes størrelse, og de har forlods måttet acceptere, at en stor del af arbejderklassen er på varig hjælp. Det er de vilkår, man har måttet forhandle under, og samtidig har man haft nogle begrænsede procentvise rammer fra Arbejdsgiverforeningens side, mens regeringen har siddet i baghånd for at gribe ind, hvis der skulle være noget. Derfor synes jeg ikke, man kan tale om, at der har været frie forhandlinger. Tværtimod har der været den frihed, som man kan sige rebet giver den dømte.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Der er jo mange måder at træde på folk på, og denne regering har stort set præsteret at udnytte dem alle sammen.

Argumentet fra regeringspartierne side – det blev i øvrigt også fremført af statsministeren i fjernsynet i går – for at gribe ind, var, at konflikten rammer sagesløse personer, og derfor har denne regering som en ansvarlig regering naturligvis måttet gribe ind. Jeg fik en virkelig dårlig smag i munden, da jeg hørte statsministeren sige det i aftes, for er der nogen, der har ramt sagesløse personer, så er det denne regering. Jeg skal ikke sige, at der ikke kan være sagesløse personer, der kommer i klemme i en konflikt, for sådan er det i en konflikt, og man kan altid diskutere, om man skal give den ene dispensation eller den anden dispensation, men der er i mine øjne pokker til forskel på at være sagesløs på den måde, at man ikke kan få varme – for man har dog mulighed for at stikke et stik i kontakten og få elvarme i stedet for – og så være den sagesløse person, der bliver ramt af indgreb i dagpengene, af indgreb i sygedagpengene, i form af fjernelsen af dyrtidsreguleringen eller af et af de andre indgreb. Så har man bare ingen muligheder, og så er man virkelig sagesløs, men det var selvfølgelig ikke det, statsministeren tænkte på; det var jo udelukkende et spørgsmål om at forsøge indgrebet lidt.

At det ikke handler om et akut indgreb, er ganske tydeligt; det er simpelt hen et længe planlagt indgreb, og det er et led i en nøje planlagt politik. Regeringen har jo for længst, for over et år siden, gjort det ganske klart, at hvis fagbevægelsen ikke lagde sig ned, faldt til patten og accepterede en overenskomstramme på et sted mellem 0 og 2 pct., lidt afhængigt af, om det var økonomiministeren, en af de radikale eller statsministeren, der udtalte sig, ville der med usvigelig sikkerhed komme et indgreb, og det siger sig selv, at på den baggrund er reelle forhandlinger en total umulighed. Hvorfor i alverden skulle arbejdsgiverne dog indgå i nogen som helst form for realitetsforhandlinger, når de så sikkert som amen i kirken ved, at når det hele bryder sammen, står regeringen og de radikale parat som en anden politistyrke i baggrunden med det eneste i hovedet, at nu skal aktionsretten knækkes, fordi det vigtig-

[Anne Grete Holmsgård]

ste i denne situation er, at regeringens ophøvede ramme for lønningerne kommer igen-
nem.

Og så synes jeg virkelig, det er dybt hykle-
risk, når den samme regering i alle mulige
andre situationer taler om som et af sine vig-
tigste ideologiske bomærker, at det enkelte
menneske i dette samfund skal have større
indflydelse på sine egne affærer. Jeg tror, det
var den tidligere socialminister, den nuvæ-
rende finansminister, der gik så vidt, at han
begyndte at tale om selvforvaltning. Det ly-
der virkelig smukt, men hvordan i alverden
hænger det sammen?

Her er der om noget tale om, at man ræk-
ker statens forlængede arm frem for at knægte
folks muligheder for at påvirke noget, der
er så vedkommende i dagligdagen som deres
daglige arbejdsbetingelser. Jeg håber meget,
at fagbevægelsens medlemmer ikke bøjer
nakken, ikke bliver opgivende, ikke bliver
frustreret og dermed konkluderer, at det nok
alligevel ikke nytter noget, fordi denne rege-
ring har et særdeles beslutsomt flertal bag sig
i denne sag. Hvis man gør det, vil der nemlig
ske det, at regeringen og de radikale vil tage
det som et udtryk for – og bruge det i sin
agitation – at folk i virkeligheden er meget
godt tilfredse.

Jeg er godt klar over, at det ikke er let at
skulle gå ud i en langvarig strejke. Det koster
både økonomisk og for mange mennesker
også personligt, men der er faktisk ikke andet
at gøre i denne situation, for bøjer man
nakken, vil resultatet være dels det diktat, vi
står med i dag, dels at regeringen bagefter vil
sige, at folk var nok alligevel meget tilfredse,
siden der ikke skete mere. Derfor er det sim-
pelt hen nødvendigt, at man udvider konflik-
ten og gør det her og nu, hvis man ikke vil
se aktionsretten eller de brikker, der er tilba-
ge af den, ført hen, hvor den udelukkende er
noget, man kan læse om i historiebøgerne.

Jeg tror, det var hr. Nør Christensen, der
sagde, at i øvrigt var der ikke noget specielt
ved denne situation, den lignede alle mulige
andre, hvor der blev foretaget indgreb. I
princippet er det rigtigt, at den ligner alle
mulige andre, man alligevel gør den det ikke,
for man må trods alt sige, at i mange af de
andre situationer har man ophøjet en eller
anden mæglingsskitse til lov. Det gør man
ikke engang her, for det, forligsmanden kom

med, var ikke skrap nok for regeringen; den
skulle lige have en tand til.

Og hvad er konsekvenserne så? Ja, real-
lønsfaldet vil være en konsekvens, det ved
alle, og hvis inflationen i øvrigt indretter sig
på det niveau, som statsministeren har for-
søgt at få den banket på plads på, nemlig på
de 5 pct., bliver det et reallønsfald på i hvert
fald 3 pct. i det første år og 3½ pct. det næ-
ste år. Og det er en gennemsnitsbetragtning.
Mange mennesker vil nemlig opleve et værre
reallønsfald, for hvad er det, man gør? Ja,
man overlader det til de enkelte områder at
ligge og slås om sølle 2 pct., og hvem vil
trække det korte strå i det slagsmål? Det vil
nogle af de svage grupper.

Og hvad så med arbejdstidsforkortelsen?
Jeg synes nærmest, det er pinligt, at man
overhovedet tillader sig til at sige, at der er
tale om en arbejdstidsforkortelse. Det hand-
ler om sølle 13 timer sammenlagt i den peri-
ode i 1987, der kommer ind under denne
overenskomstperiode. Det er alt, hvad man
har at byde på, og det må ikke mindst give
de radikale en elendig smag i munden, for er
der nogen på den borgerlige front herinde,
der har talt om nødvendigheden af en ar-
bejdstidsforkortelse, ikke mindst for kvinder-
ne, er det de radikale. Og hvad er det så, de
står og siger her? Hr. Niels Helveg Petersen
sagde: ja, perspektivet er da med. Det er ved
Gud også det eneste, der er med, for nogen
realitet er der i hvert tilfælde ikke i dette her,
til trods for at alle ved, at hvis der skal gøres
en effektiv indsats mod arbejdsløsheden,
handler det om en kortere arbejdstid her og
nu, og det handler det også om, hvis forholdene
for de mange lønmodtagere, som er i
arbejde, skal være bare lidt mere tålelige.
Situationen i dagens Danmark er jo, at i fa-
milierne er der to, der går på arbejde, og alle
ved, hvor hårdt spændt for de er.

Pillen, der skal få det hele til at glide ned,
er denne underlige blanding af tilsætnings-
stoffer. Man hæver selskabsskatten fra 40 til
50 pct., og det er til at falde om af grin over,
for alle ved, at ingen kan komme uden om at
hæve selskabsskatteprocenten i et skattefor-
lig, hvornår det så end måtte komme – alle
snakker øjensynlig om det stadig væk, uden
at man har set nogen realiteter i det – så det
kunne man alligevel ikke komme uden om,
og så indfører man det her. Samtidig skynder
man sig at bruge pengene med den anden

[Anne Grete Holmsgård]

hånd som tilskud til arbejdsgiverne. Man udbetaler 1½ pct. af lønsummen til arbejdsgiverne, sådan at de ikke skal betale så meget i de sædvanlige ATP-bidrag og de øvrige bidrag, der indbetales af arbejdsgiverne.

Under dette ligger den lille sjove pudsig-
hed, at udbetalingerne til arbejdsgiverne skal falde under alle omstændigheder, lige meget om der kommer et provenu fra den øgede selskabsbeskatning eller ej, så det kan meget vel betyde, at der bliver øgede udgifter for staten ud af dette underlige mismask af en hybrid, vi taler om. Det handler desuden om, at udbetalingerne forfalder allerede fra oktober i år, mens virkningerne af selskabsskatteforhøjelsen først får virkning fra engang i 1986-87.

Det andet blifnummer består i en pris- og avancebegrænsning, som alle ved ingen effekt har. Det har været prøvet i hvert fald tre gange, mens jeg har siddet herinde, dvs. tre gange i løbet af de sidste fem år, og det har været prøvet et utal af gange før, simpelt hen med nul effekt. Den eneste effekt, det har, er af propagandistisk art og så nul mere.

Ud over dette indfører man så en bunden opsparing, og jeg har tidligere været inde på, hvor hamrende uretfærdig den er. Det indrømmede statsministeren såmænd også i fjernsynet i aftes, og det var unægtelig også svært at komme uden om. Hvad var hans forklaring så? Ja, den var, at det er også, fordi vi har et, jeg tror, han sagde »hamrende uretfærdigt« skattesystem. Ja, det har vi, men var det så ikke en idé at få lavet om på det først? Nej, det mener statsministeren nok ikke, og det ville sikkert også have været en pinlig affære, for hvad er det, statsministeren ønsker? Ja, han ønsker, at man flytter nogle ganske små hjørner rundt i skattesystemet, lige tilpas nok til, at mange mennesker vil tro, at nu er der virkelig gjort noget, uden at det har nogen som helst omfordelende effekt ud over en 2-3 pct., og det batter overhovedet ikke noget over for disse problemer.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg vil starte med at tage de kvindepolitiske briller på og se på forliget med dem. Kvindepolitisk aktive både i kvindebevægelsen og i fagbevægelsen har hele tiden slået på, at det var den daglige arbejdstid, der

skulle sættes ned, og især de radikales fru Lone Dybkjær er blevet citeret for det synspunkt i aviserne mange gange. Jeg vil godt spørge de radikale: hvad i alverdens riger og lande får vi dog ud af, at arbejdstiden sættes ned med 12 minutter om dagen? Ja, jeg spørger bare, og jeg vil såmænd godt svare i samme åndedrag. Det eneste, vi får ud af det, er, at vi alle sammen får lov at pukle endnu mere. Kun meget, meget undtagelsesvis vil der komme flere i arbejde, og da de fleste faktisk tænker ret praktisk, vil det nok ende med, at arbejdstiden sættes ned med én time en af ugens dage og ikke med 12 minutter hver af dagene. Og så må man kalde mig Mads, hvis det ikke bliver om fredagen, så vi får en forlænget weekend. Det var det, kvindebevægelsen og kvinder i fagbevægelsen ikke ville have. Det var *det* kvindepolitiske krav, der blev pulveriseret, og det var det radikale venstre med til, et parti, som i sin egen selvforståelse ynder at kalde sig kvindevenligt.

Om arbejdstiden vil jeg slutte med at bemærke, at arbejdspladsernes krav var 8 kvarterer à 5 timer. Regeringen med de radikale giver os nu generøst 1 kvartal à 1 time. Man kan godt se proportionerne i det her, håber jeg.

Også på et andet område er indgrebet kvindefjendsk, dvs. fjendsk over for de svageste grupper f.eks. Kvindeligt Arbejderforbunds medlemmer og medlemmerne af Hotel og Restauration.

Man opererer med en ramme på 2 pct., henholdsvis 1,5 pct., for det private område. Det skal overenskomstparterne selv fordele overenskomst for overenskomst. Det betyder, at mange af de svage områder kan risikere ikke at få en disse ud af det her, fordi man simpelt hen ikke får forhandlet sig frem til det. De får selvfølgelig arbejdstidsforkortelsen, som man altså får tre måneder før overenskomsternes udløb pr. 1. januar 1987, og så vil man vel oven i købet bruge det til at legitimere, at man ikke i næste overenskomstperiode kan få en yderligere arbejdstidsforkortelse, for det har man jo lige fået.

Men samtidig er regeringsindgrebet også en fortsat amputation af løfteparagraffen. Ændringer i tidlønninger, akkorder, bonusordninger osv. kan kun finde sted to gange i overenskomstperioden. Det er derfor en værre omgang hykleri, når der i bemærkningerne til lovforslaget står, at adgangen til de lokale

[Elisabeth Bruun Olesen]

forhandlinger bevares. Det modificerer man da også straks i næste sætning, hvor man præciserer, at virksomhederne kan begrænse lønudviklingen til de 2 pct., henholdsvis 1,5 pct. Summa summarum, man må godt forhandle sig frem, men det skal være til det, regeringen har besluttet, og det har i alle tilfælde ikke noget med frie forhandlinger at gøre.

Forløbet af overenskomstforhandlingerne har nu heller ikke været specielt glørværdigt. Det virker, som om alle har deltaget i et enormt skuespil. Det har hele tiden ligesom ligget i luften, at når parterne ikke kunne komme frem til en løsning, måtte regeringen træde hjælpende til. Det har i alle tilfælde Dansk Arbejdsgiverforening spillet på og med meget stor succes. Det er faktisk lykkedes regeringen at underbyde Dansk Arbejdsgiverforening, men fagbevægelsen har med nogle få undtagelser heller ikke gjort specielt meget for at mobilisere og helt nede på det enkle og banale plan fortælle folk, hvad de egentlig kom ud i konflikt på. En effektiv storkonflikt kræver aktive medlemmer, som på demokratisk vis er involveret aktivt i beslutningsprocesserne.

Vi har så fra socialdemokraterne i folketinget i går på et pressemøde fået nogle forslag. Jeg kan ikke se dem som andet end rene og skære paradeforslag. De har jo ikke en jordisk chance for at komme igennem på parlamentarisk plan, og det ved socialdemokratiet udmærket. De radikale har jo valgt side. I stedet for burde man her og nu gå ud og mobilisere fagbevægelsen til aktiv modstand mod det dybt asociale regeringsindgreb, der er kommet.

Med denne afstandtagen til den måde at tænke på har jeg ikke lagt afstand til alle punkter i forslaget. En 5 pct.s satsforhøjelse på dagpenge og efterløn er da bedre end ingenting. Et lavtlønsværn er da også bedre end intet lavtlønsværn, og socialdemokraternes arbejdstidsforkortelse er da også længere end regeringens. Men grundlæggende er det en helt forkert måde at tænke og handle på, et desperat forsøg på at vise sin gode vilje her i folketinget, mens det eneste, man kan gøre, er at få aktiviteterne op at stå uden for folketinget, og dér vil jeg sige, at det må være privat ansatte og offentligt ansatte, der sammen gør det, for det er også de offentligt ansattes overenskomster, der berøres af dette.

Så har jeg en lang række spørgsmål vedrørende forlængelsen af de kollektive overenskomster og aftaler.

Der står i teksten, at arbejdstider på 39 timer pr. uge og derunder ikke nedsættes. Hvad betyder det helt konkret for det offentlige område, hvor det er kutyme, at frokostpausen er inkluderet i arbejdstiden? Skal teksten fortolkes sådan, at nu får de offentligt ansatte 39 timer inklusive frokosten, eller hvordan? Kan vi risikere, at det ender med, at de slet ikke får noget som helst ud af arbejdstidsforkortelsen? Det vil jeg gerne høre. Nu kan jeg ikke spørge arbejdsministeren, for jeg kan ikke se hende, men så må jeg spørge statsministeren. Er det meningen, at den halve procent til opfyldelse af specielle spørgsmål, herunder omklassificering inden for det offentlige område, skal bruges til at få de tillæg igennem – man må ikke bruge det rigtige ord herinde, men så må jeg sige snyltetillæg – som staten er så forhippet på at få.

Konkluderende vil jeg sige, at dette makværk må tages af bordet, og dér mener VS faktisk, at blokaden her i morges af de broer, der fører ind til Christiansborg, er en af måderne. Jeg siger ikke måden, men én af måderne. Lønarbejderne har kun én måde at forsvare sig mod overgreb på, nemlig ved at nægte at sælge deres arbejdskraft, og dette forsvar styrkes bedst ved, at man gør fysiske blokader så effektive som muligt.

Hvis man har tilkæmpet sig nogle rettigheder, skal man bruge dem, forsvare dem og udvide dem. Ellers falder de væk. Derfor støtter vi 100 pct. det, der skete i morges.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Så kom lige nøjagtig den udtalelse, som jeg faktisk har siddet og ventet på; det var lige det, vi skulle have frem. Må vi få gjort det lysende klart, om VS stiller sig bag det, der skete i morges, og opfordrer til, at arbejderne som led i aktioner også i fremtiden søger at forhindre folketinget i at arbejde? Må vi få en klar stillingtagen fra VS til det? Jeg går ud fra, at alle andre partier, inklusive SF, naturligvis vil tage afstand fra det.

Man kan se på arbejderne blokader ude på virksomhederne, som man vil. Jeg er stolt og glad over, at CD var med til at forhindre

[Erhard Jakobsen]

blokader af den art i sin tid, i hvert fald med til at skabe politibeskyttelse mod dem. Men blokade af folketinget! At et medlem af folketinget, der har skrevet under på grundloven, vover at stå op og rose noget sådant og anbefale at gøre det, er forhåbentlig enestående, men jeg beder VS om at tage stilling til det. Vil VS opfordre arbejderne til at være med til at blokere folketingets arbejde? Det må vi have ganske klar besked på.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Hr. Erhard Jakobsen var åbenbart forhindret i at være her klokken tyve minutter i tolv, da der ellers var ret almindelig adgang til folketinget, ellers ville han have vidst, hvad jeg har sagt om den sag. Jeg vil ikke tilslutte mig de almindelige fordømmelser. Der var tale om et forsøg på at udsætte folketingets møde i tre timer. Jeg anser det ikke for helt katastrofalt, om vi skulle blive forsinket i tre timer. Det var noget andet, hvis man havde forsøgt at besætte folketinget og hr. Erhard Jakobsens plads, så ville jeg have været bekymret. Men jeg synes ikke, dette er noget at gå særlig højt op i. Dertil kommer – og det synes jeg er langt vigtigere – at det er udtryk for en desperation i store dele af befolkningen, og den desperation fremkaldes af det, man foretager sig herinde. Det synes jeg er langt mere betænkeligt og bemærkelsesværdigt.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg vil præcisere, at jeg sagde, at VS har støttet og vil støtte de blokader, der kommer, også den type, der var tale om i morges. Jeg synes, det er fantastisk, at det er det spørgsmål, som er vigtigst at stille overhovedet til VS. Folketinget er ikke en hellig ko for mig, overhovedet ikke. VS har ikke arrangeret det, det kan arbejdspladserne sagtens selv gøre, men vi støtter dem, der har arrangeret det.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det lød jo nærmest på hr. Erhard Jakobsen, som om VS havde organiseret det her, og det er jo vældig smigrende, men desværre ikke særlig meget i overensstemmelse med

sandheden. Man kan jo også sige, at hr. Erhard Jakobsen øjensynlig ikke er blevet mere forsinket i sit arbejde, end at han har kunnet nå op på denne talerstol i hvert tilfælde to gange, medens jeg har været i salen, og måske også et par gange, medens jeg har været ude af salen i løbet af de sidste par timer, så jeg tror såmænd ikke, der er gået de store skår af ham. Jeg er selvfølgelig ked af, at han slap så hurtigt igennem, for denne blokade var simpelt hen et resultat af de frustrationer, den vrede og den forståelige arrigskab, som folk føler, når nogle herinde – i øvrigt med grundloven i den ene hånd – simpelt hen sætter aktionsretten ud af kraft. Og det er kun ét eksempel på, hvordan man manipulerer med grundloven; hr. Erhard Jakobsen kender også de andre, hvad enten det gælder politiprovokatører, eller det gælder diverse justitsministres opbakning af politiets udskjelser i forhold til grundloven. Lad os bare tage eksemplet med la Cabana, hvor politimesteren i Herning truede med at flytte en lovlig demonstration til et helt andet sted, hvor den selvfølgelig ikke har nogen mening. Det er i hvert tilfælde et brud med den paragraf i grundloven, der handler om forsamlingsrettigheder, men det er måske ikke det, hr. Erhard Jakobsen har allermost lyst til at tale om lige nu.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal også erindre om, hvad det er, der er på dagsordenen i dag.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg forstår helt, at formanden er betænkelig ved, at vi stadig væk skal diskutere dette, men jeg tror nok, at for hovedparten af denne forsamling er der intet, der er vigtigere end at diskutere, om det virkelig skulle kunne blive almindeligt tolereret, at hvis folk bliver frustrerede eller fortvivlede over noget af det, vi vedtager, så kan de forhindre os i at ændre det eller gøre noget i det hele taget ved ganske simpelt at stoppe folketingets arbejde. Ja men er der da politiske partier, der er blevet splittergale? Det er jo stik imod al demokratisk indstilling. Derfor var det rigtigt – og det kan ikke siges mere ægte, end det blev sagt af en af de sidste talere – at folketinget er ikke for mig en hellig ko. Nej, det

[Erhard Jakobsen]

med koen kan man passende stryge i den forbindelse, det er ganske rigtigt, men hvis ikke dette tings arbejde for en folketingsmand er noget af det helligste, så er det slet ikke dette land, vedkommende skal bo i, og så er det slet ikke de parlamentariske metoder, man skal benytte sig af. Jeg tvivler ikke om, at de bevåbnede arbejdere, der knuste demokratiet i Czekoslovakiet engang tilbage i tiden, også var forbitrede og frustrerede, og så røg demokratiet dér. Og sådan gik det vel i andre folkedemokratier også. Men dette land nærmer sig ikke et folkedemokrati, det kan man være ganske rolig for, og jeg takker VS, fordi man i dag har været med til at gøre det lysende klart, at her ligger folkestyrets sande fjender. Det er her, fronten går, og jeg håber rigtignok, at hr. Gert Petersen tydeligt og klart får sagt, at selv om han kunne have en vis sympati for det, der skete i dag, må han kraftigt, hvor han kan, opfordre til, at man ikke fremtidig laver lignende gadedrengegreger som dem, der fandt sted i dag.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Fremskridtspartiet elsker ikke denne regering, og vi vender os også kraftigt imod det lovindgreb, der er foreslået. Lad det være helt lysende klart.

Der er blevet talt om lønmodtagere. Fru Anne Grete Holmsgård, hvem er lønmodtagere? Det er 80 pct. i dette land, og det er de samme lønmodtagere, der har valgt de medlemmer, der sidder herinde.

Jeg synes, at hr. Erhard Jakobsen har sagt det så godt, men det, som skuffer mig, er ikke VS' holdning, for den kender vi, og det ville have skuffet mig, hvis ikke VS havde sagt det, men hr. Gert Petersen fra SF, et parti, som er blevet et stort parti, og som hver evige gang snakker om demokratiske rettigheder, folkedemokratier, og hvad ved jeg! Vi har jo det eneste folkedemokrati næsten i Europa, hvor vi virkelig er valgt af befolkningen. Det gør ingenting, at nogle ballademagere forhindrer disse mennesker i at arbejde! Det er derfor, man er så rystet over, at et parti som SF kan blive så stort, for der ligger jo en antydning af: hvis vi får magt, som vi har agt, er det kun vores meninger, der skal have lov til at herske på borgen, så skal alle andre meninger holdes ude. Derfor

håber jeg, at det, hr. Gert Petersen sagde, var lidt uoverlagt, og at han kommer herop og siger, at han også tager afstand fra demonstrationerne.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Da hr. Erhard Jakobsen sagde, at jeg egentlig ikke burde bo i Danmark, tænkte jeg: hvor mener hr. Erhard Jakobsen så jeg burde bo? Det fremgik jo klart af det næste, hr. Erhard Jakobsen sagde. Jeg burde bo i Czekoslovakiet, Polen eller Sovjet. Jeg vil lige minde hr. Erhard Jakobsen om, at i Polen, i Czekoslovakiet og i Sovjet er der ikke fri aktionsret, og det fordømmer vi. Vi ønsker ikke et styre som i Sovjet, Polen eller Czekoslovakiet. Det er slet ikke det, det handler om. Vi ønsker ikke polske tilstande i Danmark. Vi ønsker aktionsretten bevaret, den aktionsret, som bliver mindre og mindre og mindre, og vi ønsker også en aktionsret for de folk, som ikke er 100 pct. eller 90 pct. eller 20 pct. enige med os. Selvfølgelig gør vi det. Det er ikke kun VSere, der skal have aktionsret.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Så vidt jeg kan høre, er hr. Erhard Jakobsen ikke blevet forhindret i at komme i folketinget og tale her, han er bare blevet forsinket, og det var da vist det samme, han blev i 1973, da han, så vidt jeg husker, skulle tanke sin bil op et eller andet sted i udkanterne af København. Jeg kan egentlig ikke se den store forskel, bortset fra at det dengang betød, at regeringen faldt.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Jeg vil gerne takke hr. Erhard Jakobsen for sammenligningen med Østeuropa. For hvad er det, man gør på arbejdsmarkedsområdet i Østeuropa? Dér bestemmer regeringen løn- og arbejdsforholdene for arbejderklassen, og det er præcis det samme, hr. Erhard Jakobsen og denne regering er i gang med at gøre. Det er rendyrket indkomstpøolitik, det, man har gjort i Polen, og det er rendyrket indkomstpøolitik, det, som den danske regering gør.

[Lenger]

Vi synes, at indkomspolitik er udemokratisk, for det betyder naturligvis, at man griber ind i den frie aktionsret for arbejderklassen, men i denne sag er det jo hr. Erhard Jakobsen og hr. Erhard Jakobsens regering, der står for præcis den samme linje, som man følger på arbejdsmarkedene i Østeuropa.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg er helt enig med hr. Lenger, og hvis vi skal sammenligne med nogen i Østeuropa, hr. Erhard Jakobsen, er det statsministeren, der sidder her i Jaruzelskis rolle, og dem, der stod derude (*Muntherhed*), der optræder, som Solidaritet gjorde under konflikterne i Polen.

Statsministeren vil med hr. Erhard Jakobsens hjælp presse, en bestemt løsning ned over den danske arbejderklasse. Mellem 1½ og 2 millioner mennesker skal leve for nogle ganske bestemte lønninger, som statsministeren og folketingets flertal her vil bestemme, og hvis de ikke vil det, bryder de den lov, som folketingets flertal her vil vedtage. Dermed optræder man fuldkommen, som man gør ovre i Østeuropa, og det er folketingets flertal, der gør det.

Det er der nogle der protesterer imod. Det var der også ovre i Østeuropa, og naturligvis vil jeg da ikke tage afstand fra dem, der protesterer mod den slags, hvad enten de gør det i Østeuropa, eller de gør det i Danmark. Jeg støttede dem, da de gjorde det i Østeuropa. Jeg støtter dem stadig væk, når de gør det, og jeg gør det så sandelig også, når de gør det i Danmark.

Steffensen (KrF):

Også kristeligt folkeparti må på det kraftigste tage afstand fra det, der skete på slotspladsen her i formiddags – bare sagt for en ordens skyld.

Vi er af den opfattelse, at det er bedst, hvis parterne på arbejdsmarkedet selv kan forhandle sig til rette i en overenskomstsituation, og det er derfor meget beklageligt, at de to store organisationer, DA og LO, ikke har kunnet løse opgaven denne gang. Man må spørge sig selv, om det moderne samfund overhovedet har brug for disse organisationer i dag, hvis de kun er i stand til at finde løs-

ninger, når samfundet har ressourcer nok at dele.

Det må da stå både DA og LO ganske klart, at samfundet ikke har råd til denne meningsløse konflikt, og det må stå lige så klart, at ingen har gevinst deraf, tværtimod, at alle kun sætter til derved. De to store organisationer kan ikke være i tvivl om, hvilken gevinst det ville have været såvel for medlemmerne i begge lejre som for hele samfundet, hvis man sammen havde fundet en løsning fremfor at kaste problemerne fra sig og regne med et politisk sikkerhedsnet.

Både DA og LO har meget at få rettet op, hvis de ikke med denne fallit har overflødiggjort sig selv ved at overlade det ubehagelige arbejde til politikerne for selv at stå med rene hænder til næste gang, de skal vælges.

På denne baggrund er det, regeringen nu må gribe ind, og kristeligt folkeparti er tilfreds med, at et flertal her i folketinget er indstillet på at bringe konflikten til ophør ved de fremsatte lovforslag.

I et forlig er der ingen, der opnår at få alle deres ønsker opfyldt. Det er den byrde, som partier, der ønsker at bære et parlamentarisk ansvar, må påtage sig. Det er kristeligt folkeparti parat til, og vi vedstår vort ansvar, idet vi gerne vil nå frem til det overordnede mål: at skabe yderligere arbejdspladser, at bevare og styrke erhvervslivets konkurrenceevne og at fastholde sigtet med regeringens økonomiske politik. Det er for kristeligt folkeparti en vigtig målsætning.

Det mål vil vi gerne nå på en socialt ansvarlig måde, og jeg skal ikke skjule, at der i dette forlig er ting, kristeligt folkeparti gerne havde set udformet på en lidt anden måde. Jeg vil her nævne et par ting inden for den forbrugsbegrænsende del af forliget, som er væsentlige.

Vi må beklage, at det ikke er lykkedes at fastholde en bedre tilgodeseeelse af børnefamilierne. Vi havde gerne set, at det udspil, der har været tale om, på 10.000 kr. pr. barn, var blevet fastholdt. Det blev det ikke. Nu blev det 6.000 kr., bundgrænsen forhøjes med ud over de 150.000 kr., inden den bundne opsparing træder i kraft. Vi minder igen om, at efter vor opfattelse burde børnefamilierne favoriseres i højere grad.

En anden ting, som vi også gerne havde set anderledes, er grundlaget for den bundne opsparing. Kristeligt folkeparti har altid talt

[Steffensen]

for, at den mest retfærdige form med den størst mulige frihed for den enkelte familie til at indrette sine forhold, som den vil, er, at man går ud fra husstandsindtægten, uanset om den er indtjent af to eller én, fremfor at gå ud fra den enkelte persons skattepligtige indtægt. Det var inde i billedet, men det er altså ikke lykkedes at komme igennem med det, og det synes vi er dybt beklageligt. Efter vor opfattelse er det en åbenbar uretfærdighed og også urimelighed, at en husstand, hvor to personer hver har en skattepligtig indkomst på 150.000 kr., altså tilsammen 300.000 kr., ikke skal betale bunden opsparring, mens den husstand, der har én indtjening og har en skattepligtig indkomst på 200.000 kr., skal betale 4.000 kr. i bunden opsparring.

Kristeligt folkeparti erkender og respekterer, at det er ved en skattereform, man skal rette disse skattepolitiske urimeligheder, ikke i et finanspolitisk forlig. Da de skattepolitiske forhandlinger jo netop pågår, er der grund til ved denne lejlighed at gøre opmærksom på, at her er noget, vi bør have rettet.

Når dette er sagt, er der grund til at pege på nogle få af de mange positive elementer, der er i regeringens udspil. Det drejer sig f.eks. om det tilsagn til erhvervslivet, der ligger i en forsigtig og stabil lønudvikling med en lettelse af arbejdsgivernes bidrag til de sociale ordninger. Det vil have overordentlig stor betydning for de mindre erhvervsdrivende, der har været primus motor i den positive samfundsøkonomiske udvikling, vi har oplevet, og det vil skabe mange nye arbejdspladser både i de små og i de store virksomheder, og det er jo det, vi alle sammen er enige om at vi har behov for.

Vi mener også i kristeligt folkeparti, at det er meget vigtigt, at vi nu får taget fat på en nedsættelse af arbejdstiden med fuld lønkomensation. Det er let nok for oppositionen her i dag at tale nedladende om, at det først er i slutningen af overenskomstperioden, arbejdstidsnedsættelsen træder i kraft, men det realpolitiske er jo, at vi får begyndt på det, mange har talt om i mange år. Det er trods alt resultaterne, der tæller. Kristeligt folkeparti ser også mange positive familiepoltiske aspekter i en nedsættelse af arbejdstiden.

Den helhedsløsning, regeringen her lægger frem med sine otte lovforslag, vil uden tvivl have en meget gunstig virkning såvel på beskæftigelsen som på landets økonomi i dens helhed, og derfor anbefaler vi den til vedtagelse.

Dohrmann (FP):

Indledningsvis vil jeg godt tilslutte mig den kritik, der har været fremført af den fysiske blokade, der fandt sted her til morgen. Jeg vil også kritisere, at folketingets møde åbne, inden samtlige medlemmer kunne være til stede. De blev forhindret i at deltage, og jeg synes ærlig talt, det er for dårligt, at justitsministeren ikke drog omsorg for, at vejen blev banet. Der behøvedes ikke ret mange betjente til at fjerne de forholdsvis få stykker, der stod derude, og jeg mener, at ministeren forsømte en del af sin opgave.

Om det, vi her har til behandling, vil jeg godt sige, at den vanvittige konflikt, der raser for øjeblikket, aldrig nogen sinde burde have været udløst. Regeringen forsømte groft sin pligt, fordi den ikke omgående, efter at overenskomstforhandlingerne var brudt sammen, fremsatte sine forslag her i folketinget. Vi vidste alle sammen, hvilken vej det ville gå, nemlig at parterne ikke kunne blive enige.

Det er derfor helt meningsløst, at store samfundsgrupper har lidt under en konflikt, som ingen – jeg gentager: ingen – vil tjene på, men som alle vil tabe på. Det var ynkværdigt af regeringspartierne, at de ikke i den situation viste sig deres opgave voksen, men blot sagde, at vi skulle vente og se, hvad der skete. Det var ordene, der faldt dengang. Det var efter min mening en falliterklæring af format. Milliarder af kroner er forsvundet op i den blå luft. Tusindvis af mennesker, først og fremmest ældre og syge, har frosset, nogle har endog sultet, nogle er smidt ud fra hospitalerne og jaget hjem i en kold lejlighed, alene fordi regeringen ikke var sin opgave voksen. Den anede ikke, hvordan den skulle gribe situationen an, og det synes jeg der er alvorlig grund til at kritisere regeringen for.

Vi befinder os i en konflikt, som ingen reelt ønsker, hverken lønmodtagere eller arbejdsgivere. Det er helt klart, at der med de udspil, de udtalelser, der er kommet fra rege-

[Dohrmann]

ringens side, var lagt op til, at parterne ikke kunne blive enige om en løsning. Derfor har regeringen i meget lang tid været klar over, hvilke opgaver den stod over for.

Man skulle nok mene, at når regeringen nu har givet sig så god tid til at vente og se, som den sagde, så havde den fundet frem til nogle ordentlige og gennemtænkte forslag – men hvad ser vi? Ja, jeg tror ikke, jeg overdriver, når jeg siger, at det er noget af det værste makværk, folketinget er blevet præsenteret for i de sidste 5–6 år.

Sandheden om de forslag, der ligger på bordet, er, at de er skadelige, de er uretfærdige. Ideerne er hentet fra den gamle opskriftsbog, man har brugt herinde igennem mange, mange år: det er skatteforhøjelser, det er bunden opsparing der ikke engang bliver forrentet, eller rettere en ekstraskat. Noget sådant kan kun betegnes som simpelt tyveri.

Man siger så smukt, at det er for at begrænse det private forbrug, men vi har jo lige vedtaget en finanslov, og dér så vi minsandten, at regeringen ikke snakkede så meget om forbrug, i hvert fald ikke det offentlige forbrug. Det offentlige forbrug er fortsat alt for stort.

Regeringen sidder alene for at blive siddende på taburetterne – det får man i hvert fald opfattelsen af. Det er, som om den har affundet sig med situationen, at den blot trækker i de gamle, slidte socialdemokratiske fodspor, hvad man også gjorde, dengang der sad en socialdemokratisk statsminister ved roret.

Det er som sagt for dårligt, at regeringen blot sidder stille og passiv, mens milliarderne ruller. Regeringen magter ikke sin opgave. Det er ikke noget, jeg siger for at irritere regeringen, for jeg tror egentlig, at den godt ved det selv. Den ved i hvert tilfælde godt, hvordan det burde være; det hørte vi forud for valget. Da gav regeringspartierne valglofter. Da fulgte de stort set fremskridtspartiets opskrift på, hvorledes forholdene skulle ændres. Da vidste de godt, hvordan det skulle gøres.

Siden valget 10. januar 1984 er regeringen faldet i søvn, den snorksover. Det hele laller derudad, og man får mange gange den opfattelse, at vi rent faktisk ingen regering har. VKR-regeringen er genopstået.

Selskabsskatterne foreslår man også forhøje, oven i købet med 25 pct. Jeg kan godt

huske de bemærkninger, der faldt, dengang selskabsskatten blev forhøjet fra 36 til 40 pct. De var ikke lige blide fra alle sider. Nu gør regeringen præcis det samme, blot med den forskel, at den forhøjer den endnu mere. Det vil selvfølgelig hive penge ud af det producerende erhvervsliv, og det vil igen betyde, at der bliver færre investeringer, flere arbejdsløse og manglende valutaindtjening.

Forslaget om begrænsninger i stigninger i avancer og priser er et andet eksempel på regeringens fantasiløshed. Hvor mange gange er der ikke vedtaget tilsvarende forslag herinde, uden at det har gavnet noget som helst? Vi ved, at det ikke hjælper et hak, men vi ved også, at det generer en masse mennesker, først og fremmest mindre erhvervsdrivende. De må pukke nogle timer ekstra.

Der er ingen fornuft i ret meget af det, regeringen foreslår. Forslaget om begrænsninger af ejerskiftelån er ligeledes et tåbeligt forslag, som fremskridtspartiet vil stemme imod. Det vil først og fremmest ramme ældre mennesker, der har betalt det meste af gælden i det hus, de bor i. Hvis de vil sælge huset og flytte til en mindre ejerlejlighed inde i byen, kan de ikke låne penge, i hvert fald ikke ad de normale kanaler, og så tvinger man dem ud på det sorte pengemarked.

En anden gruppe, det vil ramme, er personer, der må flytte, måske fordi der er bedre beskæftigelsesmuligheder i andre egne af landet. De kan ikke sælge deres hus og købe et nyt, fordi de ikke kan få likvid kapital nok. De bliver selvfølgelig boende, og resultatet vil i mange tilfælde være, at de intet job kan få, hvor de bor.

Det er igen en straf for dem, der viser initiativ, for dem, der har sparet op. Sådant er regeringens forslag gennemsyrede af socialistiske, formynderiske tanker hele vejen igennem.

Det er som sagt noget skidt, man her præsterer. Det er så dårligt, at det i grunden burde være hr. Anker Jørgensen og hr. Gert Petersen, der fik udbetalt ministerlønningerne. Det er deres tanker, der går igen, det er ikke noget, regeringspartierne har fundet på. Det er en gammel opskrift, de har hevet op af skuffen. Det er fostret i socialistiske hjerner.

Man burde selvfølgelig – vi skal ikke nøjes med at kritisere – have fulgt fremskridtspartiets forslag, som var til behandling her i februar måned. I stedet for disse evindelige

[Dohrmann]

indgreb, hvor man giver lidt hist og stjæler lidt pist, mens resultatet i alle tilfælde bliver, at vores erhvervsliv bliver belemret med nogle ekstra omkostninger, burde man have fulgt fremskridtspartiets forslag om at give nogle skattelettelser og forlænge overenskomsterne uændret i 2 år. Derved ville lønmodtagerne have fået en lønfremgang – vel at mærke en reel lønfremgang, én, de kunne disponere over.

Det, der sker nu, er, at man giver nogle få procent. Så kommer skatteminister Isi Foighel og stjæler det meste af det. Resten bliver udhulet i form af prisstigninger på varerne. Dermed er lønmodtagerne ikke bedre stillet, nærmere dårligere stillet. Virksomhederne bliver også dårligere stillet, for hver eneste krone, der ryger på omkostningssiden, ligger selvfølgelig som en tung dyne over det hele og bevirker, at man ikke kan sælge sine varer til konkurrencedygtige priser.

Det er vejen frem, hvis man virkelig mener, at vi skal have gang i produktionen og beskæftigelsen, som hr. Niels Helveg Petersen så smukt sagde for et øjeblik siden. Men man har valgt at gå den anden vej. Det skal regeringen kritiseres for. Der er absolut ingen grund til at rose regeringen for nogen som helst ting i denne forbindelse.

Vi har foreslået skattelettelser. Regeringen har valgt det modsatte. Regeringen var enig med os under valgkampen. Regeringen følger nu socialdemokraternes tanker om højere skatter, højere afgifter, højere omkostninger. Det er trist.

Vore få mandater kan desværre ikke ændre ret meget på nuværende tidspunkt, men jeg håber så sandelig, at de mange vælgere, der ved sidste valg stemte på det konservative folkeparti, fordi det var fornuftige ord, der faldt derfra, næste gang besinder sig og finder ud af, at ord er ét, handling – i hvert fald her i folketinget – noget helt, helt andet.

Ove Jensen (FP):

Hvis man sammenligner regeringens lovpakke med fremskridtspartiets forslag til løstigning gennem skattelettelser, ved at forhøje den skattefrie bundgrænse med 5.000 kr. i 1985 og 8.000 kr. i 1986, så vil man se, at der er en himmelråbende forskel på de to løsningsmodeller.

Den afgørende forskel ligger i, at efter fremskridtspartiets forslag om skattelettelser og en stort set uændret forlængelse af overenskomsterne ville alle, såvel lønmodtagere som virksomheder, få deres forhold forbedret. Lønmodtagerne ville ved skattelettelserne få en forbedret realløn, og virksomhederne ville få en uændret lønudgift, altså en imødekommelse af begge parter ønsker. Når virksomhedernes udgifter ikke stiger, kan priser og omkostninger holdes på et lavere niveau, hvilket er en afgørende forudsætning for at skabe mere beskæftigelse og mere valutaindtjening, og dermed er grundlaget skabt for at få betalingsbalanceunderskuddet ud af verden.

Fremskridtspartiets løsningsmodel om løstigning gennem skattelettelser ville derfor skabe bedre forhold for alle, uanset hvad man beskæftiger sig med.

Regeringens lovpakke vil derimod medføre stærkt forringede vilkår for alle. Lønmodtagerne får en stærkt forringet realløn, og i stedet for de skattelettelser, de ville have fået efter fremskridtspartiets forslag, får de nu en skatteforhøjelse igennem den bundne opsparing, for uanset om man kalder det bunden opsparing eller ej, er realiteten, at der er tale om en ny skatteforhøjelse. Beløbet, der skal indbetales, bliver ikke forrentet – om det nogen sinde bliver udbetalt, er vel tvivlsomt – og under alle omstændigheder er over halvdelen af realværdien af beløbet gået tabt. Derfor kan det ikke bortforklæres, at der her er tale om en ny skatteforhøjelse.

På trods af at finansministeren den 15. marts her fra folketingets talerstol erklærede, at han var helt enig med sin forgænger, Henning Christophersen, i, at det ville være ødelæggende for den fremtidige produktion og beskæftigelse her i landet med en forhøjet selskabsskat, kommer regeringen nu med en 25 pct.s skatteforhøjelse for vore virksomheder. En så chokerende skatteforhøjelse vil sluge hele den kapital, der skal bruges til de nyinvesteringer, som er en nødvendig forudsætning for at skabe flere arbejdspladser og mere produktion.

Den begyndende optimisme, der har været i erhvervslivet, vil omgående blive afløst af håbløshed og pessimisme, og der vil ske nøjagtigt det samme som ved alle tidligere skatteforhøjelser: det vil kun få negative virkninger på hele samfundsökonomien, herunder

[Ove Jensen]

betalingsbalancen. Virkningen af skatteforhøjelsen vil ganske givet blive et helt uacceptabelt stort underskud på betalingsbalancen i 1985. Den væsentligste årsag til det store betalingsbalanceunderskud i 1984 var, at produktionskapaciteten var for lille, hvilket medførte, at der blev produceret for få varer til eksport. Regeringen og de radikale gør nu det stik modsatte af, hvad der skal til for at sætte gang i investeringerne og dermed skabe flere arbejdspladser, som kunne producere varer til eksportmarkedet og dermed hjembringe den valutaindtjening, som er absolut nødvendig for at få betalingsbalanceunderskuddet ud af verden.

Med denne chokerende skatteforhøjelse har den borgerlige regering endnu en gang uden at få noget som helst til gengæld gennemført et af socialdemokratiets væsentligste programpunkter, i dette tilfælde en forhøjelse af selskabsskatten med 25 pct.

Maisted (FD):

Enhver kan se, at LO har haft en rigtig skidt sag i denne omgang med hensyn til overenskomsterne. Og hvorfor nu det? Allerede da udskrivningsloven blev vedtaget i folketinget, blev der fastlagt en grænse på 2 pct. for stigningen af den skattefrie bundgrænse, og det betyder, at hvis LO fik gennemtruffet større lønstigninger, end der var plads til inden for de 2 pct., så faldt skattehammeren med det samme. Det vil sige, at stigende priser betød stigende skatter, og det betød øget inflation.

Det var altså en dårlig sag for lønmodtagerne, og vi var i den paradoksale situation, at Dansk Arbejdsgiverforenings udspil over for lønmodtagerorganisationerne var bedre for lønmodtagerne end det, LO påstod de kæmpede for. Derfor kan man nok sige, at deres kamp denne gang kun har været for at demonstrere, at de skulle være et nødvendigt onde i det danske samfund.

Ålborgsagen har vist, at det var nødvendigt, at der blev foretaget indgreb. Jeg forstod også på hr. Anker Jørgensens udtalelser og skrivelser i pressen, at man måtte se i øjnene, at med et kompliceret samfund som det danske kunne man ikke lade en sådan storkonflikt løbe, man blev nødt til at foretage indgreb.

Som sagt har LO haft en rigtig dårlig sag, og nu prøver man på at skabe uro, man prøver på at forhindre, at ytringsfriheden kommer til udtryk i folketinget. Det er dog en tåbelig reaktion på noget, som man udmærket ved var en nødvendighed. Jeg synes også, at man undervurderer lønmodtagerne, der trods alt udgør 85 pct. af Danmarks befolkning, når man ikke klart erkender, at man havde en dårlig sag, og at den løsningsmodel, som er blevet lagt frem af regeringen, er langt bedre end det, LO har krævet. Tværtimod har man forsøgt at bære ved til bålet og skabe uro. Man forsøger med udenomsparlamentariske metoder at forhindre folketinget i at arbejde. Uklogt synes jeg det er, og desværre må jeg sige, efter at jeg har hørt middagspressen, at Danmarks Radio, som er et statsmonopol, også bærer ved til bålet, de ligesom ønsker at piske stemningen op.

Hvis man nu prøver på at se nogenlunde fornuftigt på tingene, så må man erkende, at det, regeringspartierne og det radikale venstre lægger frem, er en logisk følge af den politik, de blev enige om allerede i 1984. Det kan ikke overraske nogen, at de ønsker at fortsætte denne linje.

Det, man har lagt frem, og som er blevet bedømt af økonomer, betyder – det kan man jo slå op i aviserne og læse, jeg vil næsten tro, at selv Aktuelt vil erkende, at det forholder sig sådan – at eksporten vil stige. Man er i stand til at holde en fast kronekurs. Man er i stand til at holde en inflation på 2–3 pct., altså en halvering. Man skal huske på, at det er ikke længere siden end i 1982, vi havde en inflation, der lå på omkring 12 pct. Den blev halveret i de følgende to år, og den bliver halveret endnu en gang i de følgende to år. Det er en klar fordel for lønmodtagerne, at man får en halvering af inflationen ad to gange.

Dertil kommer det, der er ødelæggende for dansk økonomi, nemlig underskuddet over for udlandet, den store udenlandske gæld. Man kan regne sig frem til, at betalingsbalancen vil blive forbedret. Dertil kommer, at vi får et rentefald. Alt dette giver 25.000–30.000 flere arbejdspladser. Det kan lønmodtagerne selvfølgelig heller ikke være utilfredse med.

Beklageligvis er der en række negative sider ved et sådant forlig, men det er at forventes, fordi regeringspartierne og det radikale

[Maisted]

le venstre har besluttet at føre en økonomisk politik sammen. Det vil sige, at for at få lidt har man måttet acceptere større selskabsskatter. På trods af, at alle beregninger viser, at det forhindrer øgede investeringer og vil give en negativ effekt med hensyn til arbejdsløsheden, gennemfører man større selskabsskatter, og det er klart vendt imod de radikale.

Man vil gerne bilde befolkningen, lønmodtagerne, ind, at der ligger noget fornuftigt og noget retfærdigt i en sådan handling. Det gør der ikke. Og hvorfor gør der ikke det? Det gør der ikke, fordi øgede indkomster til selskaberne ikke betyder øgede indkomster til direktører og dem, der ejer selskaberne. De kommer først til beskatning – vi har dobbeltbeskatning, som man ved, med hensyn til selskaber – i det øjeblik de får udbetalt løn og får udbetalt udbetalt løn og får udbetalt løn. Derfor er gennemførelse af større selskabsskatter en uklog handling, fordi det er en skat på arbejdet. Det er fuldstændig det samme som at have skat på arbejde over for lønmodtagerne. Det øger arbejdsløsheden.

Man vil også begrænse lånemulighederne ved at begrænse lån i fast ejendom, og det giver altså plads til det grå lånemarked. Heller ingen særlig klog foranstaltning.

Det, man mangler, er reelle offentlige besparelser kombineret med skattelettelse. Her kunne man imødekomme lønmodtagerne, som i vid udstrækning ønsker, at alt offentligt overforbrug skæres væk, så de kan få reelle skattelettelse.

Noget, der også virker ejendommeligt, er, at mens de radikale og regeringen har ført økonomiske forhandlinger om dette forlig, har det radikale venstre herinde sammen med venstrefløjspartierne gennemtvunget en stigning i u-landsbistanden i de kommende år, sådan at vi fra nu af bruger $4\frac{1}{2}$ mia kr. og om 2–3 år kommer op på godt 6 mia kr. om året. Det har vi selvklart ikke råd til. Det blev skåret ud i pap under den debat, at de penge, vi er godgørende med over for u-landene, er penge, som vi låner hos andre lande, der har en lavere levestandard end Danmark. Vi tillader os at spille godgørende på deres regning ved at optage lån og forringe vores betalingsbalance og dermed skabe yderligere problemer, der fører øget arbejdsløshed med sig. Det er ting, som trækker i den forkerte retning.

Jeg må slå fast, at i forhold til de øvrige udspil, folkettinget har fået ikke forelagt, men hørt om, er regeringsudspillet betydelig bedre, og det er en logisk følge af den politik, der blev lagt fast i januar 1984.

For mit vedkommende vil jeg selvfølgelig støtte alle de forslag, der går ud på at lette prisen på arbejdskraft ved at reducere omkostningerne for arbejdsgiverne. Det er ikke af hensyn til arbejdsgiverne. Det er for at skaffe flere arbejdspladser. Vi har læst i stribevis af artikler om, og det er blevet dokumenteret, at en sådan lettelse betyder, at antallet af arbejdspladser øges. Det vil jeg selvfølgelig støtte. Jeg vil også støtte de andre tiltag, der sørger for, at vi får halveret inflationen, får forbedret betalingsbalancen, der giver mulighed for et rentefald, også opsigningen af de 3 mia kr. hos kommuner og amter, som er en gevinst, kommuner og amter intet har gjort for at opnå. Det er fornuftige tiltag. De andre, de negative ting, som betyder øget arbejdsløshed, vil jeg selvfølgelig undlade at stemme til. Ansvar er regeringspartierne og det radikale venstres.

Steenholdt (Grøn.):

Jeg synes, det er fantastisk, at folkettinget igen skal til at gribe ind i en arbejdskamp. Jeg synes, det er fantastisk, at strejkeretten i Danmark har udviklet sig til at ligne noget i retning af gidseltagning af samfundet. Hvorfor skal de gamle og syge fryse? Hvorfor skal nogen fryse i det hele taget? Hvorfor skal de syge chikaneres? Hvorfor skal den grønlandske befolkning udsættes for det meningsløse stop for flyvninger til Grønland? Hvorfor skal de undvære deres varer, deres post? Hvorfor skal det grønlandske landsstyre tvinges til at chartre maskiner i dyre domme for at transportere patienter til Danmark?

I tidligere arbejdskampe har Grønlandsruten altid været undtaget. Det ville LO ikke acceptere denne gang, og det er ganske uforståeligt. Denne rute kan da ikke have nogen som helst betydning for organisationernes pressions teknik. Det er just ikke Dansk Arbejdsgiverforening, der rammes ved standsning af denne rute. Hvis organisationerne absolut vil tage samfundet som gidsel, har denne rute ikke videre effekt.

Det må altså skyldes noget andet, når LO denne gang ikke vil undtage Grønlandsruten.

[Steenholdt]

Det kan kun skyldes, at strejkeretten fra at være et middel til at opnå bedre livsvilkår i samfundet har udviklet sig til en demonstration af, hvem der har den største magt. Jeg nægter at tro, at denne meningsløse arbejdskamp har ret meget sympati i vide kredse af lønmodtagere i Danmark.

Jeg har sidste lørdag stillet statsministeren det spørgsmål, om han ville fastholde sin offentlige udtalelse om at ville gribe ind i arbejdskampen, når livsvigtige og samfundsvigtige områder trues, og om han ville gribe ind i den farceagtige paradeforestilling, som består i at stoppe Grønlandsruten. Statsministeren har ikke besvaret spørgsmålet i ord, men jeg opfatter, at han i handling har gjort det, og jeg er i den forbindelse tilfreds.

Bo Kristensen (KF):

De to lovforslag vedrørende henholdsvis fornyelse og forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m.v. og tilskud til arbejdsgivernes betaling af arbejdsmarkedsbidrag ønsker jeg at give en speciel kommentar.

For det første fordi det er en linje, regeringen har ønsket: at køre videre med en stram indkomspolitik, og at den genopretningslinje, som blev lagt for 2½ år siden, fortsættes. Mange har spurgt: hvad er egentlig baggrunden for, at regeringen nu blander sig i denne sag? Er vi på vej til, at det er regeringen, der løser overenskomstsituationen? Til det må vi svare nej. Vi har prøvet før, nemlig i 1963 og i 1979, at stå i en situation, hvor forligsmanden ikke har kunnet komme med en skitse, som kunne bruges af regeringen eller af folketinget.

Situationen er den, at der er sammenhæng i den helhedsløsning og plan, regeringen kommer med, som medfører et lavere omkostningsniveau.

Vi finder det derfor særdeles vigtigt, at lønrammen på det private arbejdsmarked bliver 2 pct., og at man på det offentlige arbejdsmarked holder sig inden for 1,75 pct. med et tillæg ved særlig forhandling. Og hvorfor? Ja, vi har jo fået syn for sagn, idet de stigningsaktier, vi oplevede i slutningen af 1970erne med lønreguleringer på 10-12 pct., gav en reallønsudhuling på et sted mellem 6 og 7 pct. Man fik altså intet ud af den større bruttoløn. Det er altafgørende for denne re-

gering at skabe balance, så der opnås prisstabilitet, og vi kan se ud af disse lovforslag, at det opnås.

Vi ved, at mange steder i Europa falder omkostningerne, og hvis ikke vi i Danmark gør en særlig indsats på disse felter, så vil vi sække bagud i konkurrencen. Derfor er det for os særdeles vigtigt, at man med lovforslag nr. L 207 sænker omkostningerne generelt for de producerende erhvervsvirksomheder, således at de kan bevare konkurrenceevnen og vi dermed kan få flere arbejdsløse i gang og ikke skabe større omkostninger, hvilket er alternativet.

Vi har set et notat fra socialdemokratiet, der på mange måder lever op til 1970ernes tradition, idet vi skulle have en 5 pct.s lønforhøjelse og et lavtlønsværn på 4 pct., altså en lønglidning på 9-10 pct. Hvad vil resultatet blive af en sådan politik? Det vil blive, at vi får en inflation, som vi havde i 1970erne. Vi vil få en rentestigning, og vi vil få forøgede omkostninger, som vil bevirke, at vi igen vil få flere arbejdsløse.

Vi mener derfor, at dette forslag vil være med til at skabe en solidarisk holdning over for de arbejdsløse og bane vejen for, at der i vort samfund bliver skabt flere job.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er som tidligere enig i en stram indkomspolitik. Det har jeg såmænd været i 10 år. Derfor var jeg enig i den kurs, der blev lagt i 1979, og derfor anbefalede jeg også dengang mit parti at støtte socialdemokratiet i den indkomstpolitiske del af forliget. Det gjorde vi, selv om vi var vidende om, at det ville sænke reallønnen, og selv om vi noterede, at der ville blive et reallønsfald i de kommende år på helt op til 4 pct. for visse grupper. Men vi erkendte nødvendigheden, og, som jeg sagde dengang, hvis ikke vi tager vores forpligtelse op nu, så er det umuligt senere at føre indkomspolitik. Selv om visse kræfter dengang sagde, at vi skulle vælte regeringen på indkomstpolitikken, viser de historiske kendsgerninger, at vi valgte det rigtige ved at sige, at forudsætningen for at føre indkomstpolitik er, at vi uanset farve støtter indkomstpolitikken, når den er nødvendig.

Jeg er også enig i en begrænsning af forbruget. Det er en nødvendighed, hvilket jeg såmænd har fremført flere gange det sidste

[Arne Bjerregaard]

par år. Undertiden kom initiativerne alt for sent. Jeg er også enig i, at de højeste indtægter eller husstandsindtægter denne gang bør yde en skærv til genopretning af landets økonomi ved at få skåret toppen af forbrugsmulighederne. Men det er ikke det, man gør med forslaget om tvungen opsparing.

De velbærgede slipper nok en gang, og i stedet strammer man det nok en gang for familierne med kun én indtægt plus de familier, der nærmer sig pensionsalderen, de familier, der ikke tør begive sig ind i skatte-tænkningens labyrinter. Familier, der selv har sørget for børnenes pasning uden en krone fra samfundet, familier, der ikke har fået en krone i ungdomsydelse eller stipendier til deres børns uddannelse, fordi de har haft kun én indtægt på op til 225.000 kr., hvoraf de betaler 120.000 kr. i skat, fordi de ikke har haft råd til at udnytte de skattemæssige fradragsfordele, skal nu betale, mens familier med to indtægter på tilsammen 300.000 kr., hvoraf den ikke betaler mere i skat end en familie med 225.000 kr., når det er fordelt på to indtægter, skal slippe. Er det rimeligt?

Og hvad værre er: familier med to indkomster på tilsammen $\frac{1}{2}$ mill. kr. vil have råd til at bruge systemet, så den skattepligtige indkomst næppe er mere end 300.000 kr. for begge ægtefæller, og ofte vil den skattepligtige indkomst endda for disse grupper være betydelig lavere.

De skal nu slippe, for de har haft råd til at erhverve sig sommerhus, lystbåd, kapitalpensioner, skattefrie kursgevinster, leasingarrangementer osv., og sandsynligvis har de på grund af deres velstand i de rigtige perioder formået at erhverve sig sociale ydelser, som familien med 225.000 kr. ikke fik, fordi den ikke havde råd til at udnytte systemet, fordi der kun var én indtægt.

Hvorfor skal nok en gang familier, som, jeg havde nær sagt ikke flintrer rundt på kloten, fordi de ikke har råd til det, og dér bruger fremmed valuta, familier, der har betalt en høj skat uden at have et stort forbrug, stort set alene have nedskåret deres forbrugsmuligheder, medens de, der virkelig har forbruget, totalt slipper?

Som forbrugsbegrænsende foranstaltning overer jeg den påstand at forslaget ikke er meget bevendt. Socialt set er det økonomisk vold mod en bestemt gruppe, og forslaget er en hån mod almindelig retfærdighedssans.

På denne baggrund kan vel ingen fortæne mig i, at jeg af samvittighedsmæssige grunde, af respekt for mit partis fundamentale ideer, må sige, at jeg ikke kan medvirke til forslaget, hvis det ikke grundlæggende ændres.

Lykketoft (S):

Jeg føler anledning til, inden jeg gør nogle bemærkninger om de to forslag, der skal behandles i skatte- og afgiftsudvalget, lige at rette en meget, meget stor misforståelse, som hr. Bo Kristensen gjorde sig skyldig i, da han var heroppe for lidt siden. Det, socialdemokratiet har skitseret, er et forslag om en ramme for lønomkostningsstigninger på 5 pct. pr. år svarende til det, vi faktisk har haft i indeværende overenskomstperiode. Den lavtlønsbeskyttelse, der er tale om, er ikke 4 pct. oveni, hr. Bo Kristensen. Det er et forslag til en forhandling, hvis der mod alle forventninger skulle blive tale om en prisstigning ud over 4 pct. Det er altså noget helt, helt andet, end hr. Bo Kristensen beskæftiger sig med, der her er tale om, noget, der meget ligner det forløb, vi faktisk har haft i de sidste to år.

I øvrigt vil jeg sige til debatten om indkomstpoltikken, som vi tidligere havde lejlighed til at deltage lidt i med hr. Niels Helveg Petersen, at de ideologer, der mener, at indkomstpoltik kan løse alle problemer, må man sige her vel har fået det bedst tænkelige. Som det ofte er tilfældet i det virkelige liv, er det bedste det godes værste fjende. Jeg tror lige præcis, at det er det, der vil vise sig at være tilfældet, når man prøver at presse en så stram løsning ned over hovedet på de organisationer, uden hvis fornuftige medvirken et harmonisk arbejdsmarked ikke kan bevares.

Må jeg så vende mig til spørgsmålet om bunden opsparing. Jeg synes, at hr. Arne Bjerregaards tale om forslaget som en hån mod almindelig retfærdighedssans var en både rigtig og modig tale. Det er naturligvis skændigt i en situation, hvor et stort flertal i folketinget er enigt om, at vi skal lave skattesystemet helt om, hvor der pågår forhandlinger om at lave det helt om mellem regeringen, de radikale og socialdemokratiet, at komme med et forslag om, at nu skal vi, som statsministeren siger, på sådan et fupgrund-

[Lykketoft]

lag som den skattepligtige indkomst til at udskrive en ekstra skat på 8 pct. Det havde selvfølgelig været både enklere og mere rimeligt at lave en særskat på store bruttoindkomster. Jeg tror, at regeringen af meget store grupper i sit eget vælgermæssige bagland vil blive straffet meget hårdt for denne ekstra byrde specielt på befolkningsgrupper, der ikke har hamstret store fradrag.

Som forslaget er udformet, ramler det lige ned i nogle af de problemer, der har været diskuteret vedrørende ægtefællesbeskatningen, hvor en fordeling mellem ægtefællerne af fradrag og renteindtægter, som skattemæssigt er uden betydning, nu får stor betydning for, hvor meget man skal af med i bunden opsparing. I den forbindelse vil jeg henvise til, hvad skatteministeren udtalte til Politiken den 7. februar 1984 med hensyn til ægtefællesbeskatningen:

»Er der nogen, der laver en fordeling, der burde have været anderledes, kan jeg forsikre dem om, at det ingen konsekvenser får.«

Det løfte er brudt med det forslag, der ligger her. Det kan få mange tusinde kroner i konsekvenser for en familie, hvordan den har fordelt det, netop fordi man har udformet den bundne opsparing, som man har gjort.

Jeg vil i øvrigt sige om selskabsskatten, at socialdemokratiet længe og indgående har påpeget, at en sådan forhøjelse burde ske. Af systemmæssige grunde var det en nødvendighed, og vi har under de igangværende skattereformforhandlinger peget på det som en kilde til finansiering af andre væsentlige elementer i en reform. Der foretages meget uproduktiv skattetænkning i aktieselskaber. Skattetænknerne i selskaberne, de, der ikke beskæftiger sig med nyttig produktion, burde bidrage, så vi kunne lette byrderne for andre grupper. Den tankegang er blokeret, når man har valgt at brænde det forøgede selskabsskatteprovener af på en lettelse til arbejdsgiverne af de sociale omkostninger, som formentlig har ringe effekt på beskæftigelsen og konkurrenceevnen. Dermed har man vanskeliggjort i forvejen naturligvis meget besværlige skattereformforhandlinger.

Jeg kunne godt lide at vide, hvordan de radikale vil klare denne situation. Man siger, at selskabsskatteforhøjelsen fra 1987 og frem skal bruges til skattereform. Hvad skal så finansiere arbejdsgiverlettelsen ud over den

1. januar 1987? Hvad er det for en skattestramning, der skal til dér? Er det en, som skal aftales mellem de radikale og regeringen uden om socialdemokratiet, medens vi i øvrigt snakker skattereform? Er det moms? Hvad er det for noget? Kan vi ikke få rede på det? Er det overhovedet muligt at få rede på det på en måde, der gør, at disse i forvejen vanskelige forhandlinger kan føres til den afslutning, vi alle har håbet på, nemlig en positiv afslutning?

Jeg synes, det er meget beklageligt, at de radikale og regeringen her har taget et væsentligt element ud af skattereformforhandlingerne og har valgt at bruge pengene på en så unyttig måde. Det beklager jeg.

Vi skal jo behandle disse to lovforslag i folketingets skatte- og afgiftsudvalg. Jeg går ud fra, at der vil komme en række spørgsmål fra skatte- og afgiftsudvalget i anledning af de to forslag. Er det overhovedet muligt at behandle lovforslagene på den måde, lovforslag normalt skal behandles på i folketinget, hvis det er rigtigt, hvad der forlyder her i huset, at de akademiske medarbejdere i ministeriet for skatter og afgifter er gået hjem, har nedlagt arbejdet i protest mod det indgreb i forhandlingsretten, der her foretages over for de offentligt ansatte? Det vil jeg gerne have at skatteministeren giver os nogle oplysninger om. Hvis det er sådan, at problemet breder sig til andre ministerier, rejser det unægtelig endnu større problemer i forhold til folketingets behandling af de forslag, der er til debat i dag.

(Kort bemærkning).

Bo Kristensen (KF):

Jeg er hr. Lykketoft meget taknemlig for, at vi her fik en klar melding om, at det notat, som foreligger, vedkender hr. Lykketoft sig er socialdemokratiets notat. Deri fremregner man en procent pr. automatik på 5, og samtidig giver man en reduktion på 2½ time, som svarer til ca. 4 pct. Det vil altså sige, at vi dér alene er oppe på de 9 pct., og det må man nok sige er overbudspolitik. Men man kan vel egentlig ikke forvente andet af socialdemokratiet i opposition i denne fase, hvor de ikke er interesseret i at føre en fælles indkomstpøolitik.

Jeg troede egentlig, at dette notat var et embedsmandsnotat, som var lavet i socialde-

[Bo Kristensen]

mokratiet og ikke havde været til forhandling, men jeg må konstatere efter hr. Lykketofts bemærkninger, at det politisk er et relevant notat, som socialdemokratiet vil stå bag i de forhandlinger, som finder sted lige for øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg er nødt til at svare hr. Bo Kristensen, at han stadig væk ikke har forstået noget som helst af tankegangen og indholdet i det, socialdemokratiet har sagt om, hvordan en fornuftig overenskomstløsning skulle se ud.

Det, som er det vanskelige kunststykke, vi har lagt op til at prøve at lave på en afbalanceret måde, er inden for en samlet, meget behersket omkostningsstigning at få plads til en betydelig nedsættelse af arbejdstiden, at tage et skridt så stort, at man med rimelighed kan sige, at vi inden udgangen af 1980'erne kan nå den forkortelse af arbejdstiden til 35 timer ugentlig, som er nødvendig, hvis vi på én og samme tid skal løse beskæftigelses- og gældsætningsproblemerne i dette samfund.

Det er altså inden for en meget snæver lønramme, en lønomkostningsstigning på 5 pct. pr. år, at en arbejdstidsforkortelse skal finansieres, og derfor er der ikke noget som helst rigtigt i det, der er sagt om sagen af hr. Bo Kristensen.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal gøre nogle bemærkninger om en række af de konkrete ændringsforslag, i første omgang forslaget om tvangsopsparing.

Det står helt klart, at SF ikke er modstander af tvangsopsparing. I åbningsdebatten foreslog vi selv en sådan som led i et fornuftigt indgreb. Men det, der er forelagt her, kan vi under ingen omstændigheder støtte. Det, der er foreslået, bygger på den skattepligtige indkomst. Det, vi foreslog, bygger selvfølgelig på bruttoindkomsten. Det er blevet påpeget fra mange sider, hvor skævt det er at bruge den skattepligtige indkomst. Jeg skal ikke gentage alle argumenterne, men dog notere mig, at de skatteål, der boltrede sig lige før nytår, nu får en dobbelt gevinst, en helt uventet gevinst af deres manipulationer.

Men der er mange andre ting at hæfte sig ved. Tvangsopsparingen bygger på 1984-ind-

komsterne. Der er jo det særegne, at selvangivelsen er indgivet for lønmodtagernes vedkommende, medens langt de fleste selverhvervende endnu ikke har indgivet deres selvangivelse. Så nu går revisorerne i gang i de små hjem. Netop selverhvervende har meget store muligheder for at forsøge indkomster og navnlig fradragene årene imellem, og nu drejer det sig om at gøre den skattepligtige indkomst for året 1984 så lav som overhovedet muligt.

Dertil kommer, at der er sammenstød med ægtefællebeskatningen. Det har sammenhæng med den fadæse, skatteministeren lavede for et par år siden, da han gik i fjernsynet og for at score billige points forklarede folk, at den nye ægtefællebeskatning skulle de se stort på. De skulle bare udfylde selvangivelsen, som de plejede, for det betød ingen som helst ting. Allerede dengang var det en højst uheldig bemærkning, som skatteministeren vil vide har skabt kaos rundt omkring på skattekontorerne. Masser af mænd opførte fortsat deres kones renteindtægter på deres selvangivelse, og samtidig udfyldte konen en erklæringsselvangivelse, hvor skattevæsenet så opførte nøjagtig samme beløb på hendes, så lige pludselig var de samme beløb opført to gange.

O.k., det kan endda være, at ministeren for at score billige points har lavet kaos i sin egen administration, men nu er det meget værre. Nu gør han sig selv direkte til løgner, for nu betyder det pludselig noget. Masser af de mennesker, der i god tro har fulgt skatteministerens råd i stedet for at opgøre deres selvangivelse korrekt, kommer nu til at betale adskillige tusinde kroner mere i tvangsopsparing. Andre vil pludselig spare flere tusinde kroner af samme grund. Det virker helt tilfældigt.

Vi kan indlysende vente en storm af folk på skattekontorerne for at få ændret denne fordeling. Nu ser jeg, at den situation har ministeren taget højde for ved i bemærkningerne at anføre, at det kan man ikke. Ja men så vil jeg da godt spørge: er det ikke sådan, at såvel skatteydere som skattevæsen inden for en 5 års grænse til enhver tid kan tage selvangivelse og skatteansættelse op til fornyet vurdering? Det kan man jo ikke ophæve ved hjælp af nogle bemærkninger.

Et andet problem: selverhvervende har nu mulighed for at gøre tingene optimalt i mod-

[Rahbæk Møller]

sætning til lønmodtagerne. Hvad vil skatteministeren gøre ved det? Må de selverhvervende tænke i disse regler, hvis lønmodtagerne ikke må det?

Der kunne trækkes andre ting frem. Jeg vil bare nævne én ting mere. Pensionisterne undtages. Det lyder vældig godt, og nu tænker vi alle sammen på den stakkels pensionist med 42.000 kr. i årlig indkomst, men denne kommer under ingen omstændigheder til at betale tvangsopsparring. Det er helt andre indkomstgrupper, og så er det egentlig lidt ejendommeligt. Hvorfor skal en person, der tjener flere hundrede tusinde kroner om året, lige pludselig slippe for at betale tvangsopsparring, bare fordi vedkommende er over 67 år?

Hvis det endelig skulle være, var det måske mere børnefamilierne, der havde brug for en lettelse. De får en lettelse på 6.000 kr. pr. barn. Det er ikke meget i forhold til, hvad det koster at have et barn.

Med andre ord: dette er et makværk. SF går helt klart imod.

Selskabsskatten forhøjes nu. Det imødekommer et gammelt ønske hos SF, det skal ikke skjules. Specielt for at begrænse skattefiduser er det nødvendigt at få hævet selskabsskatten. Men også her er der et par ting, jeg undrer mig over.

For det første bygger dette indgreb på 1985-indkomsten. Mens de andre indgreb træder i kraft øjeblikkelig, er dette altså noget, der skal indbetales i slutningen af 1986, men regeringen begynder at bruge disse penge 1. oktober 1985. Med andre ord: man bruger provenuet af en ekstraskat, et helt år før provenuet kommer ind. Jeg troede egentlig, denne regering interesserede sig for statsunderskuddet. Hvad skal der ske med de 2,4 mia kr., der mangler et helt år?

En anden ting, jeg godt vil bringe frem, er forholdet mellem staten og kommunerne, hvor man nu forskyder balancen. Hidtil har det været sådan, at af de 40 pct., der opkræves i selskabsskat, er de 34 pct. gået til staten og de 6 pct. til kommunerne. Nu øger man den statslige andel til 44 pct., mens den kommunale er uændret. Jeg synes, det var rimeligt i forbindelse med en forhøjelse også at forhøje den kommunale andel. Det vil især tilgodese nogle af de centerkommuner, der i forvejen er i vanskeligheder.

Jeg skal også sige et par ord om pris- og avancebegrænsningen, om indgrebet mod vederlag og tantieme m.v. For at tage det sidste først: det undrer, at der er en ting, der mangler, som plejer at være der, nemlig udbyttebegrænsningen. Den er væk. O.k., den plejer ikke at være meget værd. Den plejer at være en slags røgslør, som regeringen breder ud for at dække over de andre indgreb. Alligevel studser man over, at regeringen nu fører så uforfalsket klassepolitik, at den ikke engang gider brede dette røgslør ud.

Når det drejer sig om pris- og avancebegrænsningen, er der de sædvanlige huller, og SF vil som vanligt gå ind i udvalgsarbejdet og grundigt bestræbe sig på at lukke de huller, der er.

Der er én ting, der undrer mig: der står intet i bemærkningerne om ekstraordinært personale til monopoltilsynet. Det plejer der at gøre. Hvis det kun er de sædvanlige 16 kontrollanter, der skal rundt og kontrollere 150.000 virksomheder, så giver jeg ikke meget for det prisstop. Jeg håber, ministeren kan fortælle os noget om, hvad man agter at gøre, for at kontrollen bliver rimeligt effektiv.

Der er en anden ting, der undrer mig i forbindelse med prisstoppet: hvor er huslejestopet blevet af? Det plejer også at være med i den forbindelse, men det mager helt denne gang.

Endelig er der realkreditindgrebet. Det er måske det, vi har mindst imod i og med, at det vitterlig er sådan, at realkreditinstitutterne i mange tilfælde, når folk skal have lån til ombygning, energibesparelser osv., har tilbudt væsentlig større lån end det, selve ombygningen koster. At man derfor nu griber ind og beder om mere præcise regler, vil vi såmænd ikke vende os imod, og vi vil da også se velvilligt på det i udvalget.

Men der er lige et par ting, jeg studser over. Den ene er, at man hæver bundgrænsen til 30.000 kr. Hvorfor er det hensigtsmæssigt? Det andet er, at man begrænser lånemuligheden ved ejerskifte. Det forstår jeg slet ikke. Jeg kan ikke se andet, end at det, man nu gør, er at skubbe flere over på det halvgrå pengemarked, som pantebrevsmarkedet består af.

Afslutningsvis skal jeg sige, at de ting, jeg her har behandlet, har været alibiet for de drastiske nedskæringer i reallønnen, som

[Rahbæk Møller]

indgrebet i overenskomsterne medfører. Det mest omfattende indgreb, tvangsopsparringen, er så talentløst udformet og så skævt i sine virkninger, at vi er tvunget til direkte at gå imod det. De andre er mere eller mindre virkningsløse forsøg på at lave et røgslør.

Vi kan ikke købe denne pakke.

Ole Henriksen (SF):

Jeg skal i hvert fald fortrinsvis beskæftige mig med lovforslag nr. L 206 om kollektive overenskomster m.v. Det er jo det lovforslag, der i hvert fald også er blevet betegnet som en skandale, og det synes jeg er en mild betegnelse, men det er vel sådan, at vi her i folketinget ikke kan bruge stærkere udtryk om den slags lovforslag.

Vi mener fra SFs side, at det er rendyrket klassepolitik. Det forgylder arbejdsgiverne og gør det på lønmodtagernes bekostning, og det garanterer for, at der fortsat vil være et reallønsfald for de samme lønmodtagere i hvert fald i de næste 2 år. Meget tyder også på, at der er tale om et stykke regulært bestillingsarbejde fra Dansk Arbejdsgiverforening til regeringen, og jeg mener også, at Arbejdsgiverforeningen har været indstillet på dette. Hele deres attitude under de lange forhandlinger med LO og med andre faglige organisationer har jo vist, at det er de korslagte armes politik, Arbejdsgiverforeningen har anvendt, og så har man bare ventet på, at dette tidspunkt kom. Derfor er regeringen altså nu i den situation, at den har måttet opfylde arbejdsgivernes egentlige ønsker, nemlig et indgreb. Det, som arbejdsgiverne tilbød i allersidste ende, var jo et forslag, som rent beløbsmæssigt ikke ligger ret langt fra det, som er indeholdt i dette lovforslag.

Vi afviser altså lovforslaget ikke blot ud fra dets reelle indhold, men også af principielle grunde. Der er givet én times arbejdsnedsættelse i januar 1987, og det mener vi er en hån mod fagbevægelsen. Netop dette krav om arbejdstidsnedsættelse var et hovedkrav fra fagbevægelsens side, og det, man havde ønsket, var at komme ned på 35 timer.

Jeg tror godt, at man kunne have forhandlet sig til en kortere arbejdstid over en kortere periode med fagbevægelsen. Man havde måske ikke fået de 35 timer på én gang, men her er det altså den 1. januar 1987, og vi tror altså ikke på, at denne arbejdstidsnedsættelse

på 1 time f.eks. vil have nogen som helst beskæftigelsesmæssig effekt. Det vil ikke lykkes at få ret mange flere i beskæftigelse af de 300.000, som i dag er arbejdsløse. En sådan arbejdstidsnedsættelse vil jo blive spist op af øget tempo og øget produktivitet og akkorder osv. og ved indførelse af ny teknologi. Der er altså ikke meget at hente i beskæftigelsesmæssig henseende i dette forslag.

Det andet hovedkrav fra fagbevægelsen var indførelsen af et lavtlønsværn, der, efter at man har stjålet dyrtidsportionerne, skulle sikre, at i hvert fald de lavtlønnede fik en regulering, der fulgte pristallet. Heller ikke det har man syntes var et retfærdigt krav at føre igennem hverken fra arbejdsgiverside eller fra regeringens side. Det viser jo klart, at der jo ikke engang er plads til at lave et lavtlønsværn inden for de lønpuljer, der er afsat, hvis man både skal tilgodese de almindelige lønjusteringer og de specielle krav, som jo slet ikke har været forhandlet under denne overenskomst.

SF kan altså ud fra dette indhold heller ikke medvirke til dette lovforslag.

Også af mere principielle grunde forkaster vi forslaget. Det er vores grundlæggende opfattelse, at frie overenskomstforhandlinger og overenskomster sluttet af parterne selv er en fundamental og demokratisk rettighed. Det har vi også hævded, når det har været socialdemokratiske regeringer, der har grebet ind i overenskomsterne. Vi mener, at en overenskomst er et øjeblikkeligt udtryk for styrkeforholdet mellem parterne. Det er den, der skal vejes af på guldvægte, det er den, der bliver en hårfin balance, så en overenskomst netop kan bære i de 2 år fremover, uden at der bliver uro på arbejdsmarkedet, og det er jo netop det, et folketingsindgreb ikke løser. Det forrykker helt stensikkert denne hårfine balance i forholdet mellem parterne.

Jeg forstår også, at næsten samtlige de borgerlige ordførere er modstandere af indgreb i overenskomsterne, og det er jo glædeligt at høre, men vi andre har altså til gode at få at vide, hvornår man ikke vil gribe ind, hvornår man vil lade en konflikt fortsætte. Vi skal jo tilbage til 1973, hvor en konflikt fik lov at løbe ud, og hvor parterne fik lov selv at forhandle det færdig efter 3½ uges konflikt; dengang fik man 1½ times arbejdstidsnedsættelse. Dengang kunne det lykkes, men siden har vi ikke set noget til, at en så-

[Ole Henriksen]

dan løsning er blevet anvendt, hverken af socialdemokratiske regeringer eller af borgerlige regeringer.

Regeringen er altså i færd med at skabe uro på arbejdsmarkedet, og vi er også af principielle grunde modstandere af at få disse statsligt dirigerede overenskomster. Det kan undre, at netop den borgerlige og liberale regering og borgerlige og liberale politikere står heroppe og siger, at man ønsker at gribe ind, medens man til daglig hævder det princip, at man ud fra sine almindelige filosofiske og politiske standpunkter er tilhænger af kræfternes frie spil og fri indkomstdannelse og frihed i al almindelighed. Men det må åbenbart være en frihed, som man kun vil lade gælde for arbejdsgiverne og for kapitalens interesser, men ikke for lønmodtagerne og for lønmodtagernes organisationer.

En af statsministerens begrundelser for at gribe ind var, at varmforsyningen fra Nordkraft til borgerne i Ålborg blev konfliktramt, og at der ikke var givet dispensation, og der var ikke givet dispensationer nok. Jeg tror nok, der er givet ret så mange dispensationer fra både fagbevægelsens og fra arbejdsgivernes side, men på det tidspunkt, statsministeren holdt sin tale her, var der jo rent faktisk givet dispensation for, at dette kraftvarmeværk oppe i Ålborg kunne gå i gang.

Her skal jeg indskyde, at vi i SF ikke er særlig store tilhængere af, at man lukker den slags kraftvarmeværker og også får befolkningen vendt imod konflikten, så vi synes, at der på et tidligere tidspunkt burde være givet dispensationer til det. Den egentlige årsag til, at det kommer så vidt, er jo, at alle disse ofentligt ejede og koncessionerede selskaber, eller mange af dem, i dag er medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening, og det er klart, at der da også kommer en pris, der skal betales, når man som offentligt ejet virksomhed har meldt sig ind i en arbejdsgiverorganisation. Så må prisen også nogle gange blive ret dyr, idet man i de områder også kommer ud i en konflikt, og det er det, det drejer sig om i dette tilfælde. Vi har jo et forslag liggende om dette spørgsmål, og det ville være godt, om vi i udvalget fik støtte fra regeringspartierne til, at dette forslag blev gennemført, så sådanne selskaber ikke var medlemmer af Arbejdsgiverforeningen mere. Så kunne forbrugerne jo også slippe for at betale arbejdsgiverkontingent, når de betaler deres elreg-

ninger og deres varmeregninger; det sker jo rent faktisk i dag.

Jeg vil slutte med at opfordre den samlede fagbevægelse til at sætte alle kræfter ind imod denne minusoverenskomst. Det tilkommer ikke SF at give anvisninger på, hvordan disse kræfter skal bruges, men der er jo en hel del fantasi til stede, og det vil vi opfordre til fra SF.

Derudover vil vi opfordre LO og arbejdsorganisationerne, fagbevægelsen i almindelighed, til at begynde at spekulere over, på hvilken måde man kan få flyttet de hegnspæle, som Thomas Nielsen snakkede om for 10 år siden, så de bliver flyttet fremad og ikke tilbage, således at man kan lave nogle landvindinger. Jeg vil også gerne opfordre socialdemokratiet til herinde at være med til at flytte på de hegnspæle, således at lønmodtagerne igen kan få tillid til fremtiden, og således at vi igen kan få en samlet, aktiv fagbevægelse. Det er jo sådan set det, vi trænger mest til i den nuværende situation.

Svend Andersen (S):

Flere af de borgerlige partiers ordførere har kaldt dette for en helhedsløsning. Ja, der er endda nogle, der har sagt, at det er en helhedsløsning med social balance. Det kan vi ikke være enige i, og jeg skal pege på et par områder, hvor denne balance i hvert fald ikke er til stede.

F.eks. er udbyttet efter aktie- og anpartsselskabsloven ikke begrænset på nogen måde. Nu ved jeg godt, at regeringen nok vil påstå, at det ikke er nødvendigt, når aktieselskabsskatten forhøjes, men det, at skatten fjerner en del af en virksomheds overskud, forhindrer jo ikke en bestyrelse i et aktieselskab i frit at bestemme, hvor store beløb man vil bruge til udbytte til aktionærerne, hvis da overskuddet er til stede, ligesom der heller ikke er nogen begrænsninger i retten til frit at udstede friaktier og til at tildele sig selv øgede og omkostningsfrie formuer.

Nu ved jeg godt, at dette her jo ikke er noget, der er blevet lavet fra den ene dag til den anden, det har været under forberedelse i lang tid, og derfor må vi tage det som udtryk for, at det er regeringens opfattelse, at aktionærer frit skal have lov til at kunne stige i udbytte, at man frit skal kunne modtage friaktier. Det er altså en form for overskuds-

[Svend Andersen]

deling uden nogen som helst form for social balance. Det er noget, regeringen er parat til at indføre, samtidig med at lønmodtagernes indtægter begrænses, samtidig med at pensionisternes forventede velstandsstigning fjernes – det er blevet bekræftet her tidligere på dagen – og i en situation, hvor dagpengene til de arbejdsløse og til de syge allerede for længst er blevet begrænset.

Et andet område, hvor regeringen lader det stå frit, er huslejeområdet. Der er ikke gjort noget for, at huslejerne i de uregulerede områder kommer under kontrol – nu synes jeg, boligministeren skulle benytte lejligheden til at høre efter. Regeringen vil jo nok få sine forslag vedtaget ved hjælp af det radikale venstre, men så meget mere urimeligt er det jo, at huslejen i omkring 165 af landets uregulerede kommuner frit kan få lov til at stige, medens de familier, der bor i disse boliger, får deres indkomster begrænset og i forvejen har fået deres boligsikring og boligydelse forringet.

Derfor er det lovforslag, socialdemokratiet har fremsat om regulering af huslejerne i de uregulerede områder, blevet mere aktuelt, og det er også vores opfattelse, at det er et forslag, der nu bør tages frem og bør vedtages, så vi kan sikre ensartede lejer i landet, indtil vi får en ny lejelov. Det er at stille boligtagerne i de uregulerede områder i en helt urimelig situation, når vi ved, at boligministeren og andre for længst har gjort opmærksom på, at vi fra den 1. januar 1986 kan vente en ensartet lejefastsættelse i samtlige landets kommuner, og det er en situation, vi ser hen til med forventning.

Men vi finder det helt urimeligt, at vi samtidig siger til grundejerne i disse kommuner: nu har I 9 måneder til frit at sætte jeres huslejer op, og først fra den 1. januar 1986 kan I forvente, at der sker en regulering. Derfor har vi altså vanskeligheder ved at forestille os, at det radikale venstre stiltiende kan gå med til, at denne situation får lov til at passere. Vi vil derfor i udvalget sikre os, at dette lovforslag bliver taget frem og kommer frem til endelig behandling her i folketinget, samtidig med at der skal tages stilling til de øvrige af regeringens forslag.

Flemming Hansen (KF):

Jeg vil gerne komme med nogle betragtninger om lovforslag nr. L 214 om begrænsninger i stigningen i avancer og priser.

Lovforslaget sigter mod at skabe størst mulig lighed mellem lønmodtagernes indkomststigning og de selvstændige erhvervsdrivendes indkomster i den 2-årige periode, lovforslaget er begrænset til. Vi er tilfredse med, at der, hvad angår virksomhederne inden for industri, håndværk og handel, er tale om en begrænsning af avancerne og ikke et egentligt prisstop. Et egentligt prisstop vil også være ganske unødvendigt, når man tager den behårde konkurrence i betragtning, som hele det danske erhvervsliv befinder sig i. Den fri konkurrence på et frit marked er den bedste garanti for, at forbrugerne altid sikres den laveste pris, og ingen offentlig myndighed kan styre dette bedre.

Det er klart, at indgreb i virksomhedernes avanceberegning ikke er behagelige indgreb, men vi har i det konservative folkeparti den holdning, at det i den situation, vi befinder os i, er helt nødvendigt, at alle i det danske samfund skal stilles mest muligt lige i indkomstudviklingen. Lovforslaget nævner en række omkostninger, som der er mulighed for at indregne ved beregning af virksomhedernes avance. Her er selvfølgelig især de lønstigninger, der fremkommer som en del af den samlede helhedsløsning, overordentlig vigtige, men også andre omkostningsstigninger, som virksomhederne ikke selv har indflydelse på, er væsentlige.

Vi finder det endvidere meget vigtigt at understrege bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, hvor der er anført følgende:

»Med henblik på at fremme investeringerne er det hensigten, at adgangen til at indregne øgede afskrivninger skal have en så hurtig virkning som muligt. Det endelige beløb til afskrivninger vil i princippet først kunne konstateres efter et regnskabsårs udløb, men for at opnå den nævnte hensigt vil et realistisk budget kunne lægges til grund ved bedømmelsen af omfanget af de stigninger, som kan tillades indregnet.«

Netop dette hensyn er vi sikre på vil medvirke til at øge investeringerne i erhvervslivet.

Når det drejer sig om lovforslagets afsnit om de liberale erhverv, er det ikke muligt på samme måde som for det øvrige erhvervsliv at foretage en avanceberegning. Det er derfor

[Flemming Hansen]

rigtigt, at der foreslås et egentligt prisstop for takster og honorarer for at sikre den højest mulige grad af ligestilling med det øvrige erhvervsliv og med lønmodtagerne i det hele taget. Selv om der er tale om et prisstop, finder vi det tilfredsstillende, at man også har givet denne gruppe erhvervsudøvere mulighed for at dække visse omkostningsstigninger ind på linje med det øvrige erhvervsliv.

Lad mig til slut sige, at vi i det konservative folkeparti finder det positivt, at der i bemærkningerne til lovforslaget er anført, at man af hensyn til lovens begrænsede varighed vil varetage administrationen af loven inden for monopoltilsynets nuværende bevilningsramme. Det er i overensstemmelse med regeringens politik: at begrænse de offentlige udgifter.

Vi anbefaler lovforslaget og vil medvirke til hurtig udvalgsbehandling.

Svend Åge Petersen (KF):

Forbruget i Danmark er alt for stort. Alene i februar i år var underskuddet på betalingsbalancen på over 2 mia kr. Dette må ikke fortsætte, og derfor skal der nødvendigvis ske begrænsninger i forbruget. Regeringen foreslår, at der inden for realkreditens område ændres på to punkter, dels ved ejerskiftebelåningen, dels ved lån til vedligeholdelse, opretning og forbedring og ved om- og tilbygning af ejerboliger.

Fra det konservative folkepartis side er vi enige i, at det er nødvendigt at begrænse udstedelsen af obligationer. Ejerskiftebelåningen i realkreditinstitutter for ejerboliger androg i 1984 næsten 18 mia kr. Alene denne talstørrelse berettiger til, at der bremses lidt op.

I pressen har det været omtalt, at ejerskiftebelåningen skulle nedsættes fra 80 pct. til 40 pct. af den kontant omregnede handelspris. Hvis det virkelig havde været tilfældet, ville det have givet problemer ikke blot med hensyn til mobiliteten i det danske samfund, men også med hensyn til en uønsket vækst i det grå pantebrevsmarked. Men boligministerens forslag går netop ikke på en reduktion til 40 pct., der er derimod tale om en beskedent reduktion fra 80 pct., som blev vedtaget i 1982, til 70 pct. Hvis denne reduktion mod vor forventning skulle vise sig at have en negativ virkning f.eks. på mobiliteten i sam-

fundet, vil vi gerne fra det konservative folkepartis side sige, at vi ønsker at tage denne lånebegrænsning op til fornyet drøftelse.

Realkreditinstitutterne har i 1984 effektueret lån for næsten 9 mia kr. til om- og tilbygninger. En ikke uvæsentlig del af dette beløb er gået til et forøget privatforbrug. Det har nemlig i praksis ikke været muligt at begrænse lånemulighederne til kun at omfatte lån til om- og tilbygninger i ejerboligerne. I de sidste par år er der også blevet lånt ganske meget til det såkaldt sorte arbejde. Hvis nogen skulle være i tvivl, så er sort arbejde noget, som mange danskere, rigtig mange danskere, udfører for hinanden, og hvor der ikke udstedes en skriftlig kvittering for betalingen. Det vil med andre ord sige, at der heller ikke fremkommer hverken moms eller skattebetaling i forbindelse med arbejdets udførelse. Tro ikke, at det er en sjælden foreteelse. Efter 3 års praktiske erfaringer i den långivende branche vil jeg godt påstå, at sort arbejde udgør et sted mellem 20 og 30 pct. af det samlede arbejde i forbindelse med om- og tilbygninger. Derfor er vi overordentlig godt tilfredse med, at der ifølge lovforslaget fremover skal foreligge dokumentation i form af regninger fra momsregistrerede firmaer for det udførte arbejde, der ønskes belånt. Dette vil gøre det samfundsskadelige sorte arbejde langt mindre attraktivt.

Kreditforeningerne skal fremover kun give lån til om- og tilbygninger, når der er tale om beløb af størrelsesordenen over 30.000 kr. Denne minimumsgrænse gælder dog ikke for pensionister. Her er igen tale om en forbrugsbegrænsende foranstaltning, en meget nødvendig foranstaltning. Det kræver blot ikke særlig megen fantasi at forestille sig, at denne minimumsgrænse, der kun skal gælde for kreditforeningerne, kan undergraves af landets pengeinstitutter, ja, det kan vel egentlig med rette frygtes, at pengeinstitutterne vil sætte meget kraftigt ind på dette behagelige nye låneområde. Det bør pengeinstitutterne nok herfra advares imod at gøre.

Det konservative folkeparti ser nødvendigheden af, at det alt for store privatforbrug begrænses, og vi har ingen ønsker om at flytte belåningsmulighederne fra kreditforeningerne til pengeinstitutterne. Det løser jo ikke vores problemer.

Lovforslaget sikrer, at lånsøgere, der har handlet i tiltro til den hidtil gældende lov,

[Svend Åge Petersen]

også vil få det tilbudte lån effektueret. Det er jo ganske rimeligt.

Fra det konservative folkepartis side vil vi gerne medvirke til et grundigt og meget hurtigt udvalgsarbejde.

Carsten Andersen (SF):

Den part på arbejdsmarkedet, der har været den groveste overenskomstbryder i den seneste tid, er regeringen, og med dette overgreb begår regeringen endnu et alvorligt brud på arbejdsmarkedets spilleregler. For det offentlige område får dette overgreb særlige konsekvenser. Efter 3 måneders genforhandlinger postulerer de offentlige arbejdsgivere et sammenbrud helt i tråd med de private arbejdsgivere for at undgå, at der bliver frie forhandlinger. Denne kyniske arbejdsgiverpolitik gennemfører regeringen, samtidig med at man kører en moderniseringsplan for den offentlige sektor, frikommuneforsøg og forsøg med bedre publikumsbetjening for at vise, at den offentlige sektor kan fungere bedre.

Forestiller regeringen sig, at den kan få et godt samarbejds-klima ved at holde de offentligt ansattes organisationer for nar i forhandlingerne, ved ensidigt at fastsætte lønningerne lavere end på det private arbejdsmarked og ved at gøre løsningerne på de specielle krav betydelig vanskeligere ved kun at ned-sætte tre paritetiske nævn for at løse aftale- og overenskomstforhold for ca. 800.000 ansatte i den offentlige sektor?

Finansministeren har med denne arbejds-giverpolitik vendt sig imod medarbejderne i den offentlige sektor, og offentligt ansatte, såvel tjenestemænd som overenskomstansatte, må overveje konsekvenserne af regeringens trampen hovedaftaler, samarbejdsaftaler, under fode. Det er forståeligt, hvis offentligt ansatte trækker sig ud af samarbejds-udvalg, teknologiudvalg og andre forsøgsordninger, som er i gang i den offentlige sektor. Det er forståeligt, at offentligt ansatte ophører eller ønsker at ophøre med at deltage i diverse moderniseringsprojekter, for det er ikke et samarbejde, det er ikke modernisering, regeringen vil. Nej, det er god gammel-dags konservativ arbejdsgiverpolitik, som man nu vil føre igen på det offentlige område.

Hvis offentligt ansatte, såvel tjenestemænd som overenskomstansatte, lader regeringen slippe af sted med dette overgreb, uden at regeringen får skrammer, vil de gang på gang få at vide, at offentligt ansatte har vist forståelse for regeringens økonomiske problemer og for regeringens politik. Det er nødvendigt, at offentligt ansatte, særlig tjenestemændene, bakker op bag de aktioner og demonstrationer, der finder sted i morgen, på mandag og på tirsdag, for at vise, at man ikke er til sinds at følge regeringen i den arbejdsgiverpolitik, den samarbejdspolitik og de fremskridt.

Offentligt ansatte vil noget andet. Offentligt ansatte vil meget gerne være med til at lave bedre publikumsbetjening, en bedre offentlig sektor, og det får man ved at skabe et bedre arbejdsklima og ved at lave samarbejde med ansatte i den offentlige sektor og ikke modarbejde dem.

Knud Damgaard (S):

Et par bemærkninger til ændringerne i realkreditloven. Interessant er det nemlig, at den lånegrænse på 80 pct. for ejerskiftelån, som nu antastes, blev trukket ned over hovedet på den tidligere, socialdemokratiske regering. Og hvem var det, der gjorde det? Det var såmænd regeringspartierne, det radikale venstre og fremskridtspartiet.

Hvad begrundede man dette forhold med? Ja, fra de konservative over rækken af ordførere gik et par elementer tydeligt igennem, udtrykt eksempelvis af ordføreren for det konservative folkeparti, fru Agnete Laustsen, der sagde: »Vi ved jo alle, at mulighederne for at få finansieret ejerskifte har været så stramme, at i stedet for at benytte den organiserede realkredit, hvorved man kunne opnå en fornuftig og hensigtsmæssig belåning, har man måttet vejen om ad pensionskasselån eller har måttet ty til det grå pantebrevs-marked.«

Nu fik man altså de 80 pct. igennem, og vi bidrog selv til det, og nu ønsker man af forbrugsbegrænsende grunde at nedsætte lånegrænsen til 70 pct. Man har tilsyneladende glemt, at den tidligere boligminister, hr. Erling Olsen, foreslog en opdeling af lånemulighederne ved ejerskifte i to grupper, nemlig en på 40 pct., som skulle være 20-årige lån, og resten op til de 80 pct. 15-årige lån. En

[Knud Damgaard]

gennemførelse af det sidste ville have medført en stærkere opsparing og en tilsvarende forbrugsbegrænsning. Nu lader det til, at man ser bort fra det indlysende, at man nu vil komme til at opleve, at nedskæringerne fra 80 til 70 pct. vil medføre en række af de ulemper, man selv pegede på. Der er nemlig ikke tvivl om, at nedsættelsen af lånegrænsen vil genoplive det grå pantebrevsmarked, som vi troede vi havde fået grundigt kvalt.

Regeringens håndslag har heller ikke været særlig godt i denne sag. Vi tror, det ville have været bedre at binde et lånebeløb for realkrediten mellem 70 pct.- og 80 pct.-grænsen på en spærret konto i en vis periode fremfor at nedsætte lånegrænsen. Det ville virke lige så forbrugsbegrænsende og ikke på samme måde genoplive det grå pantebrevsmarked.

Det er i øvrigt også interessant, hvad man i sin tid skrev i bemærkningerne til det forslag, de nævnte partier fremsatte. Man sagde:

»Der ses derfor ikke at være pengepolitiske begrundelser imod at lade den organiserede realkredit overtage en større del af ejerskiftefinansieringen. Tværtimod vil en højere realkreditbelåning ved ejerskifte nedsætte flytteomkostningerne og dermed øge mobiliteten på bolig- og arbejdsmarkedet, og ikke mindst de meget anvendte sælgerpantebreve med krav om ekstraordinære ejerskifteafdrag har virket hæmmende på omsætningen af især ejerboliger og har hermed dæmpet nybyggeriet.«

Jeg synes nok, at dette er vigtigt, og at det ville have været rimeligt, om regeringen og det radikale venstre i denne forbindelse havde foreslået en nedsættelse af lånerammen, og at nedsættelsen af lånerammen i givet fald blev fulgt op af et forbud mod ejerskifteafdrag i sælgerpantebreve.

Når den forhøjede lånegrænse efter partiernes opfattelse ville få den virkning på mobilitet og nybyggeri, som man talte om i bemærkningerne, så må vi altså nu modsætningsvis fastslå, at nedskæringerne på lånegrænsen vil påvirke nybyggeriet negativt. Det er for os noget overordentlig vigtigt. Når vi tilmed ser det i sammenhæng med andre ulykkelige nedskæringer på nybyggeriområdet, kan vi i hvert fald roligt fastslå over for statsministeren, at det ikke er på nybyggeriområdet, at statsministeren får opfyldt sin

drøm om den større beskæftigelsesgrad, der indgår i lovforslagene.

Anker Jørgensen (S):

Jeg vil gerne understrege en ting, som jeg mener ikke er blevet understreget stærkt nok i debatten her i folketinget, og det er, at regeringen i virkeligheden har startet en helt ny praksis, har indført et helt nyt princip for indgreb på arbejdsmarkedet.

Jeg synes, det er vigtigt at sige dette, fordi det måske også fortæller noget om, hvorfor der ikke har været reelle forhandlinger på arbejdsmarkedet. Sagen er jo, at der i denne situation ikke har foreligget noget mæglingforslag; det ved vi. Der har derfor heller ikke været det at bygge på, men der har været et tilløb til en skitse, men selv denne skitse har regeringen set fuldstændig bort fra, og det vil sige, at man næsten griber ud i luften efter det grundlag, der skal bruges til at løse en kommende 2-årig overenskomstperiode på.

Derfor må man selvfølgelig spørge: hvorfor er det nu gået så galt? Og så er det, jeg vil komme med den påstand, at det jo ærlig talt er, fordi der reelt, om ikke formelt, har foreligget en aftale, en overenskomst, mellem Dansk Arbejdsgiverforening og regeringen. Det er vel også lige ved at være den eneste overenskomst, der overhovedet er indgået, og de to parter har end ikke haft behov for, at forligsmanden skulle assistere dem. Dansk Arbejdsgiverforening vidste i denne situation til punkt og prikke, hvor den havde sine politiske venner. Regeringen gør og regeringen har gjort, præcis som Dansk Arbejdsgiverforening ville have at den skulle gøre. Det er derfor, forhandlingerne på arbejdsmarkedet mellem Landsorganisationen og Arbejdsgiverforeningen ikke er lykkedes. Man har vidst hele tiden, at sådan lå det, og selv da forligsmanden forsøgte at mægle og også kom med en skitse, måtte man altså konstatere, at der ikke var muligheder for at blive enige. Derfor, på grund af denne overenskomst, blev forhandlingerne på arbejdsmarkedet temmelig intetsigende, og måske mere end nogen sinde kunne man tale om, at det hele var lidt af et mummespil.

Alligevel er det vigtigt for socialdemokratiet at understrege, at det er forbavsende, at det alligevel er lykkedes de faglige organisationer at rokke ved denne fuldstændig ensi-

[Anker Jørgensen]

dige arbejdsgiverfront og borgerlige front, forstået på den måde, at det jo trods alt er lykkedes i forligsinstitutionen og med forligsmandens hjælp at lave noget, der måske kunne være blevet grundlaget for en overenskomst. Jeg tænker på den skitse, der sagde 3½ pct. det første år og 4½ pct. det andet år og altså indeholdt en arbejdstidsforkortelse på 1½ time. Jeg synes, at det skal med i billedet. Der er dem, der har sagt her fra talerstolen, at det er et nederlag for parterne på arbejdsmarkedet, at de ikke kunne enes. Når man nu har den forklaring på tingene, som jeg har – og jeg mener, at den er rigtig – så må man sige, at det ikke er så forfærdelig svært at forstå, hvorfor de ikke kunne enes. Men når man taler om nederlag, så vil jeg sige: nej, der er også tale om en sejr. Det er trods alt en sejr for Arbejdsgiverforeningen; den har nu i dag fået eller vil i hvert fald i løbet af et par dage få sin vilje.

Det, jeg mener at man med rette kan kritisere regeringen for, er ikke, at den fører indkomstpoltik, men at den fuldstændig entydigt fører lønpolitik, og især, at den overbelastet det begreb, der hedder indkomstpoltik, som et led i den samlede økonomiske politik. Så skal det naturligvis gå galt.

Det er derfor, socialdemokratiet også har lagt sine synspunkter frem til, hvad der burde være alternativet. Jeg skal kun omtale det i ganske få ord.

For det første tanken om arbejdstidsforkortelse. Regeringens – af de radikale støttede – lovforslag indeholder jo reelt ingen arbejdstidsforkortelse i denne overenskomstsituation. Socialdemokratiet derimod foreslår – ikke som bare overbud, men som værende inden for en meget stram ramme – at arbejdstiden i løbet af overenskomstperioden forkortes med 2½ time. Det er ikke noget, der kan komme som den store overraskelse for folketinget, for det er jo præcis det, vi har sagt i det program, som igen og igen har været omtalt her i folketinget, »Den solidariske vej«. I virkeligheden når vi med 2½ time halvdelen af vejen til det, der er målet, ikke blot som et led i at få en bedre beskæftigelse, men også fordi det er meget nødvendigt i forbindelse med den teknologiske udvikling, som forestår, som er i gang, og som man måske i en aktuel overenskomstsituation ligesom ser bort fra. Men her skal vi huske, at dette ikke er en løsning for i morgen og i

overmorgen, det er en løsning for 2 år. Der er det vigtigt, at vi kommer i gang med kortere arbejdstid, ikke mindst når man tænker på den teknologiske udvikling.

Og når man nu taler om den store ramme, som vi har lagt op til, så er socialdemokratiets forslag jo et forslag, som ikke bygger på det meget betænkelige forslag, som regeringen har fremsat, nemlig at arbejdstidsforkortelsen skal betales over skattepengene, over statsubsidier. All right, lad det være en måde at gøre tingene på, men i denne situation, hvor man i øvrigt taler om stramning af finanspolitikken, forekommer det at være en letsindig måde at gøre det på.

Det andet spørgsmål i forbindelse med socialdemokratiets forslag er, at de 5 pct., som vi altså lægger op til, først og fremmest er til arbejdstidsforkortelsen; så er der noget til de lavtlønnede, og når det gælder den almindelige lønmodtager, så må vi, jeg havde nær sagt med beklagelse, sige, at der nok for de fleste næppe kan blive tale om stigninger, som medfører, at man kan få reallønsopgang, måske endda kun lige kan holde skindet på næsen. Kun de lavtlønnede får lidt mere. Det er altså det, som vi foreslår, men som alligevel er markant anderledes end den reallønsnedgang og den totalt perspektivløse arbejdstidspolitik, der ligger i regeringens forslag.

Derfor kunne socialdemokratiets forslag være en løsning på situationen, hvor man tager hensyn til dem, som arbejder på arbejdsmarkedet, hvor man også lytter til, hvad de har af synspunkter, tanker og interesser, medens det, regeringen har lagt frem, er forslag, som ikke er egnede til at fremme samarbejdet på arbejdspladsen. Og i hele den økonomiske og arbejdsmarkedspolitiske situation er der i høj grad behov for at finde løsninger, som kan fremme samarbejdet og også kan tage hensyn til mulighederne for produktivitetsoption.

Lenger (VS):

Det lyder som en voldsom forhøjelse, når regeringen foreslår, at selskabsskatterne skal stige fra 40 pct. til 50 pct., og det er også meningen, for så kan regeringspartierne ordførere stå her og sige, at der er tale om et socialt afbalanceret indgreb, som det hedder.

[Lønger]

Men realiteterne er helt anderledes. Når erhvervslivet er begunstiget med alle hænde afskrivningsfiduser, så bliver både skattegrundlag og provenu ganske overskueligt, hvad enten vi taler om en selskabsskat på 40 pct. eller på 50 pct. Det, vi taler om, er under alle omstændigheder noget, der kun er af størrelsesordenen 3-4 pct. af de samlede offentlige indtægter.

Dertil kommer, at selskabsskatten under alle omstændigheder skulle være forhøjet i forbindelse med en kommende skattereform, og derfor er forslaget politisk helt omkostningsfrit for regeringen. For resten er det også økonomisk omkostningsfrit for erhvervslivet. Merprovenuet betales nemlig tilbage til arbejdsgiverne. Ja, det gør det faktisk allerede, før det er kommet hjem i statskassen, i form af de lavere arbejdsgivertilskud til bl.a. arbejdsmarkedsuddannelserne.

Når dette er sagt, vil jeg dog gerne tilføje, at VS alligevel stemmer for forslaget om at forhøje selskabsskatten ud fra den betragtning, at isoleret set er en forhøjet selskabsskat bedre end en selskabsskat, der ikke er forhøjet.

Forslaget om bunden opsparing har den samme funktion: at få det hele til at se ud, som om det ikke kun er lønarbejderne, der skal holde for. Men også denne realitet er anderledes. Forslaget er tilfældigt, og forslaget er virkningsløst. Det er tilfældigt, fordi den skattepligtige indkomst bruges som beregningsgrundlag, og lige så lidt i denne som i andre forbindelser er den skattepligtige indkomst udtryk for skatteevnen, fordi indkomståret 1984 anvendes som grundlag, hvilket ikke nødvendigvis udtrykker noget om skatteevnen for 1985 og da slet ikke for de kommende år, hvor den bundne opsparing fortsat er bunden, og fordi en stor del af den indkomstgruppe, der tjener mere end 150.000 kr., endnu ikke har indleveret deres selvangivelser og dermed altså har muligheder for at påvirke, om de skal betale bunden opsparing og i givet fald, hvor meget de skal betale i bunden opsparing. Det gælder især private erhvervsdrivende.

I modsætning til tidligere former for bunden opsparing står vi her med et forslag, hvor beløbet skal beregnes proportionalt, hvor det tidligere har været beregnet progressivt. Det er virkningsløst, fordi de, der skal betale, i stort omfang kan låne pengene eller

blot hæve på en indlånskonto; og opspargningen af de 1,9 mia kr., som er nævnt i bemærkningerne, er derfor klart overvurderet, bl.a. fordi man jo også kunne lade være at købe statsobligationer, som man måske ellers ville have købt tidligere, hvilket jeg i øvrigt har været inde på i dag.

I praksis udvider den bundne opsparing statskatteskalaen fra 3 til 4 trin. Det er interessant, for regeringen plejer ellers at forlyste os med, hvor uheldigt det er, at statsskatteskalaen består af mere end 1 trin. I praksis forhøjer den bundne opsparing den højeste maginatrækprocent til ca. 81. Det kunne VS godt leve med, men vi havde foretrukket, at man så havde taget konsekvensen af forslaget reelle indhold og i stedet indkrævede beløbet som en real skat på de højeste indkomster. Det er jo typisk for hele indgrebet, at det, de svageste grupper skal bøde med, er tabt for stedse, mens det, som de bedre stillede grupper skal bøde med, er noget, de får tilbage på et tidspunkt, i forbindelse med den bundne opsparing ganske vist med en vis renteudgift, men alligevel får de det dog tilbage. Der er ikke nogen af de svage grupper, der får noget af det tilbage, som de skal bøde med i forbindelse med dette indgreb.

Vi havde også foretrukket, at man havde anvendt bruttoindkomsten som beregningsgrundlag, for den siger mere om skatteevnen end den skattepligtige indkomst, derved at fradragene er uden betydning, og på den måde ville vi i øvrigt også have løst det altoverskyggende kritikpunkt mod forslaget om bunden opsparing, nemlig at den bundne opsparing beregnes på grundlag af 1984-indtægten, og at en lang række private erhvervsdrivende slet ikke har indleveret selvangivelse endnu og dermed selv kan få indflydelse på, hvor meget de skal betale og i givet fald, om de overhovedet skal betale.

Af den grund er lovforslaget om bunden opsparing ikke noget, som VS kan medvirke til.

Tove Lindbo Larsen (S):

Mit egentlige ærinde i debatten er lovforslaget fra industriministeren om begrænsning af priser og avancer, men jeg kan ikke lade være med at komme med et par bemærkninger om den familievenlige arbejdstidsnedsættelse, som både statsministeren og andre po-

[Tove Lindbo Larsen]

litikere i forliget har sagt at arbejdstidsnedsættelsen er. Det reelle er, at man i denne 2-årige overenskomstperiodes sidste 3 måneder har én times arbejdstidsnedsættelse. Hvor er de radikales daglige arbejdstidsnedsættelse blevet af? Er det de daglige 12 minutter, det drejer sig om med dette lovforslag?

Men tilbage til lovforslaget om begrænsning i stigninger i avancer og priser. Læg mærke til, at det er begrænsning, det er ikke et stop for priser og avancer. Der er mange svage punkter i forslaget. Lad mig nævne nogle af dem: offentlige virksomheders salg af varer og levering af transport- og tjenesteydelser omfattes ikke af lovforslaget. Det vil sige, at takster kan stige uhæmmet til skade for lønmodtagerne. Forsikringselskaber, banker og sparekasser kan sætte takster og gebyrer i vejret, og der er heller ingen tvivl om, hvem det kommer til at ramme.

Hr. Flemming Hansen omtalte lovforslagets bestemmelse om afskrivninger, § 1, nr. 3. Jeg har en anden opfattelse af den bestemmelse. Man må i priserne indregne afskrivninger efter et budget, og det vil sige, at man i virksomheden dels kan indregne afskrivningerne på baggrund af et regnskab i 1984, hvad man naturligvis har gjort, men tillige forhøje priserne med forskellen mellem afskrivningerne i det seneste regnskabsår og et budget for det løbende regnskabsår. Alene afskrivningerne i 1984 gav baggrund for afskrivninger på op imod 5 mia kr. Det er således ikke nogen uvæsentlig begunstiggelse af erhvervslivet, der er indført i lovforslaget.

Endelig er der den elastik, der hedder afskrivning på debitorer. Den er jo bekvem at have, når man skal budgettere – eller rettere: når man skal kalkulere – så kan man jo bearbejde budgettet med disse afskrivninger på debitorer.

Monopoltilsynet skal kontrollere denne lovgivnings overholdelse med sit sædvanlige antal medarbejdere, og her kan jeg komme med mit sædvanlige hjertesuk om, at ressourcerne i monopoltilsynet er svage i forvejen, og der er ingen tvivl om, at vigtige opgaver nu skal lægges til side, for at man kan administrere denne lovgivning. Det er helt sikkert, at jeg i udvalget vil spørge, hvad det er for opgaver, man nu ikke kan gennemføre, når det samme antal medarbejdere også skal administrere denne lovgivning.

Det er vel regeringens tanke, at dette lovforslag skulle være med til at skabe balance i forhold til indgrebene mod lønmodtagerne og andre, men for mig at se lider forslaget af samme skævhed som regeringspartiernes holdninger i øvrigt: forslaget er en brik til classesamfundet.

Estrup (RV):

Ligesom med andre arbejdsopgaver gælder det også for lovforslag, at der er forskel på, med hvilken lyst man tager fat på dem. Når det gælder et af de foreliggende lovforslag, nemlig forslaget vedrørende realkreditbelåning, må jeg sige, at det ikke er lysten, der driver værket her. Forslagets sigte er at begrænse obligationsudstedelsen ved ejerskifte og ved forbedring og vedligeholdelse af ejerboliger i den prisværdige hensigt at bremse forbruget og fremme opsparingen. Det kan næppe bestrides, at realkreditlen, bl.a. gennem de nævnte låneformer, er med til at finansiere forbrug. Det har muligvis også en mere direkte og umiddelbar forbrugsvirkning, fordi realkreditlån ligesom pensionskasselån, men i modsætning til pantebreve, udbetales kontant. Men problemet er for det første, at man gennem restriktioner ikke blot rammer forbruget, men også begrænser det, som var den egentlige hensigt med lånene, nemlig at lette mobiliteten på boligmarkedet og at finansiere håndværkerudgifter. Dernæst, og måske værre, at begrænsninger på det organiserede kapitalmarked meget let giver grobund for det uorganiserede grå eller direkte sorte marked.

I det foreliggende lovforslag mener jeg at der er god fornuft i opstramningerne omkring långivning til om- og tilbygning m.v. Det har længe været en offentlig hemmelighed, at man ved opgørelsen af byggeomkostningerne i en lånesag var mere end liberal i kreditinstitutionerne. Der er rigeligt med eksempler på, at alt lige fra tapeter og gulvtæpper til ikke-afholdte arkitekthonorarer har kunnet medregnes og belånes. Det har aldrig været meningen, og derfor får vi nu en tiltrængt opstramning og præcisering.

Det afgørende er, at vi ikke hermed rammer beskæftigelsen inden for denne del af byggesektoren. Det tror jeg trods alt er undgået.

[Estrup]

Mere betænkeligt er indgrebet over for ejerskiftelån. En sænkning af lånegrænsen fra 80 pct. til 70 pct. revolutionerer vel ikke kapitalmarkedet, men det er trods alt en forringelse af folks flyttemuligheder, og det kan føre til vækst af det uorganiserede marked, hvis reduktionen er permanent, efter at vi netop med møje og besvær har fået afviklet sådanne markeder. Det må ikke ske.

Jeg har forstået, at regeringen bl.a. med basis i Nationalbankens opfattelse har ment, at en begrænsning i udstedelsen af realkreditobligationer var nødvendig for at få renten ned. Det radikale venstre lægger også vægt på, at der åbnes for et rentefald. Forhåbentlig vil denne lovgivning så bidrage til det uden alt for mange utilsigtede bivirkninger.

I almindelighed vil jeg mene, at videregående selektiv regulering i form af kvantitative indgreb mod forbrugslån ikke vil være hensigtsmæssig, dertil består kreditmarkedet i alt for høj grad af forbundne kar. Jeg håber, at regeringen er enig i denne betragtning, men jeg må sige, at jeg på det seneste er kommet noget i tvivl.

I øvrigt bemærkede jeg med interesse, at også hr. Svend Åge Petersen havde betænkeligheder ved lovforslaget, og jeg synes, vi skal diskutere det i udvalget.

Jeg kan på det radikale venstres vegne give tilslutning, også til en grundig udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg håber oprigtigt, at hr. Estrup ikke selv tror på det vrøvl, han stod og sagde vedrørende begrænsningerne i lånemulighederne for fast ejendom. Det vil få de uheldige konsekvenser, som jeg nævnte i mit forrige indlæg, nemlig at f.eks. ældre mennesker, der bor i et stort hus, ingen mulighed får for at flytte til en mindre lejlighed, selv om de overhovedet ikke har behov for så stor en bolig mere.

Det vil endvidere være ensbetydende med, at det for folk, der søger til andre egne af landet, måske for at finde sig et job, i mange tilfælde bliver umuligt at flytte fra deres gamle bolig.

Det er nogle af de konsekvenser, dette lovforslag vil få, og hvis hr. Estrup virkelig vil

gøre en god gerning, så stemmer han sammen med de andre radikale det bras ned.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg synes, hr. Estrups indlæg var interessant. Nu var der nogle af os, der ligefrem gik og troede, der var et forlig mellem regeringen og det radikale venstre, også om realkreditinstitutionslovforslaget, og så viser det sig sandelig, at hr. Estrup kun kan give tilsagn om et grundigt og positivt udvalgsarbejde for så vidt angår nedsættelsen af lånene fra 80 pct. til 70 pct.

Jeg vil gerne bede en repræsentant for regeringen om at forklare, om der er tale om flere sprækker i det forlig, for så begynder det at blive rigtig interessant.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Også hr. Leif Hermann bør en gang imellem lytte til, hvad der bliver sagt. Jeg vil gerne gentage ordret, hvad jeg sagde, og bede hr. Leif Hermann lægge mærke til, at også pauserne kan være vigtige.

Jeg afsluttede min tale med at sige: Jeg vil gerne på det radikale venstres vegne give tilslutning, ikke mindst til en grundig udvalgsbehandling. Men jeg sagde, at jeg gerne ville give tilslutning.

Arentoft (KF):

Takket være Danmarks Radio har mange mennesker i dette land kunnet følge denne debat i dag, og det har også givet anledning til reaktioner. Jeg tror, at mange af mine kolleger også har haft mange mennesker i telefonen. Det har jeg i hvert fald haft, og det er faldet mange for brystet, at ordførerne for socialdemokratiet, SF og VS taler, som om de har hele landets flertal bag sig i den sag, vi behandler i dag, de 8 lovforslag.

Nok er der demonstrationer både her og rundt i landet, men det er altså kun et lille mindretal, det er promiller. Det er jo sådan, at det store flertal har forstået, at selv om man hævede lønningerne med 5 pct. eller 10 pct., så ville der ikke blive noget ud af det. Det forklarede statsministeren udmærket i går aftes i TV, sådan at enhver kunne forstå det, ligesom hr. Gammelgaard gjorde det

[Arentoft]

som de konservatives ordfører i dag. Det er gået op for befolkningen, så derfor har man ikke det store flertal i befolkningen bag sig, når man taler så hårdt, som man gør.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Sådan må man jo lære at forstå fuglenes sprog. Et enkelt suk udstødt fra folketingets talerstol kan så at sige med ét slag forvandle den politiske situation fra én til en anden.

Nu er det naturligvis således, at hvis man giver tilslutning til et lovforslag, så følger det vel deraf, at man går ind i et positivt udvalgsarbejde. Jeg synes, at en understregning af, at man ikke mindst ville gå ind i et positivt udvalgsarbejde, tyder noget på, at det radikale venstres tilslutning til lovforslaget, som jeg forstod hr. Estrup kom med, er lidt halvhjertet.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Der er flere ordførere, der i dagens debat har været inde på specielt spørgsmålet om overenskomstindgrebet i forhold til de offentligt ansatte. Hr. Carsten Andersen kom med, hvad jeg godt vil kalde et meget aggressivt indlæg, og jeg skal for en ordens skyld sige, at jeg føler det både ubehageligt og betænkeligt, at et folketingsmedlem her fra folketingets talerstol opfordrer tjenestemændene til at nedlægge arbejdet for at deltage i en demonstration.

Jeg vil i øvrigt gerne slå fast, at der intet belæg er for at tale om ensidigt indgreb i forhold til de offentligt ansatte. Hvis hr. Carsten Andersen og andre, der har beskæftiget sig med denne sag i dagens løb, går nærmere ind i, hvad der egentlig er sket på dette område, så er der for det første tale om fuldstændig parallel lønudvikling mellem offentligt og privat ansatte. Der er i realiteten tale om en forbedring af reguleringsordningen for de offentligt ansatte, al den stund der bliver tale om videreførelse af tilpasningsklausulen fra den nuværende overenskomstperiode med udbetaling 1. oktober 1985 og 1. oktober 1986, fortsat med 66½ pct.s dækning, men derudover beregnet på grundlag af udviklingen på såvel arbejderløn- som funktionær lønområdet. Jeg synes, det er meget vigtigt at få præciseret, at der dermed er tale om en, hvad jeg vil kalde nydelig ordning i for-

hold til offentligt ansatte. Hvis man lægger mærke til lønningsrådets udtalelser fra i går – og det vil man nok komme til at gøre under det videre udvalgsarbejde – er der også grund til at hæfte sig ved, at de offentligt ansattes organisationer, selv om de tager afstand fra selve overenskomstindgrebet – anderledes kan det naturligvis ikke være, og sådan har det også været tilbage i tiden, når andre regeringer har foretaget indgreb i overenskomster – alligevel tilslutter sig den reguleringsordning, som er indbygget i forslaget.

Også spørgsmålet om, hvordan nedsættelse af arbejdstiden virker i forhold til de offentligt ansatte og deres spisepauser, er blevet nævnt, og jeg skal for en ordens skyld sige, at en stor gruppe af offentligt ansatte har spisepause i 29 minutter med de forpligtelser, der knytter sig dertil, og det indgår i den gældende 40 timers arbejdsuge. Den reduktion på 1 time, som ligger i lovforslaget for medarbejdere med en arbejdsuge på 40 timer og derover, vedrører naturligvis også hele denne gruppe.

Det får mig til at konkludere, at der intet belæg er for hr. Carsten Andersens kritik. Jeg synes faktisk også, det er meget uheldigt, at hr. Carsten Andersen opfordrer til, at de offentligt ansatte skulle trække sig ud af nævn og råd og i øvrigt sige nej til regeringens moderniseringsprogram. Der ligger her en meget afbalanceret løsning. Man kan kritisere indgrebet som helhed fra lønmodtager-side, men de offentligt ansatte har intet belæg for specielt at være utilfredse i forhold til det, der sker – tværtimod.

Må jeg i øvrigt sige om den helhedsplan, der er lagt frem, at den har to væsentlige formål ud over det rent øjeblikkelige at bringe konflikten til afslutning. Det er for det første at bidrage til, at regeringens målsætning: ligevægt på betalingsbalancen i 1988, fastholdes. For det andet, at vi fortsat får en positiv udvikling i beskæftigelsen.

Det er afgørende, at der fortsat vil kunne blive ligevægt på betalingsbalancen i 1988. Det er det, for at vi kan få det, jeg vil kalde den økonomiske handlefrihed. Det er det også, for at vi kan nå frem til en stabil beskæftigelsesudvikling. Den meget kraftige forbedring af konkurrenceevnen, som ligger i planen, vil bidrage til, at vi fortsat opfylder målet, samtidig med at den positive udvikling i beskæftigelsen fortsætter.

[Finansministeren]

Man kunne naturligvis vælge en højere lønudvikling, som ville forringe konkurrenceevnen, og som ville medføre behov for finanspolitiske stramminger. Resultatet ville meget hurtigt blive, at reallønnen for lønmodtagerne i virkeligheden blev lavere. Den ville også medføre, at vi fik en negativ udvikling i beskæftigelsen og et større antal arbejdsløse i de kommende år.

Derfor er valget efter regeringens opfattelse meget let. Den stramme indkomspolitik, som ligger i planen, bidrager til både at opfylde målsætningen: ligevægt på betalingsbalancen i 1988, og fortsat at forbedre beskæftigelsen.

Jeg kan godt forstå, det er lidt svært for socialdemokratiet at acceptere, at der er skabt knap 60.000 nye arbejdspladser i den private sektor i 1984, sammenlignet med perioden 1978-82, hvor vi tabte 100.000 arbejdspladser i den private sektor. Hr. Svend Auken ryster på hovedet, men det hjælper ikke, for det viser de klare tal. Det er den positive udvikling, der for alt i verden skal fortsætte. I de økonomiske fremskrivninger i forbindelse med den foreliggende plan tilgodeses dette formål også fuldt og helt. Vi vil få et fald i arbejdsløsheden i de kommende år.

Men hvad ville der ske, hvis vi nu fulgte hr. Svend Aukens og socialdemokratiets plan? Hr. Svend Auken sagde i formiddags i sin tale, at regeringens plan var perspektivløs og uacceptabel. Jeg må tilstå, at jeg sjældent har set en plan til løsning af så alvorlige problemer så kortfattet og så perspektivløs som den, socialdemokratiet udleverede til pressen i går, men jeg forstår da også, at man efter tunge overvejelser i den socialdemokratiske gruppe har opgivet at fremsætte den som et forslag i folketinget. Jeg synes, det er meget fornuftigt, at man har opgivet det. Tilbage står vi med den kortfattede pressemeddelelse, som skal være udtryk for socialdemokratiets forslag til løsning af de aktuelle problemer.

Vi regner intenst på socialdemokratiets forslag til en løsning af problemerne, og jeg kan garantere hr. Svend Auken for, at vi nok skal forsyne folketingsudvalgene med detaljerede beregninger vedrørende denne plan.

Hvad angår hovedelementerne, er den baseret på en lønomkostningsudvikling på 5 pct., og den er baseret på forbrugsbegrænsende foranstaltninger, det, man kalder et

valutaværn, med en positiv virkning på betalingsbalancen på i alt 3 mia kr. på årsbasis.

De beregninger, vi opererer med, baserer sig også på en uændret udgiftsudvikling eller nulvækst i de offentlige udgifter i de kommende år, og det synes jeg er utrolig venligt over for socialdemokratiet, for hvis vi havde en socialdemokratisk regering, kunne vi i hvert fald være sikre på, at vi ikke længere kunne fastholde nulvækst i de offentlige udgifter.

Jeg er godt klar over, at socialdemokratiet først ønsker sig ligevægt på betalingsbalancen i 1990 – det fremgår af planen »Den solidariske vej«, og jeg forstår, dette er et uddrag af »Den solidariske vej«. Regeringens klare mål er som bekendt at skabe balance i 1988, men hvis vi nu vælger det udgangspunkt, og det mener jeg det er rimeligt at gøre, for hvis vi også udskød målet, ville vi få den samme effekt – og den kritik, som socialdemokratiet gennem måneder har haft over for betalingsbalanceudviklingen, vil jeg opfatte sådan, at også socialdemokratiet synes, det er et alvorligt problem – hvad bliver så resultatet, når vi opererer med disse forudsætninger? Så bliver resultatet efter det, der nu ligger på bordet, men det er naturligvis med forbehold for nogle mindre korrektioner – det nøjagtige materiale skal komme frem til folketingsudvalget – at der i slutningen af 1980'erne vil være 50.000 flere arbejdsløse efter socialdemokratiets plan end efter regeringens.

Hvis vi vurderer den disponible realløn i perioden 1985-86 – og det synes jeg er meget væsentligt i denne sammenhæng – vil der i den periode blive en reallønsnedgang efter socialdemokratiets plan på 4 pct. pr. år, medens den efter regeringens vil blive 1½ pct. Så også i forhold til lønmodtagerne er der i hvert fald for mig ingen tvivl om at regeringens plan er bedst.

Det er lidt uforståeligt, at socialdemokratiet vil lægge en plan på bordet, som sammenlignet med regeringens plan vil give en større nedgang i den disponible realløn, og som vil ændre den positive udvikling, man nu har i beskæftigelsen, til en negativ, når vi kommer et par år længere frem i tiden. Det er faktisk ufatteligt, men det er ikke desto mindre det, som bliver hovedkonklusionen på socialdemokratiets forslag.

[Finansministeren]

Men når det kommer til stykket, er det måske ikke så overraskende, for det ligner meget den udvikling, vi har været vidne til under socialdemokratiske regeringer, nemlig at man meget ofte har ladet lønudviklingen gå hurtigere, end der egentlig var plads til, med den forringelse af konkurrenceevnen, som så ville opstå, og med stadig større økonomisk ubalance; så intet er i virkeligheden nyt.

Det er meget let for socialdemokratiet at anklage regeringen for at komme med en stram indkomstpølitik, men det kan ikke siges klart nok, at den stramme indkomstpølitik er det mest positive for lønmodtagerne, vi overhovedet kan byde på i den aktuelle situation, og det er det både i forhold til den disponible realløns udvikling og i forhold til beskæftigelsen.

Dette samfund skal under alle omstændigheder have bragt ligevægt i de kommende år både i betalingsbalancen og i statens finanser. Vi skal samtidig nå en udvikling, som giver en stadig bedre beskæftigelse. Det er det, regeringens plan gør i modsætning til socialdemokratiets.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Undskyld udtrykket: det er stærk tobak, at finansministeren her fremlægger nogle fuldstændig urealistiske beregninger over socialdemokratiets alternative beregninger. Ministerens beregninger hviler tilsyneladende på en lang række forudsætninger, der er opstillet i finansministeriet og ikke i den socialdemokratiske plan. Det gør ministeren på et tidspunkt, hvor regeringen end ikke har givet folketinget en orientering om, hvordan dens egne forslag og egne forudsætninger virker.

Jeg vil henholde mig til, hvad budgetdepartementet i september 1983 i et partipølitisk mindre højspændt tidsrum end det nuværende har sagt om socialdemokratiets plan »Den solidariske vej«. Den plan, vi har lagt frem her, er bygget på eksakt de samme forudsætninger som »Den solidariske vej«. Dengang sagde budgetdepartementet: man kan ikke anfægte, at planen på sine egne forudsætninger ved udgangen af 1980erne kan fremskaffe en arbejdsløshed på under 100.000 sammenlignet med regeringens frem-

skrivninger, som ligger lige i underkanten af 250.000.

Det, jeg forstår finansministeren nu har gjort, er, at han på eget initiativ har indbygget en voldsom finanspølitisk stramning i den socialdemokratiske plan. Vi har her i dag sagt, at der efter vores opfattelse ikke ligger noget sådant i den, og derfor kan vi naturligvis ikke tage disse mundtlige beregninger for gode varer.

I øvrigt synes jeg, man skylder folketinget at fremkomme med beregninger om, hvordan ens egne forslag, ens egne indgreb påvirker almindelige lønmodtagerfamiliers og de arbejdsløses økonomi, og hvordan den plan, man har lagt frem, påvirker den sociale fordeling i Danmark.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg hæftede mig ved, at finansministeren som vanlig havde forskellige årstal som mål for, hvornår der var ligevægt på betalingsbalance og statsfinanser, men at finansministeren også vanen tro ikke satte noget år på, hvornår beskæftigelsesproblemerne var løst. Det er jo stadig væk sådan, at ud fra regeringens egne beregninger, der bygger på meget optimistiske forudsætninger om høj udlandsvækst osv., har vi 230.000 arbejdsløse i 1990 efter gennemførelsen af regeringens økonomiske politik.

Det er klart, at det sætter gang i alternativerne hos os andre. Det betyder, at vi må prøve at regne på andre ting, og jeg vil oplyse regeringen om, at vi selvfølgelig også har forsøgt at beregne ved hjælp af regeringens økonomiske model – vi kender jo nogle af tallene i den – hvad det vil betyde, hvis man gennemførte en 35 timers arbejdsuge nu med fuld lønkomensation til de lavestlønnede. Det er rigtigt, at det ville betyde nogle problemer for betalingsbalancen. Men hvis man retter op på den ved de forskellige indgreb, man har mulighed for, kan man bringe balance i betalingerne over for udlandet med denne ændring, samtidig med at man kan få en beskæftigelseeffekt, der ligger på omkring 150.000, altså 150.000 flere i beskæftigelse ved en drastisk nedsættelse af arbejdstiden. Derfor kan jeg ikke forstå, at finansministeren nu lægger op til, at planer, der indebærer reduktion af arbejdsløsheden gennem

[Jes Lunde]

arbejdstidsnedsættelse, skulle virke i den modsatte retning. Det ville være stik imod alt, hvad der ligger i finansministeriets modeller, og vi skal da gerne tilstille finansministeren de beregninger, som er gennemført på præcis samme forudsætninger, som regeringen selv har regnet på, og som giver et positivt resultat i kraft af en forbedring af beskæftigelsen med 150.000–170.000 mennesker ved en 35 timers arbejdsuge.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Brecht har et sted sagt, at man ofte kalder den rivende strøm i floden for farlig og voldelig, medens det er sjældent, der er nogen, der kalder indsnævringerne og opdæmningerne for de voldelige parter.

Jeg er enig med finansministeren i, at det er en betænkelig situation, vi står i, hvor tjenestemænd er så udsatte, at de begynder at røre på sig. Men jeg synes, at det er en yderligere provokation, når finansministeren siger, at det er en »nydelig ordning«, der foreslås de offentligt ansatte, og at offentligt ansatte ikke har belæg for at være utilfredse. Jeg skal gerne medgive, at man ved indførelse af funktionærlønstatistikken i tilpasningsklausulen har fået løst nogle få af problemerne, men det var vel nogle problemer, finansministeren havde med de offentligt ansatte, som han ikke kunne leve med et sekund længere uden at få løst. Når jeg sagde før, at der var blevet mindre til de offentligt ansatte, ved jeg godt, at de 0,5 pct., som der er mindre i generelle tildelinger, ligger til specielle ordninger. Disse specielle ordninger drejer sig om en lang række omklassificeringer, en lang række udredninger, som skal ske, fordi finansministeriet og de offentlige arbejdsgivere ikke selv vil være med til at betale til disse omklassificeringer og omgrupperinger, som skal ske i den offentlige sektor på grund af arbejdsudvidelser og arbejdsomlægninger. Det skal alt sammen betales af lønpuljen, og derfor sætter man de 0,5 pct. ind her, og derfor er det ringere end for de privat ansatte. Det ved finansministeren godt.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Jeg forstår egentlig ikke hr. Svend Aukens forargelse, eller det gør jeg måske godt alligevel, for det er naturligvis altid meget ube-

hageligt at få påvist, at der er en skæv udvikling. Hr. Svend Auken kan åbenbart leve meget længe på de ældre beregninger, vil jeg efterhånden kalde dem, fra budgetdepartementet om »Den solidariske vej«. Jeg går ud fra, at hr. Svend Auken også er klar over, at der er sket en udvikling i betalingsbalancen, som bestemt ikke er særlig gunstig i forhold til dengang. Dengang regnede man med et betalingsbalanceunderskud i 1986 på 4 mia kr., nu er det 10 mia kr. højere. Derfor er det klart, at der er behov for en betydelig strammere politik end dengang. Jeg synes, det ville være en god idé, hvis vi efterhånden kunne nå dertil, at man holder op med at diskutere det samme stykke papir, som efter min opfattelse i forhold til den udvikling, vi i dag har, er forældet.

Hr. Svend Auken siger, at det er forkert at komme med disse betragtninger, når regeringen ikke engang selv har lagt nogen tal frem. Det var faktisk det, jeg gjorde. Jeg prøvede f.eks. at stille tallene for udviklingen i den disponible realløn op over for hinanden. Jeg prøvede også at stille tallene for udviklingen i beskæftigelsen op over for hinanden. Jeg går ud fra, at der under udvalgsarbejdet bliver rig anledning både for regeringen og for socialdemokratiet til at få de mere detaljerede beregninger på bordet. Det, der vil stå tilbage, også efter at vi er gået ned i detaljer, er det ganske klare, at beskæftigelsesudviklingen er mere positiv efter regeringens plan end efter socialdemokratiets, at nedgangen i den disponible realløn er større efter socialdemokratiets plan end efter regeringens. Når hr. Svend Auken var så skarp i sin ordførertale i morges over for regeringens plan, synes jeg, at det er rimeligt at påvise de faktiske forhold på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg synes ikke, finansministeren svarede på hr. Svend Aukens spørgsmål om, hvad det var for nogle mystiske forudsætninger, han havde lagt ind i denne talmagi, vi nu bliver præsenteret for om finanspolitiske stramninger efter socialdemokratiets forslag. Jeg ved ikke rigtig, hvor megen lid man overhovedet skal fæste til regeringens prognosearbejde, fordi vi har at gøre med en regering, der for halvandet års tid siden opstillede en målsæt-

[Lykketoft]

ning for betalingsbalancen 1984 på 8 mia kr. og endte med 17 mia kr. og nu bryster sig i dag over, at man har gjort noget for beskæftigelsen. Det fundamentale er, at den politik, regeringen har lagt frem, ikke har kunnet løse noget som helst af målkonflikten mellem ønsket om større beskæftigelse og ønsket om bedre betalingsbalance. Der er heller ikke noget, der tyder på, at det, man har lagt frem nu, vil bidrage til det. Det vil kun bidrage til en større polarisering i samfundet. Derfor er der ikke nogen grund til at tro, at regeringens politik faktisk får alle de lykkevirkninger, både statsministeren og finansministeren har talt om måske ville komme engang i slutningen af 1980'erne.

Det er karakteristisk, når regeringen taler om sin egen politik, at der er to ting, der er fremherskende. For det første sker der ikke rigtig noget positivt med beskæftigelsen, vi får stadig væk det meget høje arbejdsløshedstal, og for det andet må vi regne med, at det stadig væk det næste par år går galt med betalingsbalancen, hvorefter kurven på en eller anden mirakuløs vis knækker, når hr. Niels Helveg Petersens og finansministerens tyrkertro på den behårde indkomstpøolitik omsættes i praksis i 1988. Der er ikke nogen grund til at tro på den slags prognoser. Det har vist sig, at regeringens egne prognoser hidtil har ramt meget, meget skævt.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Når jeg min vane utro blev så irriteret på finansministeren før, var det selvfølgelig, fordi finansministeren har et papir, som folketinget ikke har, og som finansministeren læser talkolonner op af. Folketinget har ikke mulighed for at efterkontrollere de talkolonner og se, på hvilke forudsætninger de hviler.

Jeg advarede i et tidligere indlæg i dag mod en absurd talleg, hvor man skyder hinanden en række forudsætninger og motiver i skoene og derefter siger: æh, bæh, buh, min plan giver 180.000 mere end din plan og til den rigtige side. Jeg tror, at befolkningen er meget træt af disse mange, i tusindvis og titusindvis af ekstra arbejdspladser og disse forbedringer af betalingsbalancen osv., som den ofte hører fra alle disse prognoser. Derfor holdt jeg mig naturligvis til det, som er indlysende rigtigt, at hvis det er muligt at kom-

binere – og vi tror, at det er muligt – en fortsat forbedring af konkurrenceevnen med en væsentlig nedsættelse af den ugentlige arbejdstid, ville det på samme tid have gunstige virkninger på arbejdsløsheden, betalingsbalancen og underskuddet på de offentlige budgetter.

Så har jeg sagt, at på papiret har regeringens planer sikkert også en masse fornuftige virkninger. Det, der bare er problemet med regeringen, er, at de forudsætninger vedrørende lønudvikling osv., den har stillet op, er der ingen uden for dens egen kreds der tror vil vise sig at være holdbare i praksis. Det vil gå med disse forudsigelser, som det er gået med de andre forudsigelser, som hr. Lykketoft påpegede. Skal vi lege talleg og store forbedringer, og at vi nu har løst verdensgæden, så lad os dog gøre det på et grundlag, der er fælles for os begge, dvs. at vi begge har beregningerne og forudsætningerne.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg er helt enig med hr. Svend Auken i, at vi bør have adgang til de samme papirer for at vurdere disse ting, og det vil vi da også forhåbentlig få i løbet af de kommende døgn. Det, som bringer mig herop, var hr. Svend Aukens sidste indlæg, for jeg måtte forstå på hr. Svend Auken, at forudsætningen for, at den socialdemokratiske politik kunne lykkes, netop var, at nedsættelsen af arbejdstiden kombineres med en væsentlig styrkelse af konkurrenceevnen, men hvor er den henne, hvis lønningerne stiger med 5 pct.?

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg tror også, at den diskussion, som finansministeren introducerede, må gøre et højst ejendommeligt indtryk på befolkningen, ligesom den gør det her i salen. Vi har ingen som helst mulighed for at kontrollere tallene. Finansministeren optræder som et andet orakel i Delfi og slynger nogle tal ud og stiller nogle kolonner op og siger, at sådan forholder det sig. Det er da højst tænkeligt, at finansministeren selv tror på det, men vi har ingen som helst garantier for det. Hvad vi derimod ved, er f.eks. følgende, og

[Gert Petersen]

Jeg tror, det interesserer store dele af befolkningen mere.

Jeg kommer meget rundt i landet. Jeg overnatter rundt omkring i forskellige hjem, når jeg er ude til møder. Det er godt nok andre kredse, tror jeg, end dem, finansministeren kommer i. Det sidste sted jeg boede, havde konen i familien en timeløn på ca. 50 kr., 49 kr. 80 øre eller sådan noget, og nu må hun altså forudse som følge af denne regerings grandiose indsats til næste år at tjene 51 kr. og til næste år igen komme op på 51 kr. 50 øre eller 51 kr. 75 øre, mens priserne og huslejerne vil stige, mens en række andre forhold vil blive fordyret. Det er ikke noget, den pågældende bliver spurgt om hun kan klare sig for. Der bliver sagt: du skal. Det er noget, regeringen og flertallet her har bestemt.

Det er meget, meget svært at overbevise disse mennesker om, at andre løsninger ikke ville være bedre. Det er i hvert fald først og fremmest regeringens ansvar at prøve at overbevise dem om, at regeringens løsning er den rigtige, for det er jo regeringen, der er kommet med den. Men der er altså mange mennesker, som må klare sig for et halvt hundrede kroner i timen, og som kan imødeses, at de i realiteten skal blive stående på den løn de næste to år, uden at regeringen på nogen måde lover at standse prisstigninger og andet.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Jeg er sikker på, at vi i de kommende dage vil få en grundig diskussion om de forskellige økonomiske handlingsforløb, så vi bliver overbevist om, hvordan det egentlig hænger sammen. Men jeg har meget svært ved at forstå den forargelse, som kommer frem både fra hr. Svend Auken og fra hr. Gert Petersens side; man skulle tro, at det var første gang, vi diskuterede disse økonomiske problemstillinger.

Hvis vi ser på det økonomiske råds rapport fra november måned, gav den jo det klare svar, at med en lønomkostningsudvikling på 2 pct. pr. år i resten af 1980erne ville vi få en nedgang i arbejdsløsheden og få betalingsbalanceunderskuddet ud af verden. Men hvis procenten blev 5 pr. år i resten af 1980erne, ville vi få både en negativ udvikling på betalingsbalancen og under alle om-

stændigheder en stigende arbejdsløshed. Det er faktisk ganske enkelt, vi ved godt, at det forholder sig sådan. Der kan være nogle decimaler, som vi kan diskutere under udvalgsarbejdet, men hovedtendenserne er ganske klare. Spørgsmålet er, om arbejdsløsheden vil stige eller falde. Så enkelt er det, og det er her, de to planer klart adskiller sig fra hinanden.

Men hr. Svend Auken kan glæde sig til at få de mere detaljerede papirer. Når hr. Svend Auken giver udtryk for, at det er lidt unfair forhold at diskutere under, vil jeg sige, at hr. Svend Auken selv som minister har præsenteret tal, som vi ikke havde set på forhånd. Der er ingen grund til forargelse. Det er klart, at vi på grundlag af det meget primitive stykke papir, som socialdemokratiet lagde på bordet i går, har foretaget nogle beregninger. Jeg har kun omtalt dem i grove tal, som jeg også har gjort det for regeringens egen plan. Der er ingen grund til forargelse af den grund.

Må jeg så sige til hr. Lykketoft, at jeg synes, det er interessant, når han siger, at regeringen påstod, at betalingsbalanceunderskuddet skulle blive 8 mia kr. i 1984, og at vi kom ud med 17,2 mia kr. Ja, det er rigtigt, at det var tallene. Hr. Lykketoft kender også godt forklaringen herpå: det er udviklingen i dollarkursen og i det internationale renteniveau og naturligvis også den stærke økonomiske vækst med den stærke import til industriens ekspansion. Hr. Lykketoft kender det hele.

Når hr. Lykketoft siger, at regeringen så bare kommer farende med forskellige ting og i øvrigt holder stædigt fast i sine planer, vil jeg sige, at jeg tror, den afgørende forskel på denne regering og den socialdemokratiske er, at vi søger at tilpasse os den udvikling, der finder sted. Der er naturligvis behov for en strammere politik med den dollarkursudvikling, der har været, end vi havde forestillet os for et år siden. Men vi viger ikke af sporet med hensyn til at fastholde vores målsætning om ligevægt på betalingsbalancen. Hvis vi slækker dér, går det galt for os, og så får vi ikke den positive udvikling i beskæftigelsen.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

[Gert Petersen]

Finansministeren sagde, at man skulle tro, det var første gang, vi diskuterede sådanne økonomiske problemer. Det er det selvfølgelig ikke, men det er første gang, jeg har været med til i folketinget at diskutere et overenskomstindgreb, der lå så tæt på nul. Det har jeg aldrig prøvet før. Jeg har været med til at diskutere mange overenskomstindgreb, men det er første gang, jeg har været ude for et, der kun tillod lønstigninger på henholdsvis 2 pct. det ene år og 1½ pct. det andet år. Det troede jeg egentlig ikke jeg skulle komme ud for. For de mennesker, der ligger på en indtægt på et halvt hundrede kroner i timen – det er der faktisk en del der gør, selv om det kan være overraskende for nogle af de borgerlige ordførere – er det katastrofalt. Det er det, jeg beder de borgerlige om at forstå. Det er selvfølgelig ekstra katastrofalt, når regeringen ikke engang kan unde dem et lavtlønsværn. De skal simpelt hen imødesee, at de kan få lov til at stige 2 pct., det er fra 50 til 51 kr., og så 1½ pct. næste år, så kan de komme op på den formidable sum af 51 kr. 75 øre.

Jeg kan garantere for, at priserne ikke holder den samme stigningstakt, men det må disse mennesker altså finde sig i, mener regeringen. Jeg tror ikke, de finder sig i det. Det er derfor, jeg tror, at der denne gang vil komme en protestbevægelse mod det, man foretager sig for øjeblikket.

Formanden:

Jeg kan meddele, at det er min hensigt at holde en times middagspause omkring kl. 18.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg vil først svare hr. Niels Helveg Petersen, der spørger, om man overhovedet kan forestille sig en konkurrenceevneforbedring ved en omkostningsstigning år for år på 5 pct. Ja, det kan man godt forestille sig, hvis omkostningsudviklingen som forudset af OECD, som der senest er redegjort for i Nationalbankens årsskrift, som hr. Niels Helveg Petersen kender eller burde kende, i de lande, vi konkurrerer med, er 6 pct. Så ligger man under, og så får vi en forbedret konkurrenceevne. Samtidig får vi en forbedring af beskæftigelse, betalingsbalance og offentlige finanser i kraft af, at vi ikke bruger pengene

til stigende forbrug, men en væsentlig del af omkostningsrammen til nedsat arbejdstid.

Og så en bemærkning til finansministeren. Jeg har hørt den dér med den høje dollarkurs, der skulle være årsag til alle regeringens problemer. Når der er fremgang i beskæftigelsen og det går strålende og strygende herhjemme, er det regeringens fortjeneste, men når det går skidt, er det den dér forfærdelige dollarkurs. Statsministeren nikker. Ja, det er sådan, man plejer at udlægge teksten, det er jeg enig i, men hvad er sandheden om dollarkursen? Kan nogen med sikkerhed sige, at den høje dollarkurs er årsag til en meget dårlig betalingsbalance? Hvordan havde dansk erhvervslivs konkurrenceevne set ud i forhold til De Forenede Stater og en række andre lande uden en høj dollarkurs? Hvordan havde det set ud med møbeleksporten osv.?

Jeg vil minde om, at cheføkonom i SDS Peter Wendt for nylig sagde, at der først for alvor var grund til at stramme indkomspolitikken herhjemme, hvis dollarkursen faldt.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg ønsker ikke at deltage i den talleg, som jo naturligvis de seriøst arbejdende udvalg må i gang med. Jeg vil tage fat i en bemærkning, som hr. Gert Petersen kom med, ikke den om dengang han var ved at udrede, hvor han sov på forskellige tidspunkter rundt omkring i landet, men i hans næste indlæg, hvor han sagde: »Jeg har aldrig været stillet over for et indgreb, der lå så tæt på nul som her.«

Hr. Gert Petersen skylder at oplyse, at hr. Gert Petersens ordvalg de andre gange, hvor der har været forhøjelser, der var meget større, har været præcis det samme som i dag. De demonstrationer, vi har set i dag, er også nøjagtig mage til dem, der har været før, men rollerne er byttet om. Det, som regeringen må sige i dag, er det samme, som socialdemokraterne, da de greb ind, måtte sige som forsvar mod SF. Det med dollarkursen osv. er en nøjagtig gentagelse, man har bare byttet lidt argumenter. Mon ikke vi skal stoppe nu og lade udvalgene komme i gang med deres arbejde? Det kan vist ikke interesse nogen.

[Erhard Jakobsen]

Hr. Gert Petersen skal ikke tro, at sympatien og forståelsen for folk med 50 kr. i timen er mindre i regeringspartierne end i hans parti, men vore partier har bare mod til at sige til de folk: vi er ikke, som verden ser ud, i stand til at hjælpe jer i øjeblikket. Følg os nogle år endnu, så er der udsigt til, at det kan begynde at hjælpe. Det er dér, sandheden, som skal siges til vælgerne, ligger, og det er det, vi prøver at gøre.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg ville så forfærdelig gerne have haft at vide allerede nu af finansministeren, hvad det var for nogle finanspolitiske stramninger, der var indbygget i de tal, vi blev præsenteret for både i regeringens og i socialdemokratiets skitser for 1986 og 1987, men det får vi vel opklaret. Men jeg tror, der er noget mystik i det.

Til finansministerens bemærkning om, at det var dollaren, der fik det til at gå galt med betalingsbalancen i Danmark, vil jeg svare, at sandheden er, at betalingsbalancen er ringere i Danmark end i de fleste andre lande. Dollarkursen er jo ikke noget specielt dansk fænomen. Det er det, der ligesom sætter et spørgsmålstejn ved effektiviteten i regeringens økonomiske politik.

Det er godt med denne indkomspolitiske teori om, at jo lavere lønninger, jo bedre konkurrenceevne. Det er ikke nogen grundlæggende forkert teori. Det er kun et spørgsmål om, hvordan man kan dosere det. Det er klart, at man kan drive det så vidt, at man kan sige: hvorfor skal vi stoppe ved nul? Vi kunne nedsætte lønningerne, og vi kunne jo, som statsministerens yndlingsøkonom i et af sine klare øjeblikke har sagt, nedsætte lønningerne til indisk niveau, for så kunne vi nemlig konkurrere med den indiske tekstilindustri på det indiske hjemmemarked. Men når vi skal snakke konkurrenceevne, så indgår der også andre komponenter i den end lønudgiften. Der indgår den teknologiske udvikling, investeringslysten, samarbejdet på arbejdsmarkedet. Spørgsmålet er, om regeringen og de radikale ikke i deres dosering af indkomspolitikken har overskredet nogle grænser for, hvad der kan fungere på alle de andre punkter, og så er vi for alvor kommet

fra asken i ilden i en økonomisk politik, der ikke har virket hidtil.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Der må være noget galt med hr. Erhard Jakobsens hukommelse. Jeg har selvfølgelig ikke sagt det samme ved tidligere overenskomstindgreb – af den enkle årsag, at der ikke ved noget tidligere overenskomstindgreb er blevet påtvunget lønmodtagerne et lønloft på henholdsvis 2 og 1½ pct. Det, hr. Erhard Jakobsen tænker på, er, at jeg også ved tidligere overenskomstindgreb har talt imod indgrebet som sådant, og det er rigtigt, men det har ikke betydet, at jeg hver eneste gang har sagt, at det var den rene elendighed. Jeg husker f.eks. et indgreb, hvor vi vendte os imod selve indgrebet, men hvor den femte ferieuge var tilføjet, og den stemte vi da for. Jeg tror såmænd egentlig, at befolkningen forholder sig fifty-fifty til spørgsmålet om indgreb. Jeg er imod det, men det kan da godt være, at et flertal ude i befolkningen måske foretrækker det fremfor en faglig kamp, hvad ved jeg, men jeg ved, at det store flertal ude i befolkningen må føle sig fantastisk angrebet af dette indgrebs indhold. Det er det, jeg taler om her, og jeg siger, at jeg aldrig tidligere har været ude for et indgreb, hvis indhold var så brutalt og asocialt, og derfor tror jeg, at vi får de stærkeste reaktioner.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Det er hér, at hr. Gert Petersen tager fuldstændig fejl, og det gør han jo gentagne gange, fordi det er hamrende ligeegyldigt, om lønnen stiger med en krone fra 50 til 51; det, der tæller, er trods alt, hvad lønmodtageren får for denne ene krone. Ulykken tidligere har netop været, at man har fået langt større lønstigninger. Til gengæld har man haft en inflation på 12 pct. og et renteniveau på 22 pct., og så har man kunnet være helt stensikker på, at selv om man så havde fået en lønforhøjelse på 20 pct., var man ringere stillet end ved at få en lønforhøjelse på 2 pct. Det er den form for argumentation, som gør, at lønmodtagerne selvfølgelig bliver fuldstændig forvirrede, for de er jo lige ved at tro på det, hr. Gert Petersen siger. Når man mang-

[Maisted]

ler alle de andre faktorer, der klart vil vise, hvordan lønmodtagerens forhold reelt er, er det klart, at billedet er et helt andet end det, hr. Gert Petersen fremstiller.

Til hr. Svend Auken vil jeg sige om dollarkursen, at jeg synes, at hr. Ivar Nørgaard skulle fortælle, hvilket angreb socialdemokratiet rettede mod Amerika for ikke at sætte gang i hele økonomien. Er der noget, der har sat gang i økonomien i Vesteuropa og hele den vestlige verden, er det den amerikanske økonomiske politik. Der tog socialdemokratiet altså også fejl.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Det vil forbavse hr. Maisted at få at vide, at vi faktisk er enige på ét punkt. Naturligvis er det spørgsmålet om forholdet mellem løn og pris og lønstigninger og prisstigninger, det drejer sig om. Men her er der tale om, at man kun tillader lønstigninger for de pågældende fra 50 kr. til 51 kr. og senere til 51,75 kr. i timen efter to år. Men priserne bevæger sig i øjeblikket op efter med 5-6 pct., mens der altså kun er tale om en lønstigning på højst 2 pct. om året. Måske dæmpes priserne lidt, hvad ved jeg, men jeg har ikke hørt noget som helst om, at regeringen vil sikre, at priserne også kun stiger 2 pct. og 1½ pct. de næste to år. Derfor er de pågældende mennesker ulykkeligt stillede, også fordi de ikke har fået indbygget et lavtlønsværn, en garanti for, at deres løn kan følge med op, når priserne stiger. De vil være betydelig ringere stillet, når perioden slutter, end de var, da den begyndte, og det kan hr. Maisted ikke diskutere sig fra med alle sine 12 pct., og hvad ved jeg, som slet ikke kommer denne sag ved.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Det er stærkt, når hr. Lykketoft taler om en økonomisk politik, der ikke har virket. Som jeg har anført, er der skabt op mod 60.000 nye arbejdspladser i den private sektor i 1984, og uanset hvor meget hr. Svend Auken ryster på hovedet, er det rigtigt. Der er en særdeles positiv udvikling i statens finanser. Der har været en mere negativ betalingsbalanceudvikling i 1984 end først antaget. Det er korrekt. Jeg har givet svar på hvorfor. Med den politik, der lægges frem

her af regeringen, får vi vendt udviklingen, så vi holder os på sporet og får opfyldt målsætningen med hensyn til ligevægt på henholdsvis betalingsbalancen og statsfinanserne.

Hr. Svend Auken siger om konkurrenceevnen, at det, der er afgørende, er, at lønomkostningerne ligger lidt under udlandets, og hr. Svend Auken er så dristig, at han taler om, at der vil være en udvikling i udlandet på ca. 6 pct. Det er meget optimistisk. Vi skønner normalt 5 pct., og det er muligt, den bliver lavere. Hr. Svend Auken kan selvfølgelig henvise til Sverige, hvor den under alle omstændigheder bliver 5 pct. Går vi til Vesttyskland, er det kun 2-3 pct. I Norge, Holland og Belgien arbejder man eksempelvis netop i denne periode med nogle særdeles strenge krav til indkomstudviklingen. Derfor skal man ikke blive overrasket, hvis det viser sig, at tallet i virkeligheden er lavere, men nu vel, 5 pct. er det officielle OECD-skøn på nuværende tidspunkt. Det vil sige, at målt i forhold hertil sker der efter socialdemokratiets plan overhovedet ingen forbedring i konkurrenceevnen, og det er naturligvis også derfor, vi får uheldige resultater. Hvis man tillader en lønomkostningsudvikling, som man gør i socialdemokratiets plan, bliver der behov for stærkt øgede skatter. Det vil medføre en uheldig beskæftigelsesudvikling og sagt på en anden måde medføre, at den udvikling, vi oplever på nuværende tidspunkt, bliver vendt.

Lad mig så til slut sige om dollarkursen, at hr. Svend Auken naturligvis kan have ret i, at det giver danske virksomheder bedre muligheder for at konkurrere på det amerikanske marked, og det er også udnyttet i ganske pænt omfang. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at den høje dollarkurs her og nu fortrinsvis giver en negativ effekt for vores samfundsøkonomi. Der er måske grund til at minde om endnu en gang, at vi har overtaget en stor gæld fra den tidligere socialdemokratiske regering, som vi skal forrente. Lad mig bare tage et kontant eksempel: hvis dollarkursen stiger fra 10½ til 11½, betyder det, at renteudgifterne vokser med 2 mia kr. på årsbasis. Her ligger en af forklaringerne på, at udviklingen i betalingsbalanceunderskuddet er uheldig, og at vi påvirkes negativt af dollarkursen med det niveau, den har haft. Hel-

[Finansministeren]

digvis ser det ud til, at den nu er for nedadgående.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Hr. Gert Petersen har åbenbart ikke læst Jyllands-Posten i dag. Her har et par økonomer prøvet at lave en beregning af dette forlig. De når frem til, at der vil være en inflation, der præcist svarer til den lønudvikling, der er indbygget i forliget, så der er altså god balance. Når jeg nævnte de andre tal fra tidligere tider, var det for at påpege alle de fejl-beregninger, der har været hele vejen igennem. Den væsentlige årsag til, at der altid har været tale om ekstra byrder, har været de offentlige udgifter, der er steget. Det er elektricitetspriser, det er posttakster og licensen til Danmarks Radio. Det er på sådanne områder, at lønmodtageren bliver hårdt ramt. Det er ikke det private erhverv, der er underlagt en hård konkurrence. Det kan sagtens klare sig i den sammenhæng. Det er det, disse uvildige økonomer, går jeg ud fra, er kommet frem til, og det er i hvert tilfælde en bedre udvikling end den, vi har været vant til at se.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Formanden må undskylde alle de korte bemærkninger, men det skyldes, at ministrene ikke svarer på de spørgsmål, der bliver stillet.

Hr. Lykketoft og hr. Svend Auken har været inde på, hvilke forudsætninger regeringen havde forudsagt i skønnet over betalingsbalanceudviklingen i de kommende år. Vi vil gerne konkret have at vide, hvilke finanspolitiske stramninger regeringen har taget med i sine beregninger over den socialdemokratiske plan og i regeringens plan for 1986 og 1987. Vi vil gerne vide, hvilke konkrete betalingsbalanceunderskud der er acceptable for regeringen i 1986 og i 1987. Er det 8 mia kr., som man talte om i 1984, men som blev til 17,2 mia kr.? Hvilket konkret tal, hr. finansminister, er acceptabelt for regeringen på betalingsbalanceunderskuddet i 1986 og i 1987? Vi forstår jo, at det ved gudernes hjælp skal blive nul i 1988.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg forstår, at skatteministeren ikke agter at svare på nogen af de mange spørgsmål, som er stillet om ikke mindst den bundne opsparing. Jeg synes faktisk, at skatteministeren skylder os et svar om den opsparingsordning, som statsministeren i aftes i fjernsynet sagde blev udskrevet på et hamrende uretfærdigt grundlag.

Vi kan også læse i dagspressen, at skatteministeren har sagt, at ægtefællebeskatning og den måde, man deler fradrag, rentefradrag og renteindtægter på, er fuldstændig ligegyldig, og skatteministeren afgav en garanti for, at det ikke ville få nogen som helst virkning. Nu kommer skatteministeren med et lovforslag, som betyder, at dette vil være afgørende for, om man skal betale bunden opsparing eller man ikke skal betale bunden opsparing, om man skal betale en stor bunden opsparing eller man skal betale en lille bunden opsparing. Det er der blevet spurgt om, men der er ikke blevet svaret.

Der er også blevet spurgt, om skatteministeren vil foretage sig noget vedrørende det problem, at en stor gruppe af selvstændige erhvervsdrivende endnu ikke har afleveret deres selvangivelse. Man kan lave investeringsfunds, man kan lave varelagernedskrivninger, man har måske mulighed for ekstraordinære afskrivninger og kan dermed undgå bunden opsparing. Det er en gruppe, der har den mulighed, som en anden gruppe ikke har.

Jeg mener, at vi her ved førstebehandling må kræve, at skatteministeren svarer folketinget, om han agter at lade den lovgivning køre igennem på det hamrende uretfærdige grundlag, som der yderligere kan manipuleres med ud over det, der allerede har været talt om. Derfor forventer jeg at se skatteministeren på folketingets talerstol.

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at regeringens medlemmer ikke har haft mulighed for at svare endnu.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg takke, fordi debatlysten for et kort øjeblik er så aftagende, at også statsministeren får lejlighed til at tage ordet. Bortset fra

[Statsministeren]

de sidste slagvekslinger synes jeg, at drøftelserne i dag mest har båret præg af, at ordførerne har diskuteret heftigt indbyrdes. Der er få, som har henvendt sig direkte til mig, men jeg håber alligevel, at det ikke virker kunstigt, at jeg også tager ordet nu.

Hr. Steenholdt henvendte sig til mig og refererede det dybt alvorlige problem, Grønland i denne tid har været udsat for, idet SAS' ruteforbindelser til Grønland har været standset som følge af strejken. Det finder jeg også dybt beklageligt. SAS har fra starten søgt at udvirke en dispensation, men Metal og SiD har desværre afslået ansøgningen. Både landsstyret og Grønlandsministeren har beklaget, at arbejdskonflikten i Danmark utilsigtet kommer til også dybt at berøre Grønland. Situationen har faktisk været helt uholdbar for det grønlandske samfund, som derved har været afskåret fra omverdenen. Det betyder f.eks., at patienter, som behøver akut behandling på hospitaler i Danmark, bringes i en katastrofal situation, som i værste fald kan blive livstruende. Landslægen i Grønland har udtalt, at afbrydelsen af forbindelsen med rigshospitalet er uansvarlig, og jeg kan nævne som et andet eksempel, at 13 patienter ikke har kunnet sendes ned til Danmark. Blandt dem findes der flere, hvis indlæggelse på rigshospitalet ikke tåler længerevarende udsættelse, fordi deres helbredschancer derved vil blive forringet betydeligt.

Jeg tror egentlig, at langt de fleste, nok også i fagforbundskredse, føler, at vi må gøre noget ved det. Det må være muligt at have en konflikt løbende i Danmark, uden at en så vital interesse som trafikken på Grønland standses. Derfor vil jeg opfordre til, når vandene nu falder til ro, at der indledes forhandlinger mellem SAS og de pågældende fagforbund, så vi kan få sikret en permanent undtagelse i kommende konfliktsituationer for trafikken mellem Danmark og Grønland. En så lille indrømmelse må af hensyn til vores fælles store interesse for at bevare trafikforbindelsen med Grønland også under en strejke kunne gøres.

Der har under debatten i dag fra flere sider, først og fremmest fra hr. Lykketofts side, men også fra hr. Arne Bjerregaards side, været rejst kritik mod den bundne opsparring. Det er heller ingen kunst at gøre det, for jeg tror, vi alle erkender, at den skattepligtige

indkomst ikke er udtryk for den største retfærdighed. Vi har et skattesystem, som har store mangler, og det er vel også derfor, så mange af os er enige om, at vi hurtigst muligt skal se at få etableret klarhed over hovedlinjerne for en kommende skattestruktur. Men vi bruger nu engang år efter år dette skattegrundlag til at beskatte borgerne efter, og det må vi så fortsætte med, indtil skatterformen er på plads. Vi bruger det nuværende skattegrundlag til at beskatte borgerne med 50 pct., ofte mere, af deres indkomst, og derfor synes jeg, at det virker lidt sært, at det skulle være så helt forfærdeligt, at vi for ét enkelt år også bruger begrebet den skattepligtige indkomst som grundlag, ikke for en skat nu, men for en bunden opsparring, hvor dog de, der sparer bundet op, til sin tid får pengene tilbagebetalt.

Jeg kan se, og det kan sandelig skatteministeren også, at der måske er et ganske særligt problem, som man bør arbejde med. Jeg tænker på, at ægtefællers bundne opsparring beregnes på grundlag af den af hver ægtefælle selvangivne indkomst med fradrag af de 150.000 kr. for hver ægtefælle. Derfor vil det have betydning for ægtefællernes samlede bundne opsparring, hvordan de har fordelt formueindkomsterne mellem sig på selvangivelsen. Jeg tror, alle skatteudvalgets kyndige medlemmer ligesom skatteministeren og undertegnede vil erkende, at her ligger der et problem, som man måske skal se nærmere på under udvalgsarbejdet. Jeg kan godt se, at kunne man finde en løsning i retning af, at ægtefællernes samlede nettoformueafkast ved beregning af den bundne opsparring måske blev henført til den ægtefælle, hvor placeringen ville give den laveste bundne opsparring for ægteparret tilsammen, ville det være bedre. Det koster måske et lille provenutab. Lad os nu se. Jeg opfordrer blot til, at skatteudvalgets medlemmer arbejder med dette problem.

Så vil jeg gerne vende mig til hr. Svend Aukens indlæg. Egentlig synes jeg, det er svært at forstå, at hr. Svend Auken ikke en anelse fair kunne fremhæve, at den samlede løsning af de økonomiske problemer og konflikten på arbejdsmarkedet, som nu er forelagt, adskiller sig fra de fleste helhedsløsninger ved, at der ikke indgår lovpålagte fordyrelser af folks levevilkår. Tværtimod. Der er en række elementer i den samlede løsning,

[Statsministeren]

som har det sigte og også vil nå det, at vi skal søge at holde priserne nede, for det er regeringens politik. Derfor er der ingen gammeldags, traditionel afgiftspakke ved denne lejlighed. Der er ingen nye offentlige udgifter, der er ingen nye skatter. Det offentlige udgiftsniveau sætter vi ikke i vejret. Det er vores politik.

Jeg synes også, hr. Svend Auken godt kunne have erkendt, at det reallønsfald, vi har haft i de sidste to år – vist har vi haft et reallønsfald; hvor i verden har man ikke haft det i disse år? – dog har været mindre i den foregående periode, og at den politik, der har været ført i Danmark i det sidste par år, har givet os et opsving stærkere end i næsten alle andre lande. Det har sat flere i beskæftigelse, og det har givet vækst i vores bruttonationalprodukt. Derfor synes jeg, at meget taler for, at denne hovedlinje i den politik, som firklovet har ført, bør vi fortsætte.

Men det er ikke det, socialdemokratiet vil. Socialdemokratiet vil det modsatte. Socialdemokratiet har fremlagt sit eget papir, hvis jeg må bruge det udtryk. Hr. Anker Jørgensen omtalte det i sit indlæg ligesom hr. Svend Auken. Jeg ved ikke, hvad vi skal kalde det. Må jeg foreslå betegnelsen: det ikke-eksisterende beslutningsforslag, eller hvad?

Jeg skal ikke blande mig i, at der åbenbart har været en stor debat i den socialdemokratiske gruppe i går om det, men jeg forstår det godt, og jeg tror, det var klogt, at de besindige i den socialdemokratiske gruppe trængte igennem med, at dette skulle da i hvert fald ikke fremsættes som et beslutningsforslag, for det var det ikke værdigt til, og det kan enhver jo også se ved en gennemlæsning af det lille papir. Jeg opfatter det nærmest som en skriftlig tilståelse.

For hvad er dets indhold? Ja, det er jo, at man ønsker at vende tilbage til hovedlinjerne i den politik, socialdemokratiet førte for år tilbage. Nu har der været en voldsom debat her i eftermiddag om virkningerne, og det skal vi da se nærmere på, for det er godt, at vi forstår hinandens programoplæg, men forslaget bygger på, at vi over de næste to år skal have en lønstigning – det siges officielt i papiret – på 10 pct. Jeg tror nu, det nødvendigvis, hvis man følger papiret, må blive lidt højere. Lad nu det være.

Men gør vi det, er der ingen vej uden om at acceptere, at det af hensyn til betalingsba-

lancen nødvendiggør meget store afgiftsstigninger, og det antydes jo også forsigtigvis i papiret. Raffineret, elegant bruger man et fagudtryk, formentlig i forhåbningen om, at befolkningen ikke rigtig forstår, hvad det drejer sig om, for man taler om, at så vil det nok være nødvendigt med et valutaværn for 3 mia kr. Det er næsten ligesom et grænseværn. Der er noget nationalt, der klinger. Men hvad er et valutaværn? Det er et værn, som betyder, at betalingsbalanceudviklingen bliver 3 mia kr. forbedret, men hvis man vil opnå det nettoresultat, må man nødvendigvis brutto gennemføre afgiftsforhøjelser, som giver i alt fald tre gange så meget, for sådan er fordelingen på hjemligt forbrug og indkøbt forbrug.

Hvorfor får vi ikke at vide, at store afgiftsstigninger uvægerlig hører sammen med den socialdemokratiske politik? Og det er ikke så mærkeligt, for sådan var det også i gamle dage. Da socialdemokratiet tilrettelagde samfundsøkonomien, fik vi uafsladelig store lønstigninger, og vi fik uafsladelig lige bagefter store afgiftsstigninger. Og så var vi lige vidt for så vidt angår lønmodtagernes penges købekraft, men konkurrenceevnen blev skadet.

Jeg føler mig ganske overbevist om – nu kan vi jo drøfte tallene grundigt, når vi kommer i udvalg, og senere – at den socialdemokratiske politik, der er nedfældet på det lille papir, betyder tre ting med sikkerhed: for det første lavere beskæftigelse, for det andet lavere disponibel realløn og for det tredje højere skatter. Det er ikke, hvad vi har brug for.

Så har der været udfoldet store anstrengelser både i de foregående dage og under debatten her i dag – og også hr. Svend Auken var med i koret – for at postulere, at det, regeringen nu kommer med, skulle være, som det hedder med systemudtrykket: arbejdsgivernes politik.

Nu vil jeg godt spørge: hvorledes vil man dokumentere, at stop for tantiemer og bestyrelsesvederlag er arbejdsgiverpolitik? Hvorledes vil man bære sig ad med at hævde, at avancebegrænsning er arbejdsgiverpolitik? Er bunden opsparing arbejdsgiverpolitik? Er forhøjelse af selskabsskatterne arbejdsgiverpolitik? Eller er arbejdstidsforkortelse mon arbejdsgiverpolitik? Det har jeg aldrig hørt om før, men hvis man ved noget om det, sy-

[Statsministeren]

nes jeg, det var interessant at få det belyst lidt nærmere.

Så er det også sagt i dag, at regeringens formål skulle være at få tømt strejkekasserne. Det udtryk brugte hr. Svend Auken i sin ordførertale, og det var vel den tilsvarende betragtning, som lå bag hr. Anker Jørgensens udtalelse forleden dag om, at undertegnede skulle være, jeg tror, det var fræk og nedrig.

Ja men så vil socialdemokratiet da vel i dag erkende, at vi er hensynsfulde, for vi gør, hvad vi kan for at få konflikten standset, og det ved jeg godt har den virkning, at fagforeningernes strejkekasser bliver skånet. Nu må man ikke misforstå mig: det er ikke vort hovedmotiv, men det er altså en sidevirkning, og det gør jo heller ikke så meget.

Hr. Svend Auken og flere andre, især socialdemokratiske deltagere i debatten, har været inde på, at også i de sidste år er statsgælden steget. Indrømmet, det er sandt, og det er der flere grunde til. Man kan sige, at jo sværere det er at få statsgælden ned, jo mere må vi anstrenge os gennem omlægninger i vor politik for alligevel at få det til at lykkes, men vi har jo oplevet, at kursudviklingen vedrørende den gamle gæld udgør over halvdelen af stigningen i udlandsgælden, og vi har oplevet, at renteudgifterne er løbet opad på grund af den stigende dollarkurs.

Jeg siger det ikke som en undskyldning, men blot som en forklaring, for vi skal jo have dette underskud på betalingsbalancen væk alligevel. Opgaven er bare blevet sværere på grund af kursudviklingen. Renterne af udlandsgælden overstiger hele betalingsbalanceunderskuddet, og det samme kan man sige om renterne af indlandsgælden: de overstiger finanslovens underskud. Uden disse renteudgifter til udland og til indland ville vi i dag have overskud begge steder. Nu får vi det først henne omkring 1988 for så vidt angår betalingsbalancen og inden udgangen af 1980'erne for så vidt angår statsunderskuddet. Og jeg vil gerne bekræfte i dag, at regeringen holder klippefast på, at de mål ønsker vi at nå.

Må jeg slutte med et par betragtninger i anledning af hr. Anker Jørgensens indlæg. Hr. Anker Jørgensen siger, at det, regeringen gør nu, er at indlede en ny praksis for overenskomstløsninger. Ja, det er selvfølgelig rigtigt på den måde, at vi nu forelægger en samlet helhedsløsning, som har betydelig

gavnlig effekt på den kommende samfundsøkonomiske udvikling, men ellers er det nu ikke så nyt. Vi har to gange før oplevet indgreb, som regeringer har måttet foretage på grundlag af frihåndstegning. Begge gange er det sket under socialdemokratiske statsministre, nemlig i 1963 og i 1979, og derfor er det så grotesk, når det nu bliver sagt, at der foreligger en aftale – jeg forstår godt psykologien, det er så let at gennemskue, at ethvert barn kan gøre det – mellem arbejdsgiverne og regeringen. Det vil jeg gerne dementere. Der foreligger ingen aftale! Helhedsløsningen har regeringen lavet sammen med det radikale venstre, og vi har hverken spurgt arbejdsgiverne, Industrirådet, Husmandsforeningerne eller andre. Vi har lavet helhedsløsningen selv.

Men det er jo sket før, det indrømmer jeg – og jeg forstår godt, at man derfor kan fristes til at tro, at tingene gentager sig – at en regering har lavet hele overenskomstløsningen i et nært samarbejde med den ene part på arbejdsmarkedet. Det skete, da hr. Svend Auken var arbejdsminister i 1979. Dengang sled han trapperne tynde på LOs kontorer. Man har heldigvis haft råd til at reparere dem siden. Sådan gik det til dengang.

Vi har ikke konsulteret parterne på arbejdsmarkedet. Vi følte, det var vor ret og vor pligt selv at komponere det samlede indgreb, og jeg synes, at når vi nu siger, at vi vil fortsætte den politik, vi har ført, er det i hvert fald et godt udgangspunkt at kunne konstatere, at i de sidste år har vor politik ført til, at man har haft mulighed for ude i vore virksomheder at skabe et par og tres tusinde nye job, vel at mærke i den private sektor. Den politik, firklovetet tilrettelagde, gav forudsætninger for, at man dygtigt ude omkring på vore arbejdspladser kunne skabe vækst og flere job, og jeg mener, at den politik, vi nu har lagt frem, vil bidrage stærkt til, at vi igen får en drastisk forbedring af vor konkurrenceevne og dermed når det mål, som er det vigtigste af det hele: at komme arbejdsløsheden til livs.

Formanden:

Der er bedt om tre korte bemærkninger, og dem tager vi nu – samt statsministerens eventuelle svar herpå. Derefter bliver mødet udsat, for at vi kan få spisepause.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det er lidt ejendommeligt, at skatteministeren ikke selv kunne svare på de spørgsmål, jeg stillede til ham, men skulle have statsministeren til det. Svaret ligger måske i, at statsministeren efterhånden har så lidt tillid til sin skatteminister, siden han bad skatte- og afgiftsudvalget om at løse de problemer, som skatteministeren åbenbart har givet op over for.

Nu var statsministerens resumé lidt for kort; jeg må lige resumere, hvad problemet er. Problemet er, at skatteministeren groft har vildledt befolkningen ved at fortælle den, at det er fuldkommen ligegyldigt, hvordan man placerer renteindtægter og renteudgifter, hvorefter han er medforslagsstiller til et lovforslag, som vil have meget store konsekvenser for store grupper. Det er det første.

Det andet er, at dette kun rammer en del af befolkningen, nemlig lønmodtagerne, der allerede har indgivet selvangivelse, medens langt de fleste selvstændigt erhvervsdrivende endnu har tid til at placere deres renteudgifter og renteindtægter hensigtsmæssigt.

For det tredje har de selvstændigt erhvervsdrivende derudover alle muligheder for at sørge for, at deres skattepligtige indkomst i netop 1984 bliver så lav som muligt. Det er rørende, at statsministeren tror, at skatte- og afgiftsudvalget kan løse disse problemer. Desværre tror jeg ikke på, at det er muligt at løse så omfattende et problemsæt inden palmesøndag, og jeg synes derfor, den eneste konsekvens af statsministerens udtalelser ville være at trække lovforslaget tilbage.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg vil indledningsvis beklage, at jeg ikke var klar over, at spørgsmålet til skatteministeren skal stilles til statsministeren, men i forlængelse af det, hr. Rahbæk Møller sagde, vil jeg godt føje til, at statsministeren overhovedet ikke kom ind på det problem, at der er en meget stor gruppe, som ikke har afleveret selvangivelse endnu. Denne gruppe er steget meget voldsomt, fordi alle, der har lavet leasingarrangementer, betragtes som selvstændigt erhvervsdrivende og derfor har mulighed for at aflevere deres selvangivelse meget se-

nere. Altså har de, der engang har lavet – ja, fiduserne må man vel ikke sige, for det er inden for lovens rammer, men som i hvert fald har brugt skattetænkningen maksimalt, derudover fået den fordel, at indleveringen af selvangivelsen kan udskydes.

Det lovforslag, som nu er fremsat, har den virkning, at man også har mulighed for at tænke sig ud af en bunden opsparring, i hvert fald hvis man ved at manipulere med kapitalafkastet mellem ægtefæller kan få et andet resultat, og derfor synes jeg, det må være rimeligt, at vi får nogle klare svar her og ikke, som statsministeren gav udtryk for, må vente til i udvalget.

Har man overhovedet ikke tænkt sig om i forhold til den bundne opsparring? Jeg mener, der er meget, der tyder på, at det ikke er tilfældet. Jeg håber så til gengæld, man vil være så store mennesker, at man vil erkende det og tage forslaget af bordet.

Socialdemokratiet vil gerne medvirke til en rimelig ordening med bruttoindkomsten som grundlag, hvor vi også tager hensyn til formuen og derigennem laver stramminger, der rammer dem, der har de høje indkomster, de store formuer, sådan at de, der har lavet tænkning for at nå ned på små indkomster, ikke også får fordele her.

Formanden:

Den sidste korte bemærkning i denne omgang til hr. Svend Auken.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg har lejlighed til efter pausen mere indgående at svare statsministeren, men der er to ting, jeg synes skal siges med det samme ud over dette, at hvis jeg nogen sinde skulle afhænde min brugte bil – det kunne der måske nok være god grund til – tror jeg, jeg ville engagere en lige så veltalende advokat som ham, vi netop har hørt på talerstolen.

Der er to ting, jeg gerne vil anholde i statsministerens argumentation. Den ene er, at statsministeren siger: der er ingen offentlige udgifter i regeringens oplæg, men der er masser af offentlige udgifter i socialdemokratiets oplæg, socialdemokratiets klare alternativ til det borgerlige indgreb.

Er det rigtigt? Er det ikke netop rigtigt, at vi har foreslået en regulering af efterløns- og

[Svend Auken]

dagpengesatser, der koster 1 mia kr., og at statsministeren og hans regering har foreslået arbejdsgiversubsidier til 2½ mia kr., altså 2½ gang det, vores koster? Jeg ved godt, at statsministeren vil sige: ja, det er mindre indtægter og derfor ikke offentlige udgifter, men det er altså 2½ mia kr. i budgetforringelser fra statsministerens side.

Det andet, statsministeren siger, er til befolkningen: er det ikke vidunderligt, der ingen skatter og afgifter er i denne buket? – uden at gøre opmærksom på for det første, at skattetrykket under denne regering er steget mærkbart og er højere i dag end nogen sinde tidligere. Og for det andet, at det er en mager trøst for folk, at der ikke kommer skatter og afgifter i regeringens pakke, når de samtidig ingen indtægtsforbedringer får til imødegåelse af de ret kraftige prisstigninger, der sker herhjemme.

Jeg påviste i mit første indlæg, bare for at tage et konkret eksempel, hvordan mennesker med den laveste løn under minimallønssystemet, f.eks. en ufaglært butiksfunktionær med 50 kr. i timen, efter regeringens lovforslag ikke er sikret fem flade øre i de kommende to år, og det stillet over for de meget omfattende prisstigninger, der finder sted.

Så kan det godt være, man kan rose sig af, at der ikke ved denne lejlighed kommer skatter og afgifter, men rent faktisk falder almindelige menneskers forbrug i de kommende to år, og det i en periode, hvor der i øvrigt er et økonomisk opsving.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg vil gerne svare ganske kort, og jeg håber, jeg kan gøre det klart.

Efter gennemførelsen af den samlede løsning, der nu er forelagt, vil statens udgiftsniveau fortsat være 185 mia kr. Heri sker ingen ændring. Det er rigtigt, at når vi gennem FOK-systemet tilvejebringer en reduktion i det, der kaldes arbejdsgiverafgifterne, så bortfalder en indtægt i statsfinanserne, men til gengæld kommer en ny, nemlig provenuet af de højere selskabsskatter, og det er så viseligt indrettet i vor aftale med det radikale venstre, at de to tal passer nøje sammen. Det provenu, selskabsskatten vil give, er præcis de midler, vi anvender til at formindske arbejdsgiverafgifterne til gavn for lønmodtager-

ne, fordi det betyder, at omkostningsniveauet og dermed prisdannelsen lettes.

Og så er jeg i øvrigt villig til på søndag at foretage en besigtigelse af hr. Svend Aukens gamle bil.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 19.15.

Mødet udsat kl. 18.16

Mødet genoptaget kl. 19.15

Forhandlingen genoptoges.

Svend Auken (S):

Det er vist enestående, at vi har en debat om et så alvorligt emne, uden at en eneste minister har haft tid til at deltage. Jeg ser, at landbrugsministeren er her, så undskylder jeg, men jeg håber da, at nogen vil referere for statsministeren, finansministeren, arbejdsministeren, skatte- og afgiftsministeren og industriministeren, hvad der bliver sagt om deres lovforslag her i dag. Nu har vi også fået finansministeren til stede, det er en fordobling, ikke bare af kvantiteten, men også af kvaliteten.

Jeg vil sige med hensyn til statsministerens indlæg, at jeg tror, der går et meget klart skel mellem den opfattelse af demokrati – og vi har jo diskuteret demokrati meget her i dag – som regeringen, statsministeren, har, og så den opfattelse, vi andre har. Regeringen har den opfattelse, at demokrati er, hvad man kan blive enig med det radikale venstre om enten i statsministeriet eller i finansministeriet i mørklagte møder. Det er demokrati, for det er jo et flertal. Man roser sig af, at man ikke har talt med andre, at man ikke har talt med arbejdsmarkedets parter, men kører hårdt og lige igennem.

Jeg vil sige for socialdemokratiets vedkommende, at vi har et helt andet demokrati-begreb. Vi har den opfattelse, at folkestyre ikke bare er et flertalsstyre, der presser sine beslutninger igennem uden at kere sig om konsekvenserne, uden at diskutere med dem, som beslutningerne omfatter, og uden at ville forhandle med andre. Hr. Anker Jørgensen

[Svend Auken]

bebredede regeringen, at man havde en overenskomst med Dansk Arbejdsgiverforening, ikke fordi det var forkert, at en borgerlig regering talte med Dansk Arbejdsgiverforening, men fordi det tilsyneladende var den eneste, man havde talt med.

Jeg vil gerne bekræfte over for statsministeren – det er ulykkeligt, at han ikke kan være her – at selvfølgelig skete der det under socialdemokratiske regeringer, at vi havde kontakt med lønmodtagerorganisationerne, ikke bare med LO, men også med FTF, Akademikernes Centralorganisation og i hundredvis, ja, i tusindvis af tillidsfolk og almindelige medlemmer landet over. Men vi havde så sandelig også kontakt med arbejdsgiversiden: landbrugets arbejdsgivere, Dansk Arbejdsgiverforening osv. Og det er rigtigt, at vi sled trapperne tynde, når der var vanskelige problemer at løse. Det gjorde vi for at sikre os, at vi havde hørt alle indvendinger og alle synspunkter, inden den politiske beslutning blev truffet.

Vi er overbevist om, at statsministeren ikke taler sandt, når han siger, at der ingen forståelse er mellem regeringen og Dansk Arbejdsgiverforening. Vi tror, som hr. Anker Jørgensen sagde det, at man forløbet igennem har været enig med Dansk Arbejdsgiverforening om, hvordan denne situation skulle håndteres. Man har været enig om de lave lønrammer, og man har været enig om, at Dansk Arbejdsgiverforening skulle have en central placering på arbejdsmarkedet som en slags lønpolitik.

Men jeg tror gerne, at statsministeren har ret, når han siger, at man ikke har talt med nogen om detaljerne i de forslag, der er fremsat, for det makværk, som vi er blevet præsenteret for i overenskomstloven, nægter jeg at tro at man kan have forevist Dansk Arbejdsgiverforening eller nogen anden med kendskab til arbejdsmarkedet, inden det blev fremsat her i salen.

Ingen har svaret på mit første indlæg, end ikke arbejdsministeren har taget ordet. I forbindelse med det mest omfattende arbejdsmarkedsindgreb nogen sinde har arbejdsministeren ikke sagt et ord i anledning af alle de indvendinger, der har været af saglig karakter i forhold til arbejdsmarkedslovgivningen. Jeg har påvist uden modsigelse det kaos, der vil udvikle sig på normalønsområdet i forbindelse med de paritetiske nævn. Jeg har

påvist de meget store problemer, der nu ikke kan løses, fordi lovforslaget ikke rummer nogen mulighed for forhandlinger om generelle forbedringer inden for minimallønsområdet. Jeg har påvist, hvilke problemer det skaber for de lavtlønnede, og jeg har påvist, at det betyder, at lærlinge og elever overhovedet ingen regulering får i de to år. Men arbejdsministeren har ikke deltaget i debatten.

Vi har fremhævet og vil fremhæve under udvalgsarbejdet, hvilke store problemer det vil give, når man nu går over til et helt andet kompensationsystem i forbindelse med den nedsatte arbejdstid end det, der hidtil har været anvendt på arbejdsmarkedet, idet man overgår fra et generelt krone-og-øre-beløb for alle, som indregnes i satserne og beregningsgrundlagene, til et personligt tillæg, i procent 2,56. Det er et udmærket system, når det drejer sig om funktionærlønninger, og det er et udmærket system, når det drejer sig om tjenstemandslønninger, men det er totalt uanvendeligt på det almindelige arbejdsmarked. Alligevel deltager arbejdsministeren ikke i diskussionen.

Andre ordførere har vist, ja, statsministeren er næsten den, der har sagt det stærkest af os alle, at den bundne opsparing beregnes på et fuldstændig uretfærdigt grundlag. Ordførere har her i dag påvist, hvordan den bundne opsparing overhovedet ikke eller i hvert fald ikke i nævneværdigt omfang vil kunne komme til at belaste selvstændigt erhvervsdrivende i dette land, fordi de end ikke har indgivet deres selvangivelser på nuværende tidspunkt og derfor har alle muligheder for at manipulere. Men skatteministeren har ikke fundet det ulejligheden værd at deltage i diskussionen herom.

Fru Tove Lindbo Larsen påviste, hvordan avancementstopper er hullet som en si – hvis en si kan have så store huller og stadig væk opfylde sit formål – men industriministeren har ikke fundet lejlighed til at give folketinget nogen form for besvarelse af dette.

Statsministeren oplyste, at provenuet for selskabsskatten skulle finansiere arbejdsgiver-subsidier af størrelsesordenen godt 2½ mia kr. i 1985, uden at oplyse, at provenuet for selskabsskatten først indløber i september 1986, og at nogenlunde vellykkede skattefor-handlinger forudsætter, at også det provenu,

[Svend Auken]

som selskabsskatten skal indbringe, må indgå i de videre drøftelser.

Jeg har nævnt før, at vi ingen oplysninger har fået om, hvad de beskæftigelsesmæssige og valutariske virkninger af regeringens plan er. Der er ikke over for folketinget på trods af ustandselige spørgsmål fremlagt beregninger herover. Det eneste, vi har fået, er en statsminister, der fra folketingets talerstol står og siger: vores plan, min plan, regeringens plan, den er god, men den plan, de andre har lagt frem, den er dårlig, og det må enhver kunne indse.

Jeg synes, at den behandling, arbejdsmarkedet, befolkningen, folketinget har fået af regeringen ved behandlingen af hele denne sag, i forberedelsen af den og under diskussionen her i dag, er i strid med de mest elementære krav til en demokratisk optræden. Det kunne man sige er en mere formel diskussion, men dette indgreb kommer til at påvirke i tusindvis af menneskers hverdag, lønmodtagerfamilier, virksomhedernes dagligliv, og derfor kan det ikke komme bag på nogen, at et så skævt, et så dårligt forberedt og et så udemokratisk udarbejdet forslag vækker betydelig modstand i den danske befolkning. Folk opfatter simpelt hen dette indgreb som bunduretfærdigt.

Vi ved, at det alene er lønmodtagerne, der bliver omfattet af indgrebet. Vi ved, at sidste år steg lønningerne med godt 4 pct. Ledende funktionærers lønninger steg med 10 pct., selvstændigt erhvervsdrivendes indtægter steg med 20 pct., liberale erhvervs indtægter steg med over 20 pct. Vi ved, at forrentningen af egenkapitalen i virksomhederne lå på mellem 20 og 30 pct. Vi ved, at belåningen af jord og fast ejendom for de bedrestillede steg ganske voldsomt. Vi ved, at denne meget ulige fordeling i samfundet udløste et kraftigt merforbrug, som ødelagde den danske betalingsbalance.

Og hvad er det så, regeringen kommer og siger til os? Ja, det er, at alle disse problemer skal klares ved, at man skærer ned på indkomsterne for de lønmodtagere, der i forvejen har haft en tilbagegang i deres levestandard. De fleste lønmodtagere kan forstå, at deres levestandard falder, når det går landet skidt, når der er international krise, når der er massearbejdsløshed og stigning i arbejdsløsheden internationalt, men det, de ikke kan få ind i deres hoved og ikke bør få ind i de-

res hoved, er, hvorfor netop de, der ligger i bunden af vort system, skal have reduceret deres levestandard yderligere i opgangsperioder.

Lad mig sige, at vi havde ingen særlige forventninger til behandlingen her i dag, men vi havde dog forventet en lidt større hensyntagen til de synspunkter, der blev ført frem. Vi havde dog forventet, at man fra regeringens side i det mindste havde sagt om alle de spørgsmål, der har været rejst, at man var parat til et virkelig dybtborende og grundigt arbejde og forhandlinger med andre.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg tror ikke, problemerne med dette indgreb er overstået, når påskeferien begynder. Jeg tror ikke, problemerne er de meget store demonstrationer og protester, der indløber i de kommende dage. Jeg tror, at problemerne omkring dette indgreb først for alvor vil begynde efter påskeferien og vil vise sig i familiernes og virksomhedernes hverdag i de kommende to år.

Gert Petersen (SF):

Jeg mærkede mig, at hr. Niels Helveg Petersen – var det vist – under debatten sagde, at det var et nederlag for organisationerne, at de ikke nåede frem til et forhandlingsresultat. Det synes jeg er en meget mærkelig udtalelse, som ikke har meget med realiteterne at gøre.

For det første har den ene organisation, nemlig Dansk Arbejdsgiverforening, opnået en ganske betydelig sejr, måske den største gennem mange, mange år i efterkrigstiden, og for det andet var disse forhandlinger, som jeg sagde i mit første indlæg, i virkeligheden en slags cirkus, når det, inden forhandlingerne begynder, meddeles fra regeringen, at den ikke vil tolerere en lønramme på mere end 2-3 pct.

Så kan man selvfølgelig godt have det standpunkt, at man ikke vil tro på det, så fantastisk som det lyder, men hvorfor skulle Dansk Arbejdsgiverforening ikke tro på det? Det er da i deres interesse, i deres snævre klasseinteresse, at lønrammen bliver så lav, og så er det da naturligt, at de tror på regeringen og regner med, at hvis de står fast og siger til lønmodtagerorganisationerne, altså til LO: vi vil ikke acceptere mere end sådan og sådan, så vil regeringen, hvis LO ikke giver sig fredeligt, bakke dem op, og regerin-

[Gert Petersen]

gen har også vist, at den ville – med elskværdig støtte fra det radikale venstre.

Det var et nederlag for LO, og det var en sejr for Arbejdsgiverforeningen, men man må også sige, at LO i denne sag havde to modparter, både Arbejdsgiverforeningen og regeringen.

Så sagde statsministeren godt nok, at der ikke var indgået nogen aftaler mellem Dansk Arbejdsgiverforening og regeringen. Jeg brugte selv i mit første indlæg det udtryk, at enten var der en aftale, eller også handlede man i forståelse med hinanden, og jeg tror ikke, at selv statsministeren kan benægte, at Arbejdsgiverforening og regering har handlet i forståelse med hinanden. Jo, statsministeren vil prøve på det alligevel, han var inde på selskabsskatten, tantiemerné, prisreguleringen osv. Til dette vil jeg sige, for det første hvad selskabsskatten angår, at den skal jo angivelig finansiere statstilskuddet til arbejdsgiverne. Man tager selskabsskatten med den ene hånd og giver tilskud med den anden. Slutresultatet er oven i købet ekstra positivt for arbejdsgiverne, fordi selskabsskatten kradser man først ind senere, efter at man er begyndt at give det tilskud, der er tale om.

Hvad tantiemerné angår, er vi uendelig lidt imponeret over dette indgreb mod arbejdsgiversiden. Vi ved alle sammen, at der bare er tale om en akkumulation, som så foregår i den tid, der er lagt et loft over, og når den periode er udløbet, eksploderer tantiemerné osv., og så har vi igen uligheden, for det er mildest talt ikke det samme, der sker med hensyn til lønningerne; dér skal man nok sørge for at holde igen, også når bestemmelsen om tantiemeloftet er udløbet.

I øvrigt undrer det mig – men det er, fordi man ikke vil være alt for skamløs – at man ikke også har lavet et loft over udbytteerne. Det plejer de socialdemokratiske regeringer gerne at lave i denne sammenhæng, men det anser jeg også for at være den rene fidus, fordi der er tale om, at bare i en periode akkumuleres der, og når så udbytteloftet bliver ophævet efter to eller tre år, ryger udbytteerne i vejret, og så er den klarert.

Det har denne regering altså ikke gjort, og jeg ved så ikke, om det skyldes, at man ikke vil være alt for skamløs, eller det skyldes, at man mener, at bare dette lille, meget beskedne indgreb mod udbytteerne vil være forkert.

Prisloven er ærlig talt heller ikke synderlig imponerende. Der er jo ikke tale om et prisstop, der er tale om en prisregulering, som oven i købet skal administreres af monopoltilsynet, som lider under mandskabsmangel, og hvor der er en lang række unddragelsesmuligheder.

Jeg har da heller ikke hørt nogen minister eller nogen politisk ordfører heroppefra forsikre mig om, at prisstigningerne vil blive holdt på niveau med de tilladte lønstigninger, og det er klogt ikke at forsikre mig om det, for så grove usandheder bør man ikke komme med fra denne talerstol. Der er ingen som helst tvivl om, at prisstigningerne vil løbe langt forud for disse meget, meget, meget beskedne lønstigninger. Det har jeg været inde på under udvekslingen af korte bemærkninger.

Forliget er ikke arbejdsgivernes politik, sagde statsministeren. Det synes jeg til gengæld var temmelig skamløst sagt. Det, som skulle forestille at være en social afbalancering, er jo i virkeligheden, som jeg netop har været inde på, ikke andet end kosmetik. Statsministeren var i øvrigt så klog ikke at nævne den bundne opsparing, som han ellers plejer at nævne som et led i den sociale afbalancering, men denne bundne opsparing er efterhånden så kompromitteret med alt det, der her er kommet frem om den.

Men hvem er det, der har forlangt dyrtidsreguleringen ophævet ved den ene overenskomstsituation efter den anden? Jeg tror, at indtil for fire år siden havde Dansk Arbejdsgiverforening forlangt det ved en 4-5 overenskomstsituationer. Hvornår bliver det gennemført? I 1982. Af hvem? Af denne regering. Og suspensionen af dyrtidsreguleringen, der jo nærmer sig en reel ophævelse, er så blevet forlænget, så den nu er 4-årig.

Hvem har forlangt, at lønstigningerne skulle bringes så langt ned mod nul som overhovedet muligt? Er det LO? Det er det ikke. Det er Dansk Arbejdsgiverforening. Hvem gennemfører det? Dansk Arbejdsgiverforening er ikke i stand til det. Regeringen gennemfører det.

Det er Dansk Arbejdsgiverforenings politik, denne regering fører ud i livet. Det gør den, siger statsministeren – og da var der ikke et øje tørt – for at styrke konkurrenceevnen og nå det afgørende mål: at komme

[Gert Petersen]

arbejdsløsheden til livs. Sådan sluttede statsministeren sin manende tale.

Jeg spørger: hvornår, hr. statsminister? Der er sat årstal på, hvornår man vil komme betalingsbalanceunderskuddet til livs. Så vidt jeg husker, er det i 1988. Det lyder lidt fantastisk, men vi har alle lov til at fantasere. Slår fantasien ikke til, når det drejer sig om arbejdsløsheden, for her kan vi ikke få noget årstal, selv om det dog er det afgørende mål?

Den konservative ordfører nævnte tidligere, at hvis nu alt går så godt, som regeringen vil have det, så vil arbejdsløsheden i 1989, inden udgangen af 1980'erne, sagde han, være nede på 230.000. Det er ikke særlig imponerende, så er man da ikke kommet den til livs. Jeg vil holde på, at hvis nogen i 1960'erne havde talt om en arbejdsløshed på 230.000, var der mange, der simpelt hen ikke ville have troet på det. Men det er altså, hvad man stiller i udsigt ved udgangen af 1980'erne.

Hvornår når vi så ned på nul arbejdsløse eller 1 eller 2 pct.s arbejdsløshed, som vi havde i 1960'erne, for så mener jeg, at den faktisk er afskaffet? Hvad er regeringens målsætning? Hvornår sigter regeringen mod at nå det, som statsministeren selv kaldte det afgørende mål for regeringen? Hvornår sigter man mod at være kommet den arbejdsløshed til livs? År 2000 eller år 2010 eller i midten af næste århundrede? Det vil vi godt have besked på. Ja men det kan da også være, at det bliver tidligere, i 1991 eller sådan noget. Når man kan udtale sig konkret om betalingsbalance og for øvrigt også om statsgæld, må man også kunne udtale sig konkret om det, der er det afgørende mål, ellers er det jo bare mundsvejr, hvad jeg også er bange for at det er.

Så vil jeg godt afslutningsvis sige, at jeg synes, denne debat har vist noget meget interessant og, synes jeg, for dansk politik vigtigt. Jeg synes, der er nogle modsætninger her i folketinget, som er så fundamentale, at det bør stå klart efter en sådan debat, at et alternativ til det nuværende flertal ikke kan omfatte noget parti fra det nuværende flertal. Man kan ikke pille et enkelt parti ud af det nuværende flertal og sige: sammen med dem vil vi prøve at etablere et alternativ. Det nuværende flertal er sammentømret. Der er tale om en helt fælles holdning. Hvis jeg skal nævne nogle, som viser en vis forståelse, er

det måske i kristeligt folkeparti, jeg skal finde dem. Jeg vil godt sætte en parentes om dem.

Men når det drejer sig om det radikale venstre, er der tale om en identitet med det konservative folkeparti, som kan forbavse nogle, men som altså foreligger, og det må lære os – og jeg synes også socialdemokratiet – at skal man sigte efter et alternativ til det nuværende flertal – og det skal man – altså prøve at få skabt et andet flertal, så kan det ikke være på basis af de ledende partier inklusive det radikale venstre i det nuværende flertal. Det tror jeg også er en konklusion, som man vil drage rundt omkring i arbejderbevægelsen og i store dele af befolkningen efter en debat som denne, hvis overhovedet man vil bevare sin troværdighed herinde, og det er jeg sikker på man vil. Det er den nødvendige konklusion, som må drages efter denne debat.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg har hørt fra nogle af de mennesker, der har siddet og lyttet til denne debat i radioen, at man faktisk er i tvivl om, hvorvidt forlængelsen af de kollektive overenskomster også dækker de virksomheder, som står uden for Dansk Arbejdsgiverforenings og LOs overenskomstområde inden for den private sektor. Det vil jeg bekræfte at de selvfølgelig gør. Enhver arbejdsgiver vil med den lov i hånden kunne begrænse lønstigningen til 2 pct., henholdsvis 1,5 pct., inden for det private område. Det vil sige, at stort set alle lønmodtagere rammes, både de offentligt ansatte, dem inden for det private, der har en overenskomst inden for Dansk Arbejdsgiverforening/LO-området, og dem, der har én udenfor. De bliver ramt i skøn, eller jeg skulle måske hellere sige uhyggelig samdrægtighed. Derfor er det alles kamp at få dette regeringsindgreb væk, og derfor er det så vigtigt, at offentligt og privat ansatte sammen organiserer en modstand mod dette. Det er jo ikke regeringen, der skal bestemme, hvornår konflikterne holder op. Det må arbejdspladserne selv afgøre.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Der er to af de ting, statsministeren sagde, jeg godt vil komme med en kommentar til. Den ene handler om den bundne opsparing.

[Anne Grete Holmsgård]

Den anden handler om, at dette forlig øjensynlig ikke skulle give øgede offentlige udgifter.

Om det første sagde statsministeren: ja, det er nok rigtigt, at det ikke er specielt socialt afbalanceret at bruge den skattepligtige indkomst som grundlag for en bunden opsparing, men det er nu engang det, vi har at arbejde med, sådan er vores skattesystem. I går sagde statsministeren i TV-udsendelsen »Ugens gæst« om aftenen, at vores skattesystem er hamrende uretfærdigt.

Det har undret mig en del, hvis dette virkelig er statsministerens dybtfølte opfattelse – han har det jo med at være gribende – at han så ikke noget før er gået i gang med at se på det skattesystem og er kommet med nogle forslag om, hvordan det kunne gøres mindre hamrende uretfærdigt. Det må dog siges, at han har haft en del tid til at tænke over tingene i – han har immervæk været statsminister siden engang i september 1982 – og det er vel ikke sådan, at det først er her i løbet af marts måned, det er gået op for ham, at skattesystemet skulle være hamrende uretfærdigt. Men det var altså en umulighed.

Og dog. Vedrørende det lille element, der handler om selskabsskatten, kunne man godt tage lidt forskud på de ændringer, man alligevel vil blive tvunget til at foretage på skatteområdet; men det andet bryder man sig ikke så forfærdelig meget om. Og hvorfor gør man ikke det? Det gør man ikke, fordi da man selv sad og forsøgte at lave en skitse, som man også kom ud med i form af et lille, meget beskedent papir, var der et underskud på 8 mia kr., fordi man ikke ville gå til bidet. Man ville netop ikke beskatte de højere indkomster hårdere, man ville netop ikke sanere rentefradragene, man ville netop ikke sanere hele fradragsjunglen, og når man ikke ville det, kan det ikke økonomisk hænge sammen, og så var der altså et lille beskedent slip på 8 mia. kr.; det er godt og vel tre gange så meget som det, man regner med at få ud af denne bundne opsparing.

Jeg synes egentlig, det illustrerer meget godt, at al den sniksnak om skattesystem bryder man sig ikke om i det konservative folkeparti. Jo, sådan ved festlige lejligheder, dér, hvor konfirmationstalerne ellers kommer op af lommen, er det meget godt at have nogle bemærkninger om det.

Så har man et lille reelt problem, og det er det problem, der består i, at der er mindre og mindre tillid til det nuværende skattesystem, og derfor sidder man nu og vrider sin hjerne med, hvordan man kan få genoprettet tilliden til skattesystemet, uden at der reelt bliver tale om nogen som helst form for social omfordeling.

Det andet punkt handlede om, at statsministeren sagde, at der ikke var øgede offentlige udgifter i denne pakke, eller hvad man nu skal kalde det, der behandles i dag. Det kan jeg simpelt hen ikke forstå. Så vidt jeg kan se af forslagene, skal arbejdsgiverne til ATP-indbetalingerne have udbetalt, hvad der svarer til 2,4 mia kr. på årsbasis. Det starter med oktober kvartal i år, 1985, og det vil sige, at der er 1½ år, hvori de skal udbetales, hvilket vist giver 3,6 mia kr. i udbetaling.

Det provenu kommer der jo ikke ind på forhøjelsen af selskabsskatten, for den får ikke virkning før i hvert tilfælde om et år, så den kan simpelt hen ikke give 3,6 mia kr., og det må betyde, at der bliver tale om øgede offentlige udgifter, for man er jo selv ved – det har jo ikke været til tredje behandling – at binde sig til at udbetale til arbejdsgiverne deres ATP-indbetalinger uden at være sikker på at få pengene ind i den anden ende. Men bevares, det er da rimelig fikst lavet, for man skal dykke ned i lovteksten, før man får øje på det, og det ved regeringen godt at der ikke er så mange i den store brede danske befolkning der har lejlighed til at gøre eller orker at gøre.

Til sidst en enkelt lille bemærkning om det spørgsmål, der handler om, hvorvidt regeringen nu har siddet et eller andet sted sammen med Dansk Arbejdsgiverforening og aftalt det hele.

Jeg synes egentlig, det er flintrende ligegyldigt, om de har siddet rundt om et bord og aftalt det eller ej, for der behøves såmænd ingen formel aftale. Jeg er sikker på, at de er så godt på bølgelængde med hinanden, at de godt kan sætte sig ind i, hvad hinanden mener. Om ikke andet har de jo kunnet støtte sig til, hvad de hver især har sagt om de kommende overenskomster i løbet af det sidste år, og det har de sandelig forstået at handle efter. Man behøver jo ikke at slide trapperne for at få fært af, hvad de mener om i Dansk Arbejdsgiverforening, og de behøver såmænd heller ikke at slide trapper

[Anne Grete Holmsgård]

for at få færten af, hvad de mener hernede på de forreste rækker i begge sider.

Maisted (FD):

Principielt er jeg fuldstændig enig med hr. Svend Auken i hans betragtninger om tvungen opsparring: at det er en dårlig løsning, og det har vi jo også hørt statsministeren erkende, men jeg må dog anholde én ting, og det er, at hr. Svend Auken siger, at man kan lave om på tingene, hvis man skal indlevere selvangivelsen senere, fordi man er arbejdsgiver. Mig bekendt skal man have foretaget sine dispositioner pr. den 31. december, og derfor er der ingen muligheder, medmindre hr. Svend Auken mener, at folk vil begynde at begå ulovligheder for at undgå virkningerne af dette lovforslag.

Hr. Gert Petersen sagde, at forhandlingerne på arbejdsmarkedet er en cirkus. Ja men det er det også. Det er en form for skinforhandlinger, og det skyldes jo, at på forhånd er kagen bestemt. Den økonomiske situation her i landet gør, at man ved præcis, hvor meget der er at fordele, og endelig er det gammeldags begreb med arbejdsgivere og lønmodtagere totalt forældet. Man forestiller sig, at arbejdsgivere er enkeltpersoner. For 90 pct.s vedkommende er der jo i dag tale om, at det er virksomheder og ikke enkeltpersoner, så reelt er der tale om, at hele denne lønmodtagerkamp foregår mellem lønmodtagere og ikke enkeltpersoner, som man kunne opfatte som arbejdsgivere. Den race er uddød. Dette folketing har i mange år blæst på, hvad disse enkeltarbejdsgivere overhovedet mente og tænkte og gjorde; det er slet ikke det, der er problemet. Det er virksomhedernes problemer og lønmodtagernes, hvad enten det er ansatte direktører, eller det er ansatte arbejdere i virksomheden.

Det bedste eksempel på, at det forholder sig sådan, er hr. Georg Poulsen fra Metals indsats i hele denne konfliktsituation; han vidste præcis, at hvis han lod disse ålborgensere fryse, og hvad han ellers gjorde, ville der være dannet baggrund for et indgreb, og det var det, han ønskede, for han repræsenterede selvfølgelig nogle lønmodtagere, der var betydelig bedre stillet end de SiD-arbejdere, der først får deres strejkegodtgørelse udbetalt den 11. april.

En anden, der er kommet med nogle morsomme udtalelser, er f.eks. professor Thorlund Jepsen, der har beregnet, at hvis lønmodtagerne ville gå 10 pct. ned i løn, var de tjent med en sådan lønnedgang, for så ville omkostningsniveauet falde, inflationen ville falde osv. Han har oven i købet haft den frihed at udtale, at politikerne skulle være kloge end deres vælgere, og derfor lavede de den form for makværk og den form for opposition, som hr. Gert Petersen og hr. Svend Auken fremlægger her. Det tror jeg ganske enkelt ikke på. Jeg tror, at man undervurderer lønmodtagerne i allerhøjeste grad, for det er da ganske indlysende, at lønmodtagerne for længst har indset, at dette kun er en cirkus, en cirkusforestilling, og det, man krævede fra LOs side, var simpelt hen urealistisk og til skade for lønmodtagerne. Thorlund Jepsens model var betydelig mere spiselig for lønmodtagerne, hvis man turde gennemføre det, men det vil man selvfølgelig ikke, for det er helt andre interesser, man ønsker at varetage. Man prøver minsandten i 1985 at bilde befolkningen ind, at disse LO-bosser varetager deres medlemmers interesser. Det har de aldrig gjort. De tjener mangefold mere end deres medlemmer, og i en strejkesituation drømmer de ikke om at afgive mere, end hvert enkelt medlem må afgive. Det vil sige, at for dem betyder det ingenting. De er stort set aflønnet som direktører i velfungerende firmaer. Enhver må kunne gennemskue, at dette er og bliver en cirkusforestilling, og jo før vi får den overstået, jo bedre.

(Kort bemærkning).

Thoft (SF):

Hr. Maisted gjode opmærksom på, at det ikke var muligt for skatteyderne at manipulere med deres selvangivelse, fordi disse dispositioner skulle være truffet før den 1. januar 1985. Hvis hr. Maisted havde fulgt debatten i formiddags, havde han hørt, at der blev gjort opmærksom på spørgsmålet om ekstraafskrivninger, afskrivninger på varelagre, henlæggelser til tab på debitorer og hensættelser på investeringsfond. Disse dispositioner er for dem, der ikke har afleveret selvangivelsen endnu; det drejer sig om alle dem, der har købt leasingkontrakter, og som først er afleveringspligtige den 8. maj 1985, og det drejer

[Thoft]

sig om alle de selvstændige næringsdrivende, som er født efter, hvis jeg husker ret, 1. juni, og som heller ikke har afleveret endnu. Alle disse grupper har derfor manipulationsmuligheder, og de har selvfølgelig også mulighed for i forbindelse med den bundne opsparing at manipulere med, hvor man anbringer formuefradrag og/eller formueindkomst, nemlig dér, hvor den tæller mindst i forhold til den bundne opsparing. Hvis vi tager et enkelt eksempel, så betyder det nu, at henlægger de arbejdsgivere og selvstændige næringsdrivende, der endnu ikke har afleveret selvangivelse, et beløb til investeringsfond, får de 8 pct. oven i hatten. Hvor er rimeligheden i det?

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Det, hr. Thoft påstår, er, at man skulle foretage for det første økonomisk urentable dispositioner, altså foretage nogle indkøb for at få nogle afskrivninger, noget, man ikke har behov for. Sådan fungerer dansk erhvervsliv ikke. Dernæst skulle man altså foretage nogle henlæggelser, man heller ikke havde behov for før 31. december 1984. Hvorfor i al verden skulle man det for at spare 2.000 kr.? De mennesker, som hr. Thoft mener skulle foretage den slags dispositioner, foretager jo ikke økonomisk urimelige dispositioner for at slippe f.eks. for at betale 2.000 kr. Det kan hr. Thoft da ikke mene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Med hensyn til udvalgsbehandling stiller jeg følgende forslag:

Lovforslagene under punkterne 1 og 2 henvises til arbejdsmarkedsudvalget, lovforslaget under punkt 3 til kommunaludvalget, forslagene under punkterne 4 og 5 til skatte- og afgiftsudvalget, forslagene under punkterne 6 og 7 til erhvervsudvalget og lovforslaget under punkt 8 til boligudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 200:

Forslag til lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v.

(Fremsat 15/3 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ole Vagn Christensen (S):

Dette lovforslag er endnu et kapitel i den tragiske historie om, hvordan regeringen sætter indsatsen imod arbejdsløsheden flere år tilbage, altså et virkelig stort angreb imod ungdommen, og det sker gennem stadige nedskæringer og besparelser på området. Lad det derfor være sagt med det samme: socialdemokratiet er ikke spor begejstret for forslaget. Vi mener, at det er alt, alt for dårligt, noget makværk.

Dette lovforslag skal erstatte jobskabelsesloven. Vores hovedindvending imod forslaget er, at det er en klar forringelse. Uden videre stryger man jobskabelsesloven. Nu erstatter man dele af den med en ny ordning for kommunale og amtskommunale beskæftigelsesprojekter med en anden og dårligere finansiering og med en helt anden procedure for godkendelse af projekterne. Denne regering fører finanspolitik over arbejdsmarkeds- politikken. Tallene taler deres tydelige sprog.

I medfør af dette forslag afsættes 230 mill. kr. Til sammenligning kan nævnes, at der i 1984 blev afsat 290 mill. kr. til offentlig jobskabelse alene, og hertil kommer 550 mill. kr. til privat jobskabelse. Man har også skåret på andre områder, så tilsammen er det lykkedes at skære næsten ½ mia. kr. ned på bekæmpelse af specielt ungdomsarbejdsløsheden, samtidig med at såvel arbejdsministeren som undervisningsministeren ofte gentager, hvor højt man prioriterer denne indsats.

I lovforslaget polemiserer man imod jobskabelsen, men realiteten er, at regeringen først gennem bekendtgørelsen udvandede de tanker, vi havde med loven, og derefter ikke har bestilt andet end at føre hetz imod loven,